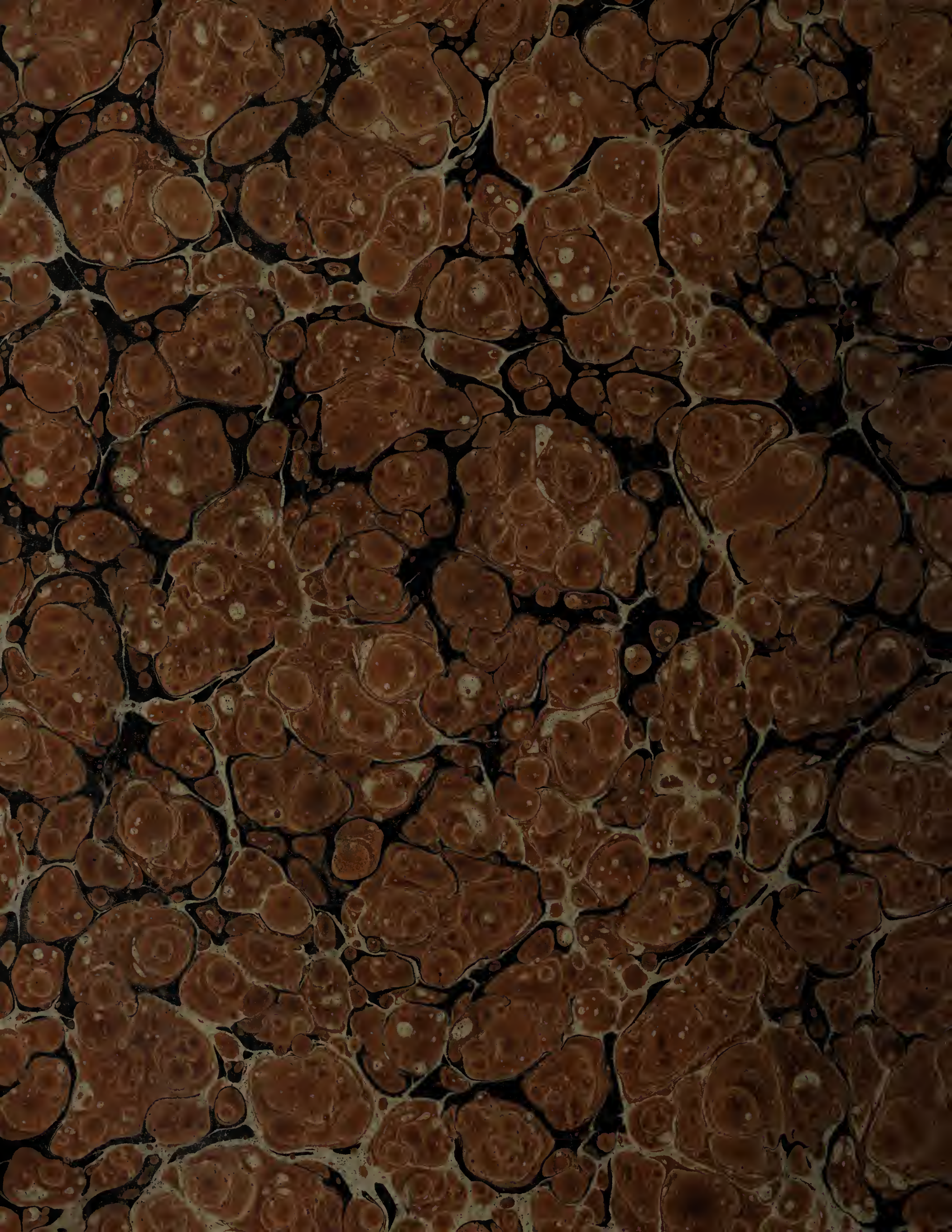
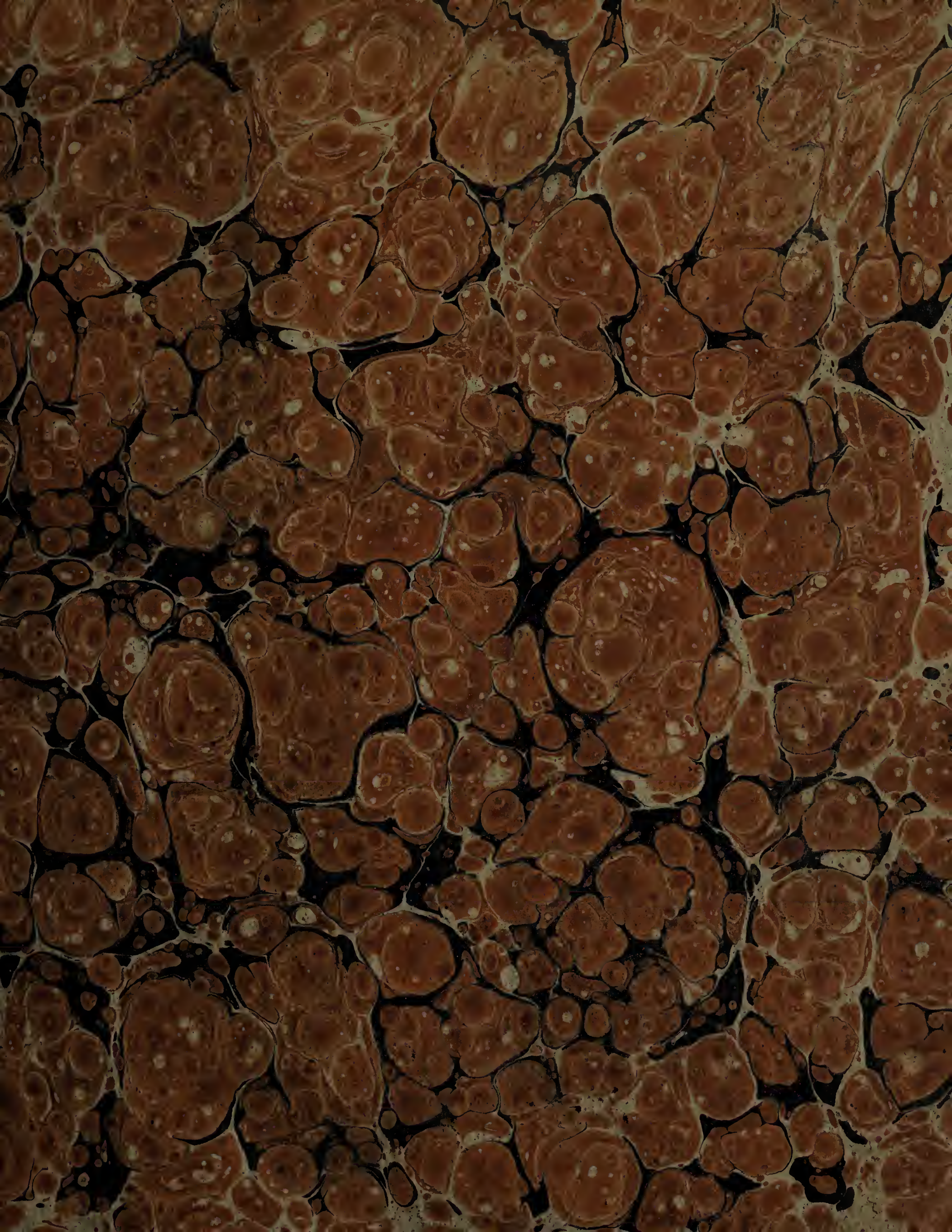

Lot 325

52015/B/1

E. xv. e

18

CORNELII TRIOEN

MEDICINAE DOCTORIS

OBSERVATIONUM

MEDICO CHIRURGICARUM

FASCICULUS.

CORNELL TRIOEN

MEDICINAE DOCTORIS

OBSERVATIONUM

MEDICIS CHIRURGICARUM

FASCICULUS

42336

CORNELII TRIOEN

2 libris

MEDICINAE DOCTORIS

*Tho: Howell.
1821.*

OBSERVATIONUM

MEDICO CHIRURGICARUM

FASCICULUS.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud

P E T R U M V A N D E R E Y K

E T

J A C O B U M V A N D E R K L U I S , P . F .

C I D I O C C X L I I I .

CORNELL UNIVERSITY

MEDICAL DEPARTMENT

OPERATIVE SURGERY

MEDICAL SURGERY

F A S C I C U L U S

AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION

5 E T R U M L A N C E S Y R

1 9 0 0

C I D I C

V I R I D I S

NOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS, GRAVISSIMIS
DOMINIS, DOMINIS

N I C O L A O D E B Y E, J. C.
Consulari, ac PRAETORI:

P E T R O G Y S, J. C.;

GERARDO ÆMILIO VAN HOOGEVEEN,
J. C.

*Et summo Praetori Urbis Woerdæ, ejusque Aggerum Co-
miti, Arcisque Woerdanæ Castellano;*

N I C O L A O T E D I N G V A N B E R K H O U T, J. C.
atque Veredariorum Praefecto;

J O A N N I V A N L A N S C H O T, J. C.
*Veredariorum Praefecto, ac Judicii Rei Venaticæ in
Hollandia Adfessori;*

URBIS LEIDENSIS CONSULIBUS:

NEC NON

EJUSDEM REIPUBLICAE DIGNISSIMIS
SCABINIS

JACOBO DROLENVAUX,
Consulari & Veredariorum Praefecto;

JOANNI VAN DER MARK, J. C.
Consulari;

NICOLA O VAN DE VELDE, J. C.
Consulari;

CORNELIO VAN DORP, J. C.

ADRIANO VAN ASSENDELFT, J. C.

JOANNI EGIDIO VAN EGMOND
VAN DER NYENBURG, J. C.

Toparchae Egmundarum & Rinegum, nec non Reipublicae Foederati Belgii ad Serenissimum & Potentissimum Principem Carolum utriusque Siciliae Regem nuperrime plena cum potestate Ablegato;

CORNELIO VAN BANCHEM, J. C.

CAROLO CRUCIUS, J. C.

U T

UT ET
CONSULTISSIMIS VIRIS

PETRO MARCUS, J. C.

*Syndico, atque Illustrissimo Collegio, quod rationibus
Delflandiae praeest, a Secretis;*

ADRIANO VANDER STRATEN, J. C.

Syndico;

DAVIDI VAN ROYEN, J. C.

*Reipublicae Leidensis a Secretis, ut & Illustrissimis &
Amplissimis Dominis Curatoribus Academiae Hollandae,
nec non Consulibus Lugduno Batavis ab Actis;*

MECAENATIBUS ATQUE FAUTORIBUS PERPETIM
VENERANDIS SALUTEM PERPETUAM PRECOR

CORNELIUS TRIOEN.

Nobilissimi, Amplissimi, Gravissimique
Viri quum recordor singularis Vestrae
benignitatis, qua cunctos, me vero
prae caeteris Praeceptoratus Artis ob-
stetriciae munere nuperrime demeriti estis, ne-
que fuerim solvendo, taedium animum subiit;
dudum enim pro Vestris beneficiis in me collo-
catis, ut debitas, Vobis, ut promptas agere
gratias, animique sinceri symbolo adstruere
meum fuerat: neutiquam vero voti mei com-
pos haecenus expectare urgebar, donec tabulae
huic operi inferendae omnibus numeris ab Ana-
glyptis

DEDICATIO.

glyptis essent absolutae; hisce vero demum consummatis, Observationes Medico Chirurgicas, quas longa annorum ferie collegi, qua par est reverentia, pace Vestra, offerre studui. Quibus equidem Fautoribus easdem consecrarem jure majori, quam Vobis? quoniam harum pars maxima spectet ad instaurationem Vestrorum quondam morbis, aut noxiis afflictorum civium, quorum falus tanquam publica, suprema lex, Vobis nunquam non cordi fuerit.

In quem videtis redegisti fasciculum animadversione dignos continentem casus, praecipue quosdam, quantum mihi expiscari licuit, raro contingentes.

Ne dedignemini Viri Nobilissimi, Amplissimi, Gravissimi liberalium artium Mecaenates eundem recipere vultu propitio; ut tanto praesidio calumniatorum in me morsus retundam tutius, vel silentio dissimulem.

Summum Numen supplex precor, ut Vos, Vestrasque Familias, atque Rempublicam Leidensem diu fervet incolumes.

Dabam Lugduni Batavorum

pridie Iduum Decembris

Anni MDCCCLXII.

HUMANISSIMO

LECTORI.

Quantum emolumentum subsequens aetas e monumentis antiquorum Medicorum ab omni memoria ceperit, artemque medicam his ducibus ad fastigium sublimius elatam, neminem latere confido, atque animadversiones Priscorum, eosque sequentium sedulo exaratas summae utilitatis fuisse posteris, nequis inficiabitur. Hisce enim, ut infucata, ut intemerata fide concinnatis, a posteriori quid audendum, quid sapiendum, imo morbis & noxiis mederi docemur luculenter. Quae, ut fontes sacri & verissimi, inventi nobilissimi Medicinae prae caeteris artibus necessariae generi humano morbis afflicto, instaurando, quod cum sua structura, tum aëre ac regionibus discrepans, iisdem [Endemicis exceptis] aequè obnoxium est morbis, merito numerandae. Quae, licet causam morborum primariam nobis non ad oculum & digito demonstrent, nihilominus mendendi methodum erudiunt, ac instar Phari inserviunt, quin immo majoris ponderis, quam acutissimorum Theoreticorum ratiocinia habendae.

Anatomen Microcosmi cognitionem evidentiore explicasse, Chirurgicis operationibus perficiendis certiore monstrasse semitam, deque vulnerum lethalitate, ejusque coram judice renunciatione edocuisse, equidem atque equidem fatemur. Secretionem liquidorum vero adeo a se invicem discrepantium, ab uno eodemque tamen latice sanguine se-

H U M A N I S S I M O

parandorum, neutiquam tam perspicue, minus morbos sanare erudivit, ut medium ostendat unguem. Machinam humanam, ejusque partium organicarum ordinem, ac oeconomiam animalem exhibuit, explicavit. Quae, licet tanquam e ruderibus eruta improbo labore, ac summa Anatomicorum Physicorumque sedulitate, vix nobis parabit ideam elasticitatis ac motus muscutorum, nervorum & membranarum, quem aequè minus ac febris causam primariam concipimus, cujus facultates & effectus animadvertimus, ei vero medendo, absque praevia praxi, morborumque cognitione, essemus impares.

Quis Medicorum, exempli gratia, in materiem morbificam cujuslibet morbi inquisivit, ut eandem recte noscat, ac e voto nutuque suo e corpore eliminat? eliminat tamen & labefactum corpus instaurat. Satius adseruerim, quo vergat (a) Natura, habita ratione sedulo, eandem eo ducere conatur; Magni Hippocratis prae caeteris praeceptis lex equidem omnium suprema, in qualibet noxia, animo volvenda, non rara enim, temporibus (b) criticis tamen pessima committuntur vitia praecoci medicamine, quod tum temporis, ut plurimum, plus fellis, quam mellis habet.

Quoties morbus, superveniente morbo, vel ipsis sperantibus aegris pellitur? modo natura nullis turbetur auxiliis, hac vero monstrante viam, ducatur oportet & convenit. Cujus emolumentum haemorrhagia narium ultro proveniens in plethoricis (c) fit capite dolentibus, experimur adfatim, cujus

(a) Aph. XXI. Sect. 1.
Sect. vi.

(b) Aph. XX. Sect. 1.

(c) Aph. X.

cujus femita ducti Venae sectione frontalis, vel mediae cephalalgiam subinde solvimus promptissime.

Urinarum profluvium solito majus & criticum in Empyematico antidotis sufflaminare (*d*) Diarrhaeam naturae beneficio Leucophlegmatico, aut (*e*) febrem convulsioni supervenientem suppressere, mehercule foret piaculum! Hujus modi quippe morbi sponte & ultro producti, revera tanquam tot medicinae liberandae machinae humanae gratia habendae. Nequaquam enim morbus sine morbo, vel hujus analogo medicamine solvitur, aut judicatur. Inflammationes exemplo inserviant! quae sine Venae sectione, Tumore, exulceratione, purisve vomitu aegerrime discutiuntur, coquantur, aut sanantur. Haec recto vultu examinata nullo, quam sub morborum nomine veniunt, quoniam a statu naturali recedunt; si vero respicias illorum effectus in aegroto corpore ac medendi facultatem, nequaquam morbos dices, sed eadem praeclara in vitae commodum operantis naturae renunciabis dona. Hae caeteraeque observationes Medicorum Principi suos concinnandi Aphorismos ansam praebuerunt, ad verum & certum [si quid horum, penes quosdam, in Arte Conjecturali offenditur] in medicina statuendum, quod in praesenti quocunque loco, quocunque recessu in orbe terrarum instar axiomatis adsertum est.

Utinam subsequens aetas vestigia hujus summi Ducis nunquam non pressisset! dignaque animadversione exarasset! a

cu-

(*d*) Aph. XXIX. Sect. VII.
LVII. Sect. VI.

(*e*) Aph. XXVI. Sect. II. Aph.

H U M A N I S S I M O

cutissima quippe perspicacissimi Physici ratiocinia nequaquam nobis morborum ideam formabunt legitimam, minus mendendi methodum explicabunt; in promptu causa est, raro enim experimur regulas, quas sibi elegit ratio omnibus numeris experientiae ac symptomatibus morbi convenire. Hinc fatius, rectiusque de morbis cognoscendis, iisque sanandis a posteriori ex illorum historia renunciabit, quia morbus ratiocinationem, non ratiocinatio morbum antecedit, quae vel sagacissima nullomodo tamen cujuslibet morbi explicationi satisfacit, hinc secundum eloquentissimi Aurelii Cornelii Celsi sententiam. *(f) Repertis deinde jam remediis homines de rationibus eorum differere coepisse: nec post rationem, medicinam esse inventam: Sed post inventam medicinam, rationem esse quaesitam. Cujus autem non est certa notitia: ejus opinio certum reperire remedium non potest. Verumque est ad ipsam curandi rationem nihil plus conferre, quam experientiam.* Quomodo enim, superveniente perpetuo Delirio, levique Mania judicetur Peripneumonia indice demonstrare arduum, & plus quam difficile, per metastasin materiem morbificam hinc illuc translata judicabimus & merito, neutiquam propriam fomitis causam habebimus perspectam. Quis ille Oedipus? qui solvet enigma, quomodo febre per aliquod tempus laboranti, mox, eadem judicata, lingua accrescat, ac oretenus dependeat? peccantem materiam se in linguam determinasse fatebimur, queis viis vero, hic labor hoc opus.

Quapropter ad recte & tuto sanandum, morbos eorum-
que

(f) Libro I. de Medicina.

que phoenomena & symptomata noscere oportet e praevia praxi, nec nimium regulis theoreticis fidere, hae enim nos tenent ambiguos, illa semitam curandi demonstrat proximam. Experiamur quali methodo solis ratiocinationibus hanc illamve noxiam pellendam esse tum propria, tum aliorum remota praxi, ac versemus quid certi de eo ejusve cura sit colligendum! nos ut in eadem cognoscenda, ut in curanda ancipites haefuros, ne utiquam ipsi dubitamus. E contra casum quemdam semel iterumque recte perspectum, quin immo absque ulla cunctatione tractare nobis in proclivi fore, testabitur praxis, duntaxat principium, statum, progressum, judicium, morbique catastropham animadvertimus, quibus omissis, parum regulis theoreticis promovebimus, harum enim praeceptis morborum phoenomena non aequae respondent, ac authoma auscultat, nutu artificis, ponderi, elateri, caeterisque moventibus. Microcosmus humanus machinis licet suas operationes mechanice absolvat, experimur nihilominus, quoties in inopinatis symptomatibus consilio uti in arena medenti necesse sit, haud secus ac naucleris, ne patiantur naufragium.

Quae cum ita sint, & merito in praxi medica habenda axiomata, non inferiorem locum obtinent in Chirurgia; haec non simul & semel, sed temporis tractu, ac pedetentim in commune bonum dexterrimorum observationibus tandem prodita, quapropter secundum antiquorum dogmata administranda, praepremis, quum ejus subjecta externa corporis humani sint accidentia penitus sensibus oculisque, vel digito demonstranda, quae contra artis leges curatum

H U M A N I S S I M O

suscepta , commissa vitia nunquam non artifice Chirurgo exprobrant. Ossa simpliciter instar radiculæ confracta , verbi gratia , male restaurata , vel ab initio nimis arctè obligata , auctorem arguent inscitiae. Tumor [raro excepto] ante diem phlebotomo sectus , aut exulceratus funditus caesurae procrastinatione , in casu priori induratas circumjacentes partes , vel in posteriori subinde insanabiles patrabit fistulas , quaquaversum excurrentes , nec encheiresi , nec ferro aut igne in posterum domandas. Ossium separationem carie adfectorum , suis membranis orbis promovere pinguedinosis , non vero siccis , ac putredini resistentibus , non secus ac lixivium in linteum operantibus , summam saperet ignorantiam , neutiquam artem , imo maximopere repugnat Chirurgiae praeceptis. Vetustis ulceribus integumenta corporis pertudentibus unctuosus , adiposus , sparadrapis caeterisque istius farinae continuo mederi , absque ullo discrimine experientiae contrarium est , & repugnat sententiae Priscorum , eadem saepius cauteri coquenda , aut siccis mediis curanda jubentium. Attamen ab imperitis quaevis ulcera hoc modo curatum suscipi ingenui testantur Chirurghi , nulla alia de causa , quam antiquorum dogmata deserendo , propriisque ratiocinationibus indulgendo , dum justis interim patiuntur , ac ars praenobilis Chirurgia in sordidum opificium vertatur.

Anomala primo intuitu subinde a praxi remotissima , vel ipsis expertissimis Medico Chirurgis occurrere , nullus inficiabitur ; de iis vero antiquitatem consulere , longa experientia edoctis demonstrare , eorumque colligere sententias oportet , non omnia possumus omnes , nec juvenilis praxis quaelibet
adeo

adeo perspecta habet, ut, tanquam de Tripode Vates, quoslibet noscat primo intuitu morbos, eosque curet. Eandem vero artis primitiis imbutam, quae casus obfert crebro exercitio, ac propriis tractare manibus ipsa res jubet & ratio, quum minus erit arduum, vel a prima fronte in classes & ordines redigere noxias, iisque, causarum habita ratione, requisitis succurrere subsidiis, pulverem scholasticum mittere, quid fatius, quid rectius audere. Chirurgia quippe hoc habet in se, quod phycos exigat operantes artis ac experientiae peritos.

Quoties ulcera sordida secundum praxin legitime suscepta simul & semel puris proventum retinent, nec mediis solitis auscultant? crustaque lardum referente teguntur? quare in hujusmodi phoenomeno parti cataplasmatibus emollientibus motumque consilientibus, queis vasa circumjacentia in majorem ducantur actum, ut pus promoveatur prospicere Chirurgus non foret integrum? quare contusioni non aequius fortibus confortantibus, vino rubello, caeterisque musculos, nervos, ac tendinosas corporis partes restaurantibus, quam ignavissimis linimentis adiposis, aceto, urinis, aut aqua simplici consulere liceret? quare ossis fracturam simplicem in posterum nocitura curiositate solveremus? quamdiu decumbens nullo cruciaretur dolore, pars adfecta e voto quiesceret, quin immo ligaturis fasciisque, urgente necessitate, restrictis, naturae ac conficiendo traderemus callo? haec caeteraque in Chirurgia observanda sunt, quo vergat natura inquirendum, quum raro spes suscepta Chirurgum ludet.

Hinc tandem colligo indefessa sedulitate, agendo, com-

HUMANISSIMO LECTORI.

parando occurrentia Medico Chirurgorum sacrariis, ut & rationi, quemlibet dextrum Chirurgum tuto, cito, jucunde & bene sanaturum. Nulla quippe alia de causa Prisci suas edidit observationes, ac nos haec collectanea publici juris fecimus, quam ut Medico Chirurgophilis casus raro contingentes, cum observatos, tum horum quosdam sanatos exhiberemus, posterisque ultro properantibus calcar insuper adderemus, sua ut in praxi occurrentia ac notatu digna in mortalium commodum Reipublicae Medicae consecrarent.

Accipias Humanissime Lector has primitias, quarum objecta prae caeteris eximio artifice Francisco van Mieris delineanda, deinceps illius archetypa aeri incidenda, sub auspicio dexterissimi ac versatissimi in arte sculptorea celatoris Joannis Wandelaar Anaglytae tradidi, ignoscas vitiis, ut a me, ut a typographo commissis, omnes enim iis urgemur, quum humanum sit errare, scriptorem hominem putes, eundem vero, brevitati studuisse, & in veritatem collimasse, credas, te etiam atque etiam rogo.

E L E N C H U S O B S E R V A T I O N U M.

<i>Catalepsis.</i>	Pag. 1
<i>Rara Diabetis cura.</i>	2
<i>Atrophia Sanata.</i>	3
<i>Calculus Gemellus ultro excretus.</i>	6
<i>Peripneumonia levi mania judicata.</i>	7
<i>Iliaca passio apostemate judicata.</i>	11
<i>Miserere mei Sanati historia.</i>	13
<i>Leucophlegmaticus inopinata crisi adsertus.</i>	14
<i>Paraphrenitis gelida curata.</i>	15
<i>Ab adsumpto Borace Pertinax morbus.</i>	18
<i>Hydrocephali observatio.</i>	23
<i>Alvi per tres fere menses adstrictae historia.</i>	25
<i>Urinarum suppressionis stupendum exemplum.</i>	26
<i>Pes tripodis puerulo in Cantho oculi minori casu infixus.</i>	29
<i>Aselli lactes nec omnibus conveniunt.</i>	30
<i>Prodigiosa lupia.</i>	32
<i>Steatomatis ad medium cruralis Arteriae internae in fe-</i> <i>more caesura.</i>	34
<i>Pertusae Calvariae Cura.</i>	38

ELENCHUS OBSERVATIONUM.

<i>Sclopeto inflictum vulnus memorabile.</i>	Pag. 40
<i>Pudendagrae cura.</i>	41
<i>Fragmenti ossis frontis lue Venerea separati exemplum memorabile.</i>	43
<i>Fragmenti ossis Bregmatis ulcere sordido separati historia.</i>	44
<i>Inferioris maxillae conspicua separatio.</i>	46
<i>Haemorrhagia uterina sedecim per annos perseverans.</i>	49
<i>Capillitii plica.</i>	51
<i>Capitellum sedis vulva lapsu intrusum.</i>	52
<i>Ancillae alterutrum vulvae fissum labellum.</i>	53
<i>Intestina tenuia ano excreta.</i>	54
<i>Excrescentia Varicosa in intestino recto.</i>	55
<i>Ani fistulae hiantis in vulvam historia.</i>	58
<i>Ani fistulae hiantis in vulvam historia altera.</i>	59
<i>Ani clausi historia.</i>	ibidem
<i>Ani claustri historia.</i>	60
<i>Alvinis faecibus remora.</i>	61
<i>Excrementa alvina sectione ano submota.</i>	62
<i>Dextri oculi orbitae fractura.</i>	63
<i>Vaginae uterinae Callositas partui repagulum.</i>	ibidem
<i>Partus Caesareo Proximi historia.</i>	64
	Pef-

ELENCHUS OBSERVATIONUM.

<i>Pessus ob uteri lapsum per septendecim annos gestatus e vulva extractus.</i>	Pag. 70
<i>Molarum causae indagatio.</i>	72
<i>Hydropis ovarii historia.</i>	77
<i>De Ulceribus.</i>	80
<i>Exulcerati Perinaei Historia.</i>	90
<i>Ulceris Fistulosi pertinacissimi memoria.</i>	92
<i>Herpetis Esthiomeni, seu Corrosivi exemplum memorabile.</i>	94
<i>Tumor Oculi & Palpebrae canerosus.</i>	96
<i>Lentis Crystallinae ex oculo expulsio.</i>	98
<i>Conspicui Tumoris, superveniente Gangraena, in faeti- dum ulcus degenerati memoria.</i>	99
<i>Ulceris cum Labiis duris, oris inversis, comite vix credi- bili intumescencia exemplum.</i>	101
<i>Conspicui Tumoris Carcinomatosi e variis Tuberculis con- glomerati Caesura.</i>	103
<i>In Spinam Ventosam animadversiones</i>	105
<i>Ejus discrimina in Venenosam & Mitiozem.</i>	ibidem
<i>Quomodo ab aliis morbis osseis differat.</i>	108 & 109
<i>Spina Venenosa.</i>	111
<i>Sanatae Spinae Venenosae observatio.</i>	113

ELENCHUS OBSERVATIONUM.

<i>Sanatae Spinae Venenosae altera observatio.</i>	Pag. 114
<i>Sanatae Spinae Venenosae Tertia observatio.</i>	ibidem
<i>Spina praecedentibus Mitior.</i>	115
<i>Spinae Mitioris sanatae memoria.</i>	ibidem
<i>Alterum Spinae Mitioris sanatae exemplum.</i>	117
<i>Spinae Mitioris sanatae exemplum Tertium.</i>	119
<i>Meliceria Celsi.</i>	124
<i>Ejus observationes.</i>	125 & 126
<i>Anchyle sive Anchylosis, ejusque discrimina,</i>	126
<i>Hydrarthri Curati observatio.</i>	134
<i>Hydropis Articuli sanati altera historia.</i>	ibidem
<i>Incipientis Ichoris pinguedinosi perperam muniti adser- tio tertia.</i>	135
<i>Hydrarthri utrumque genu obsidentis curatio quarta.</i>	136
<i>Funesti Sphaceli Pedis, Genu transgredientis, memoria.</i>	137
<i>Sphaceli dirissimi Exemplum.</i>	138
<i>Alterius Sphaceli curati Historia.</i>	141
<i>Linguae Stupendae magnitudinis ac facultatis historia.</i>	142

CORNELII TRIOEN

MEDICINAE DOCTORIS

OBSERVATIONUM

MEDICO CHIRURGICARUM

FASCICULUS.

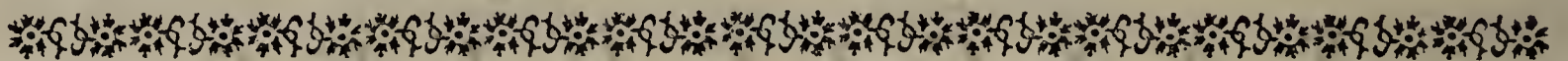
CATALEPSIS.

Inter casus medicos raro contingentes, non infimi subfellii morbus est Catalepsis, cujus phaenomena, quantum ipse notavi, sequens narrabit historia. Philippus De Barlemond juvenilem aetatem agens, tempore autumnali anni *MDCCCXXXI* absque manifesta causa, quoad inquirenti patuit, Catalepsi adficitur: resupinum in lecto inertis codicis, (*a*) aut statuae instar jacentem, oculos ictu tactuque, vel admoto candelae lumine, apertos retinentem inveni; pulsus cum aequalis tum naturalis, ut & respiratio liberrima eum comitabantur, quem licet adstantes frequenti vociferatione sui nominis percellere conarentur, illorum neminem auscultavit.

Equi-

(*a*) Tulp. Obs. XXII. Lib. I.

Equidem fateor, me nihil certi animo fluctuante colligere valuisse, donec iterum pulsum explorans, dextra congelati hominis arripiam manum, eamque dimittens, observem sese in eodem, quo exporrexeram, sistere statu, quapropter deinceps alteram extendo, hancque suam stationem servare animadverto, mox alterutrum crus, sepositis stragulis, attollo, sed subsidere nescium, hunc Catalepsi laborare, me reddidit certum, atque curando homini mediam pertusam venam parem expertus sum; misso quippe sanguine, actutum rediit ad se a diverticulo, in quo per tres integras horas perseveraverat, repetens sermonem, ante paroxysmum, cum uxore & familiaribus habitum.

RARA DIABETIS CURA.

Tinctor Diabete, quam hydropem ad matulam vocant, adfectus a variis auxilium imploravit, lusit vero medicorum operam morbus, hinc vitae pertaesus, alicujus familiaris sui consilio sequenti medicamine se studuit curare, ac unica vice integram modo conditam est halecem, bibitque vini Rhenani vetustioris libram, subsequens viginti quatuor horarum spatium, praeterea nihil. Maximo-pere sitibundus, cruciatui impar, morbi atrocitatis tamen patiens, ac ferreus homo ipsa morte perpeffus est graviora: postera luce, propositi tenax, ejusdem liquaminis dimidia vescitur parte, ac generosi Linæi Patris duas impiger adsumit libras, patientia vix credibili catastropham actus expectat, vota vicerunt, & quae casus obtulerat, nec ars, nec ratio, sed fors in commodum vertit.

*ATROPHIA, PRAEAEUNTE MORBO INFLAMMATO-
TORIO, DEINDE FREQUENTE ABSCESSU
INDUCTA, TANDEM SUPERATA.*

Si (a) ducenda, in principio ducenda, praecipue si tur-
geant, quae in inflammationibus nunquam non turgent;
idcirco ducere oportet, quin immo (b) Sanguinis iterare
missionem, quod effatum in Pleuritide, nostrae regioni fa-
miliari, caeterisque inflammationi ortum suum debentibus
morbis experimur verissimum.

Inflammatorio morbo ac febre continua vidua Julii Ma-
reit prope Lugdunum Batavorum degens anno c1010ccxxxiii
suae, ni fallor, aetatis quinquagesimo primo corripitur, cui
ob haemophobiam opportuna ac debita sanguinis depletione
in morbi principio haud fuit prospectum; hinc va-
riae lachrymae, & symptomatum agmina; quae [si ratio-
cinio a posteriori concedatur locus] venae sectione procul-
dubio in ipsis cunis fuissent suppressa, nec laticum corrup-
tioni ansam praebuissent: aestu enim sanguinem incendi, ac
vehementissimo attritu comburi, collectu difficile non est.
Hoc ejus diathesis turbatur adeo, ut vix propriae suae facul-
tatis quid retineat; quemadmodum in misso, in morbo in-
flammatorio pertinaci, sanguine experiri licet, qui primum
se se floridum ac rubicundum, iterum, perseverante morbo,
insulam suo sero innatantem superius crusta membranacea
chartae pergamenae simili opertam exhibet, tertium subinde
se purulentum & grumosum sistit, quo haud raro machina
hu-

(a) Hippocrat. Aphor. XXI. & XXII. Sect. I.
Cap. VII.

(b) Oribas. Synop.

humana, si non brevi pessundet, saltem variis postea ac diris urgeatur vitiis; sanguis enim diuturna inflammatione agitatus blando suo privatur sero, incenditur, adeoque comburitur, ut nil praeter vappam relinquat ignavam, quam in cachecticis, scorbuticis ac diu quartana laborantibus observant Medici. Hinc inertia sua motui impar pronus ad stagnationem, ulcera cacoëtica producenda, promptus ad puris cloacas formandas, uti luculenter in hac decumbente experti sumus.

Huic, postquam per aliquot hebdomadas cum inflammatorio morbo luctata fuisset, eoque utcumque postremo composito, supervenere puris collectiones, prae reliquis sub collo ad ossa clavicularia, ruptae virulenta sua materie eorum periostium nigredine saedaverunt, ulcusque sordidum cum labiis exesis reliquerunt.

Temporis progressu altero abscessu in brachio superiori, qui totam bicipitis & adjacentium muscutorum compagem suppuratione minitabatur, adfligitur. Revulsus, potius integumentis corporis communibus acredine sua erosus, per frequens foramen ingentem secrevit puris copiam, qua vix decrescente, in opposito brachio circa cubiti flexum deinceps brevi sese ejusdem tituli noxa sistit, nec minori ubertate reditum suum ultro eructavit. Mox circa clunes jam contabescenti, & puris effluxu viribus exhaustae, praemonitis majus oritur Empyema, materia turgidum, quod maturum pariter evacuatum fuit. Nec tamen adflictam jam tanti plena cruoris misit hirudo; nam insigni, & omnium maximo ab hypochondrio sinistro ad lumborum vertebrae excurrente tumore vomicarum agmen clausit, quem, verentes, ut abdominis cavum purulenta materies ingrederetur, praecocem pertudimus.

Qua abscessuum caterva, tantaque laticum evacuatione in
totius

totius corporis Marasimum incidit, ut potius sceletum orba pinguedine cute tectum, quam corpus suffultum musculis referret. Nec defuere lipothymia, animi deliquia, & hujus generis infausti omnis hostes & symptomata.

Enervi consulimus emulsionibus, refocillantibus, cardiacis restaurantibus, & diaeta conveniente, blanda & plena mucagine. Partes laesas fotu confortante e corticibus quercinis, rosis rubris, vino caeterisque parato, munivimus; quibus tandem hanc macilentam vindicavimus, quae in posterum pristina usa fuit valetudine.

Dignum est notatu, quod, ultimo excepto, nullum horum Empyematum perciderimus, licet in phlegmone jam suppurata saepius requiratur, praecipue si subjacens membrana adiposa ab inflammatione, uti plerumque, adfecta, nec ostium ulceris evacuandae materiae suffecerit, hasce vomicas, ab iisque producta ulcera solis spleniis praemonito fotu madentibus, ligaturis rite adhibitis, fuisse sanata.

Quemlibet abscessuum animo perpendens sedulo, eos, delinquente arte, tot auxilia in vitae commodum perfectum tandem judicium fuisse operata, materiam morbificam e corpore eliminasse, adflitam a vitiis redemisse, nec non, morbo morbum pelli, a posteriori colligo; qui, nisi ejus focus in principio debita depletione extinguatur, acriter excandescit, & suo progressu nil praeter feralem exitum vaticinatur; eundem vero, licet perperam curatum, provida tamen natura, contra spem & medicorum praesagia, criticis evacuationibus, uti in hoc casu, solvi saepius experimur.

*CALCULUS GEMELLUS ULTRO
EXCRETUS.*

In homine Microcosmo Divino stupenda, primo intuitu, ab observatoribus licet integerrimis & sine fuco denarrata jurisque publici facta, vix humano intellectu concipienda, quin immo huic inusitata fieri nascique, nullus est, qui dubitat. Morbum, critice morbo superveniente, pelli, materiam lapidescentem, jam unicum, iterum plures conficere calculos, nunc sphaericos, arcuatos, spinosos, asperos, glabros, foliaceos, faxeos, eosque liberrime absque ullo cruciatu subinde in vesica urinaria nidulari, denuo ei tanquam lapidariae matrici adnasci, quis inficiabitur? Sed hoc fasce molesto hominem levare Daedaliae naturae operam, nemo non stupefcit!

Gabriel Lessingie annum trigesimum sextum agens in puerili aetate ponderosa calculi mole sectione fuit curatus, vixitque satis vegetus ad juvenilem; qua transacta in eandem incidit Charibdim, cum urinarum urgente stillicidio, pudendorum inflammatione, perinaei tumore; quo rupto, ovo gallinaceo non absimilem parturivit calculum, atque hoc exploso mox solvitur malo, ab omni vitio vindicatus; donec mense Junii Anni MDCCCXXIV alteram recidivam passus gemellum calculum enixus fuerit.

Bini sibi invicem articulatione adamussim juncti, superiore humani veretri glandem mentiente, inferiori, scrotum exhibenti, incumbente, ac tertium adsertus: sejuncti perfectissime concinnatam articulationem, nitente dotatam ossibus, motus ergo, superficie demonstrant, docente (a) archetypo.

Rara

(a) Tab. I.

TAB: I.

Fig: 1.

Fig: 111.

Fig: 11.

A

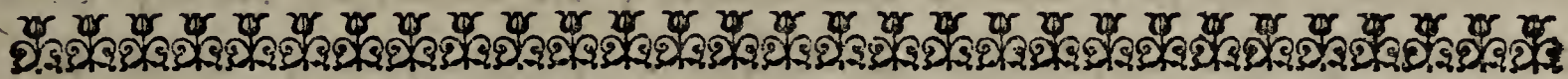
E. v. Micris delin.

J. v. d. Spyk Sculps.

Rara equidem historia medicorum, hoc tempore fidem ejus intemeratam adstruentium, in se tenens oculos; nec minus huic homini sine vitae jactura primum calculum exsectum, alterum, per perinaeum, per eandem semitam tertium sponte explosum, summam meretur admirationem; sed quale melius, quam rerum magnae Parentis dulce Praesidium?

Tabulae primae explicatio.

Figura prima utrumque Calculum tanquam unicum,
Figura altera, tertiaque eosdem a se invicem separatos, atque articulis familiari glabra A superficie dotatos demonstrant.

PERIPNEUMONIA LEVI MANIA
JUDICATA.

Inter acutos Pectoris morbos Pulmonia, quam Graeci Peripneumaticon appellant, non est infimi loci. Qualis & cujus indolis, artis Medicae principes docent; nempe inflammationem pulmones adficientem. Nec raro stipatur satellite, *Dolore* scilicet, (a) *gravitate* & *pectoris tensione*, *spirandi difficultate*, *febre acuta* & *ardente*, *impetu*, & *multae repletionis perceptione circa fauces*, *materia sursum versus impetum faciente*, *instar ignis*, *rubicundis malis*, *oculis tumentibus*, *cute superciliis incumbente deorsum nutante*; excretionem phlegmatum sanguine instar carnis loturae mixtorum, crebra tussi & delirio quamquam in morbi principio levi, (b) suspecto tamen, progressu mox graviori.

Qui-

(a) Paul. Aeginet. de re Med. Lib. III. Cap. xxx.
XII. Sect. VII.

(b) Hipp. Ap.

Quibus ab aliis differat thoracis adfectibus apud Auctores inquirere est in proclivi, nec non causas cum antecedentes, tum proximas.

Antecedentes sunt variae pro anni tempestate, decumbentium aetate, victus ratione.

In omnibus hoc morbo adfectis proxima est pulmonum inflammatio a quavis causa oriunda, teneram hujus principis visceris structuram adficiens, laedens, morbi incremento tandem destruens, vel immo imperfecta crisi in Empyema, Phthisin, aut ad Sphacelum & putredinem ducens.

Hujus prognosis difficilis. In qualicunque aetate periculosissimus. In Juvenibus difficulter, in Senibus raro, dixerim neutiquam curandus adfectus: praecipue, si ei adsit strangulatio, linguae (c) unguiumque livor, ut & manuum pedumque sudor frigidus, morituris familiaris.

Morbus ob dolorem obscurum ab aegrotis in principio non multi habetur, qui, propter pulmonum structuram laxiorem, non adeo exquisiti est sensus, quam in tono elastico majori pollente membrana, hinc praevalidum auxilium venaesectio prorsus omittitur, dum putrescenti interim conspicuo visceri anodynis & topicis mederi studeatur, quapropter saepius Medico accedente de iis conclamatum, saltem res ad triarios redacta. Idcirco Celsus optimo jure (d) hoc morbi genus plus periculi, quam doloris habere renunciavit: nec sine ratione, male curatum enim in Empyema, Phthisin, vel Vomicam degenerat, nisi expectoratione levetur, aut per urinas perfecte judicetur.

Plethoricis hoc morbo laborantibus narium haemorrhagia ultro superveniente bonum, diarrhaea malum. *A pleuride*

(c) Aphor. XII, Sect. VIII.

(d) De re Med. Lib. IV. Cap. VII.

tide, aut a peripneumonia detento alvi profluvium malum. Teste (e) Hippocrate. In vehementibus & periculo proximis pulmonum inflammationibus abscessus ad crura omnes sane utiles (f) eodem.

Hunc morbum periculosissimum crisi memoria digna judicatum levi mania in sequentibus olim meminisse juvabit.

Janus Le Roi civis lugdunensis triginta sex annos circiter natus, abhinc aliquot annis hoc morbo adfectus, septimo die, postquam perpeffus pulmonum inflammationem praemonitis signis & symptomatibus cinctam, eique semel iterumque vena pertusa fuerat, insomniis, deliriis, feбри acuta, tussi, cumque excretionē phlegmatum purulentorum luctatus esset, incidit in levem maniam, quae eum dementem & insanum detinuit per quatuor dies, quos absque phlegmatum excretionē, somno transiegit cum assidua jactatione & inquietudine, donec somnus, nullo auxiliante anodyno, eum obrepserit, ipsique mens redierit ac constiterit, nullo prorsus urgente vitio, excepta debilitate, quam simul cum vitae periculo superavit incolumis.

Eundem hujus adfectus eventum, eodem plane modo soluti, in Justo Oosterbaan mercatore Noordvicensi prope Lugdunum Batavorum expertus sum, hic caeteris paribus, per septem integros dies insanivit, quibus praeteritis arctissimo somno per triginta sex horas quievit, ac morbo ancipiti immunis pristinam recuperavit valetudinem.

Nicolaus Kroon bajulus civitatis Leidensis hoc morbo aeger ejusdem judicii beneficio discrimen evasit.

Antonius Kouwenhoven in juvenili robore, Anno MDCCCXXXIX mense Junio peripneumonia adfectus, mania superveniente, sine ulla noxa minimo relicto morbi vestigio, ex eadem calamitate emerfit. Quorum exempla, ad perfectam

(e) Aphorism. XVI. Sect. VI. (f) Lib. praenotion.

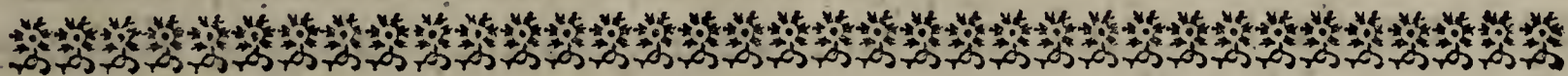
etiam pulmoniae per maniam crisin adstruendam, sufficere crediderim. Quomodo morbus adeo acutus, qui ut plurimum expectoratione phlegmatum concoctorum, aut per urinas solvitur, per recitatum tramitem judicetur explicare, hic labor hoc opus est, & Oedipi sagacioris. Effectum experimur, operantem causam nescimus, conjiciendo explanationi infudamus, dum praecipuo fini mederi studendum.

Cura instituitur sequentibus indicationibus satisfaciendo. Primo inflammatio tollatur, saltem coërceatur, vasa larga venae sectione, quin immo iterata deplendo: vesicatoriis adfectae parti vel cruribus admovendis, ut evacuatio promoveatur; quamobrem (g) Celsus *Sal contritum mixtum cerato super pectus imponi, quia leviter cutem rodit*, praecipit. Secundo ad motum sanguinis cum impetu in pulmones ruentem compescendum, eum ad crura & pedes epispasticis & pediluviiis ducendo. Tertio ardorem componendi gratia, largiori haustu & frequenti, ex amygdalis ac seminibus refrigerantibus parato egelido, aut aestate frigido propinando; quaevis enim abluentia, blanda, expectorationem promoventia & maturantia desiderantur. Exulent opiata, febrifuga specifica cane & angue pejora, nec enim morbi causam tollunt, nec emendant, sed deliria, insomnia adaugent, foventque vitii fomitem. Alvus servetur adstricta, eam ducere purgantibus piaculum: si tamen urgente necessitate ducenda, emolliente clystere solvatur; ne cathartici, quae puris concoctionem turbant, expectoratio sufflamineur: axioma in chirurgicis praecipuum, puris generationem alvum laxantibus retrudi. Materies enim in pus convertenda praecoci hoc praesidio ante diem movetur, & foras eliminatur. (h) *Concocta purgare & movere oportet, non cruda, neque in principiis.*

Victus

(g) De re Med. Lib. IV. Cap. VII. (h) Hippoc. Aphorismo XXII. Sect. I.

Victus ratio habenda tenuis, balsamica, oleosa e seminibus, & fructibus horreaciis petenda: olera ex herbis refrigerantibus: juscula e carne vitulina conducunt. Acria, aromata prae caeteris profliganda, stimulantia, vinum praecipue, arcenda. Quae e lacte dulci, aqua, cerevisia recenti, saccharo, melle, pane, amygdalis parantur, exhibenda. Haustus e seminibus frigidis, ptisana egelida, aestate frigida, subinde hydromellis pocillum porrigenda. Ab aëre aestuoso, frigido & humido, aquilone, & nebulis caveant, animinique pathematibus, nec pulmonibus inimicae indulgeant Veneri; caeterum nesciant irasci, sit motus pacatus & modicus, res naturales, pro morbo redempti ratione & commodo, morem gerant.

*ILIACA PASSIO APOSTEMATE
JUDICATA.*

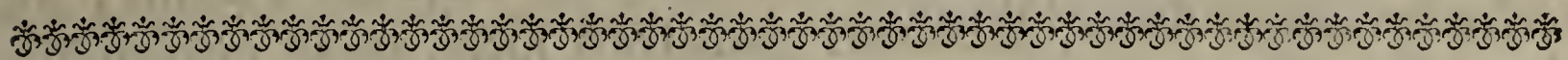
Dolorem Gravativum remissum ac languidioris, lancinantem exquisitioris sensus, membranas tendineas adficientem truculentissimum esse, imo aptum natum febres, spasmus, ipsamque inferre mortem, pro mali causa ab obstructione, subsequente inflammatione, laesione, expansione & adflicti viribus, nisi arte, vel critice judicetur, testatur Praxis medica.

Stephanus van den Thuin, Anno MDCCCXV suae aetatis vigesimo nono alvo adstricta praeter naturam oppressus faevissima colica adfligitur, crudeli dolore, animi deliquio, proclivi in vomitum comite nisu. Huic succurrere studemus, ac clysterem, carminantia, anodyna praescribimus, fotumque ventri imponi curamus; sed auxilii socordia remedia: subsequente enim die, ex hac Charibde in Schyllam,

Miserere mei, seu Iliacam passionem incidit, evomens pharmaca cum per os adsumpta, tum ano injecta. Qua peracta tragoedia supremum vitae terminum minitante, conquestus fuit primo de verberatu, dolore punctorio [caeteris primae labis symptomatibus jam decrescentibus] mox tumore circa ilium sinistrum inguine superius in medio micante, cujus inclusa materia digitis renitebatur, inque rupturam vergebat, ut brevi tandem pus chylo & esculentis commistum eructaret, & intestinum adfectum renunciaret, quemadmodum partes exulceratae Chirurgum luculenter docuerunt, qui mecum stylo exploratorio cavernosum ulcus perpendiculari, caeterum obliquis fornicibus sub integumentis ventris repentibus instructum, experiebatur, nec non religationi ac plumaceolis hesternae coenae grana milii adhaerentia, nullum rupti tenuis intestini dubium relinquentia, absque foetore stercoreo observabat.

Curam sequente methodo suscepimus, primo spongia cera cocta fistulam ampliavimus, secundo dilatata forfice refecimus, tertio callosa ulceris labia carnivoris castigavimus, sinum arido carpto mercurio praecipitato rubro semel iterumque abluto munito implevimus, donec carne infarctum, rupti intestini membranae cum peritonoeo redintegratae, empyematis stillicidium, ac ingestorum vomitus fuerit compositus: interim symptomatibus hominem agitantibus, tussi scilicet, sternutationi, alvo adstrictae hunc usque ad morbi exitum detinenti, pectoralibus, antispasmodicis, laxantibus ac blandis adtulimus suppetias. Tandem indies fanescenti ulceri inducta est cicatrix aniformis, firma ac valida, fasciis & ligaturis e re decumbentis roborata, reserationis metum discutiens; commodum omnibus, laesas membranas, vulnera muscutorum profunda, eorumque tendinum, ac nervorum perpeffis commune: raro quippe hujusmodi stigma-

stigmata , nisi intempeſtiva febrī ſuperveniente , ab antiquo ſolvuntur vitio recrudefcente , quo immunis evaſit tanti morbi diſcrimen , veletudinis proſperae , victumque quaerendi compos.

MISERERE MEI SANATI HISTORIA.

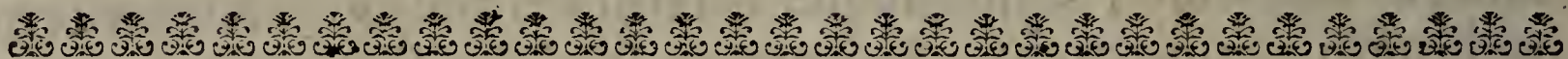
Vidua annum agens quinquageſimum quintum , nomine Petronella Lindana , decimo calendarum Junii labentis ſeculi Anno XL Iliaca paſſione adfligitur , abdominis inſandis torminibus , miſerrimo ejulatu adſtantium aures feriente , naufea , vomitu caeterisque ſtipata ſymptomatibus , praeprimis alvo adſtricta , quam clyſtere emolliente & carminante ducendo , miſeraeque mixturam flatuſ deſcutientem anodynā propinando , ſuccurrere ſtudui , ſed inania meditatūſ , ille enim recto injectuſ mox ſine fruge inferiuſ deſluxit , hanc per os evomuit ; quapropter alterum ex herba Nicotiana injici paratum curavi , vix vero eundem receperat inteſtinum , quin ſuperius ore eructavit ; interim ventri pulve ex avena aqua communi cocta proſpexi , abſque levamine tamen.

Hiſce non juvantibus redactaque re ad triarios , ventre attamen nondum indurato , nulloque adhucdum ſpaſmo (a) ſymptomate lethali ſuperveniente , adſictae egelidam largo hauſtu exhibui , quam per aliquot horas retinuit , deinde vero rejecit , tum laudani puri grana tria pro quinque pellulis , quarum ſingulis horis unicam adſumeret , praefcripſi , quibus dolor fuit ſedatus , alvo tamen adſtricta perfeverante ; quamobrem eandem movere Tabaci fumo per ſyphonem

ano

(a) Aphoriſ. X. Section. VII.

ano immiffum conatus fui, fed frustra, licet venter acriori ftimulo irritaretur, vomitu quippe quaevis per anum injecta ibant fuperius, hunc attamen composui fequentibus, ac vini Gallici albi accepi uncias fex, aquae communis quatuor, fuccum unius pomi citri, ejusdem corticis parum, vitellos ovorum duos, facchari quantum fatis, quae conquaffata ac igni impofita donec ebulliverint, cochleatim porrexi, quibus adfumptis dormivit fat placide, meliusque fe fe habuit, omnem itaque movi lapidem ad abdomen faecibus exonerandum, ac jam promptus flatu Tabacino inteflina fecundum extendere, deinde clyfma emolliens & carminans, immixto cathartico immittere, quum natura pharmaco potentior omni, hac luce, feptima morbi, ultro alvum exoneraverit, ac ab urgente discrimine fuerit vindicata martyr.

*LEUCOPHLEGMATICUS INOPINATA
CRISI ADSERTUS.*

Quo majori fedulitate, cum recentiorum, tum antiquitatis obfervationes revolvimus, eo majori admiratione adficimur, ac mortalium viciffitudines experimur.

Puerulus octavum aetatis fuae agens, Anno c1010ccxxxix tumore circa claviculas & fternum urgetur, quo rupto, pus aequale & concoctum funditur, ac fafce levatur; mox vero incidit in Leucophlegmatiam, cum totius faciei tumore, praecordiorum anxietate, nifu in vomitum, dolore cum hypochondriorum, tum abdominis, donec unica nocte, fine praeviis indicibus, fcrotum Oedema atque Hydrocelem contraxerit, fequentium adfeclarum circumfiliente agmine, urinis nempe, habita earum quantitatis ratione, plus folito ponderofis, praefentis vel futurae tympanitidis non raro phoe-

phoenomeno, jam vero instar jumentorum secretis, iterum faeculenta materie, tandem particulis sanguineis repletis. Infanda caeterum respirationis stipante difficultate, tussi suspecta, labiis lividis, mali ominis equidem symptomatibus, quin immo brevi de vita actum fore praesagientibus: subito vero detumescit scrotum, intumescere pedes, non sine spe tyrannidem debellandi; sed nunquam periculum sine discrimine vincitur; fera quippe vespera corripitur animo linquens homuncio narium haemorrhagia, a (a) medicis in hujusmodi morbis non tantum metuenda; sed hisce haud raro (b) ansam praebente, ancipiti ad bessem usque, summo cum levamine, ut postridie scrotum pristinum statum, elasticitatemque recuperaverit, decrecente indies anxietate, tandemque reliquis compositis noxiis, absque ullis mediis, cardiacis, fomento scrotum mitigante imposito exceptis, victus ratione congrua critice convaluit puer, redemptus a vitiis dira minantibus, licet hic morbus *vehementi diarrhaea solvatur* potius (c), teste Sene nec raro (d) *ei superveniat hydrops* inexplebilis, nec arte domandus.

(a) Forest. Lib. VII. Sect. 1.

(b) Hippoc. praedictor. Lib. I.

(c) Aphorif. XXIX. Sect. VII.
Sect. VII.

(d) Aphorif. LXXIV.

PARAPHRENITIS GELIDA CURATA.

Ut Phrenitis mentis emotionem denotat, sic quoque a (a) Medicis delirium habetur perpetuum cum febre acuta, meningum inflammatione, vigiliis, furore, subinde risu, aliisque, pro majori vel minori benignitate, aut causarum improbitate symptomatibus; si vero (b) diaphragma aestu fe-

(a) Castell. Renov..

(b) Fred. Dekkers exercit. & Petr. Forest, Lib. X. de Cerebr. Morb.

febrili ejusque foco incenditur, simulque cerebrum in consensum trahatur, Paraphrenitidis nomine ab iisdem dignoscitur.

Hujus adfectus in viro quodam plurimum reverendo Ecclesiasta labentis seculi trigesimo septimo anno, postquam semestri spatio Quartana laborasset, expertus sum atrocitatem, quam brevi tamen gelida composui.

Quoniam vero morbus cognitu difficilis ac maximopere periculosus varia cum colica passione habeat, primo intuitu communia, eum urgentia praecaeteris tanquam, indices & criteria diagnostica praemittere symptomata congruum duco.

De lumborum queruntur ardore, abdominis circa umbilicumque dolore, nisu in vomitum, alvum exonerandi irritato conatu, flatuum crebra eructatione, sed sine fruge, sonora; quamobrem hunc morbum non raro colicam autument, eique, huic passioni convenientibus, mederi studeant, porro inquietudine, facie in flavum vergente pallida, oculis defossis & profundis, lingua arida, nonnunquam in summo vigore subfusca lineola tincta, delirio, non vero perpetuo ac adeo gravi ut in phrenitide ipsa, febre caeterisque stipatur malis, quorum catervam sequente methodo sedare auspiciatus sum.

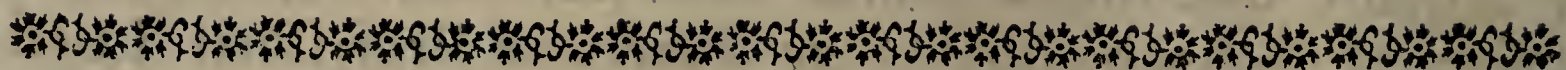
Ad aestum extinguendum saphaenam tundere jussi, deinceps clyisma, ex emollientibus, carminantibus & alvum ducentibus recto injici curavi, emulsionis ex hordeo mundato & seminibus quatuor frigidis majoribus, addito syrupo Altheae frequentem propinavi haustum. Parum equidem hisce promovi, hinc luce sequente alteram venae sectionem, iterumque clysmatibus abdomen foventibus munire imperavi, nec hisce obtemperavit adfectus, tum decumbentem enixe rogavi, velletne larga dosi adsumere gelidam? placitumque tuli responsum, ea tamen lege, hoc de remedii genere, nec minus

de urgente discrimine morbi exercitatissimi Viri Hermanni Oosterdyk Schacht Medicinae Practicae Professoris Lugdunensis in Batavis colligerem suffragium. Ut dictum factum est. Adflictum convenimus ambo examinamusque, in praescripta inquirimus remedia, ac in iisdem perseverandum ratum ducimus, quum repetiverim de gelida argumentum, nullus dubitans, quin hac tanquam sacra anchora vindicaretur a noxia patiens, cui sententiae suum album addidit calculum Professor.

Tum gelidam adferri curatum, ac trium horarum intervallo lagenam duas libras cum dimidia continentem impiger evacuavit aeger, mox decrevere symptomata, prae caeteris lumborum ardor, ructus & anxietates, quin immo morbus, sinistrum praefagiens eventum [neutiquam vero omissa gelida] brevi fuit pacatus, ac facundissimus Mysta adsertus. Nihil vero ab omni parte beatum, post duas enim vel tres hebdomadas recidivam passus denuo meam imploravit opem, quam lubenter praestiti, nec praeter gelidam succumque citri recentem praescripsi, iterumque virum integerrimum ob animi dotes magni aestimandum, ab altero vindicavi discrimine.

Quid aqua communis, sed gelida pota in febribus ardentibus, inflammatione, morbis ab acredine & succo gastrico depravato valeat? desiderantem erudiet, ejus *Virtutes medicas* docebit & tanquam panaceam extollet M. Smith. Quantum emolumenti volventis seculi anno decimo nono & vigesimo septimo febribus, e bile fluida oriundis, ceperint, testentur hoc morbo redempti. De aquae communis virtutibus (a) tractatum gallice conscriptum legere non poenitebit.

(a) Les vertus Medicinales de l'eau commune, où recueil &c. Meilleures pieces, qui ont été écrites sur cette matiere.

*AB ADSUMPTO BORACE PERTINAX
MORBUS.*

Seplasiarius petenti cuidam Cremoris Tartari expenderet uncias duas rogatus totidem Boracis Veneti porrexit inconsulto, quas Maria Waller decumbens, de qua nobis in praesenti est sermo, uncia semisse excepta, mense Majo Anni MDCCCXXXIX hoc tempore agens vigesimum adsumpsit, breviq̄ue uterinam passa fuit haemorrhagiam adeo vehementem, ut de virgine actum videretur. Fluxum composuere Medici, valetudinariam vero jam per biennium instaurando impares, nec equidem mirum! tantum quippe vivicantis laticis detrimentum simul semelque reddere, non est humanis opibus.

Morbi historiam, ejusque catastropham a me observatam tradere non poenitebit.

Miseram pedibus, cruribus, feminibus, lumbisque oedematosis, induratis obsessam offendi, quin immo a cubito manus eosdam pati manes. E quibus phoenomenis neutiquam fuit collectu difficile, quale quantumque sanguinis damnum, ac vasorum elasticitatis circulationi adeo necessariae subierit? hac enim negata, quaelibet sine pondere jacent inertia. Caeterum adficiebatur vix ferendo ventriculi dolore, simulac esculenta, vel blandissima, tenuia, motui auscultantia, ut Juscula, Hordeum, Avenae mulsam, similiaque nullo modo irritantia adsumpserat; nec minori praecordiorum urgebatur anxietate, qua corporis motus aeger admodum vitam sedentariam anhelans agebat, dum catamenia jam per quinque menses suppressa nequaquam periodum servabant, urinarum secretiones praeternaturales,
abf-

absque ulla concoctione, nubeculis, sedimento, caeterisque requisitis foras eliminabantur, modo dilutae, leviterque mali Hesperici tinctae colore, mox nullo, sed fontanae aut pluvialis ut plurimum analogae, iterum instar jumentorum prodibant. Evidens motus progressivi in hoc torpente corpore perturbationis argumentum!

Qua frequente noxia haec graphica ac quondam boni habitus, plane deliquit, ac emaciata fuit, donec tandem ipsis Idibus mensis Aprilis anni labentis seculi quadragesimi primi ei lateris dolor inflammatorius, comitante febre, & respirationis difficultate, pleuritidis symbolis, supervenerit.

Mediam mox jussi tundere venam, quo lateris dolor pacatus, respiratio uberior, ac anxietas domestica levior, perseverante febre, quam crisin morbi futuram habui, animadvertique, quoties eadem arisset, sese sentire melius, hancque obstructionibus ad pedes, crura, feminia, lumbosque deterere aliquid; quin imo decimo Calendarum Maji lumborum Oedema integerrime evanuisse, ac menstrua olim sufflaminata justa copia, justo colore, ac temporis intervallo legitimo promota.

En Candide Lector, quantum ipse notavi, Misellae hujus morbi historiam, quem pro meo modulo, salvo doctissimorum Practicorum, ac longiori experientia versatorum, explicare conabor.

Ad quid certi de hoc morbo statuendum, sanguinis fluxum immodicum, nec non nimiam constrictionem cum systematis membranosi, tum nervosi totius corporis censei causam autumo; Borax enim, uti rerum naturalium scriptores perhibent, Fossile est, quod secundum Clarissimum (a) H. Boerhaviium *aqua solutum, colatumque in cristallos abit, ad ignem fusile*

(a) Element. Chemiae & institut. & experim. Chem.

fusile in glebas primaticas sursum crescit, saporis amarosubdulcis. (b) Caesius chryfocollam seu Boracem juxta Plinium ex alumine fossili, & sale ammoniaco confici refert. (c) Schroderus e sale ammoniaco, Nitro, Tartaroque calcinato, sale communi, Gummi Arabico, Mastiche & Alumine, urina solutis, inque salem coctis, Boracem componi. (d) Alii aliam parandi chryfocollam exhibent methodum, quam apud Chymicos videre est, quos inter non desunt, (e) qui Boracem statuunt sarcophagum ignavum. Hunc sive naturalem, seu factitium primae labis fuisse causam, partiumque tendinosarum corrosionem ac summam constrictionem ventriculi patrasse, quo minus ullis mediis simul & semel in pristinum statum redigendae, sed ferrea patientia, quid dicam? Crisi inopinata, ac naturae operibus relaxandae fuerint, hujusque acredine elaterem membranarum stomachi, nervorum, vasorum sanguiferorum, urinarum secretoriorum fuisse turbatum, recitatamque tyrannidem in universa machina exercuisse, haud facile quis inficiabitur. Quid enim, quam justa proportio & aequilibrium fluidorum ac solidorum perturbata, laesa, aut sufflaminata, tormentum majus? hinc illa anxietas praecordiorum, hinc illae obstructions oedematosae in crure utroque, lumbis, feminibus, hinc illa lenta febris, quam demum exaltatam criticam speravimus merito, praecipue, quum anxietates, inquietudines, ac corporis anhelosi jactationes indies observavimus a modo decrevisse, evasisse minores.

Quomodo adstringentia, queis viis purgantia sanguini admisceantur? hic labor, hoc opus: prae caeteris, quum negetur ab his, concedatur ab illis; priora quippe vasorum lacteorum constringere non tantum, sed penitus obturare ori-

(b) Mineralogia. (c) Pharmac. Medico Chirurg. (d) Idem
Coelius. (e) J. Schroder ontflote Kabinet der Simplicien.

orificia, posteriora motum peristalticum intestinorum augmentia equidem eadem salutando praeterire, quod tamen ab omni cathartico evenire aegerrime adsentiendum confido, Rhabarbarum enim, licet purgans, per os adsumptum laticis sanguineo immisceri animadvertimus perpetim, unde urinarum ac hujus radice eadem tinctura? Nisi haec chylo admixta per primas vias, vasa lactea, ductumque thoracicum ad sanguinem ipsum permearet, eique colorem suum tribueret? urinae enim per renes colatae Rhabarbari tincturam ponunt ob oculos. Nec majorem, quomodo adstringentia immisceantur sanguini, nauseam movebit explicatio.

Alumen inter caustica, licet levissimum, haberi, haud facile quis negabit; attamen satis superque aptum austeritate sua interiorem stomachi tunicam laedere, deinceps intestina tenuia eundem ab illo ducere livorem, praesertim quum tanta quantitate, ac in praesenti subjecto adsumptum, levem iisdem inducere escharam, postea adfluxu humorum, cordis, arteriarumque motu separandam, actus, qui nunquam non in qualibet plaga, in quolibet ulcere absolvitur, nisi mediante suppuratione sensibili, aut separatione lenta, vel vix observanda, qua equidem heterogeneum expellitur; sed quoties observavimus explosi puris, aut laticis quid per vasa obforbentia massae sanguinae immisceri, ac cordis motu per totum corpus dispergi? Unde enim cardialgiae in iis, qui Gangraena, Sphacelove laborant? Insuper, quid vesicatoria capiti, pectori, feminibus, aut caeteris humanae machinae admota membris patrent, nos docet superveniens dysuria, qua non nulli tenentur, simul hoc topicum receperint. Quantum commodi Assae factidae malus odor hystericis, bonus Ambrae Gryseae adferat detrimenti? Qualem in utero tumentibus habeat efficaciam unguentum Arthanitae? Nullus medicorum non observavit.

bicum canis rabidi morfu in corpore excitet humano? Quid pus variolosum hujus, in leviusculis vulneribus alterius insertum producat, & quam sit plantigerum? Harum (f) Byzantina insitio docet luculenter. Quid pauca granula Boracis in partu difficili efficiant? experiuntur Practici indies; quae vel sanguini immiscentur, vel secundo uterinum systema nerveo membranofum movent, irritant, tandemque partum promovent. Secundum (g) Philosophum

Tangere enim & tangi, nisi corpus, nulla potest res.

Sin secus, non amplius insto, ac credatis me duntaxat sentiam, neutiquam vobis folium narrare Sibyllae.

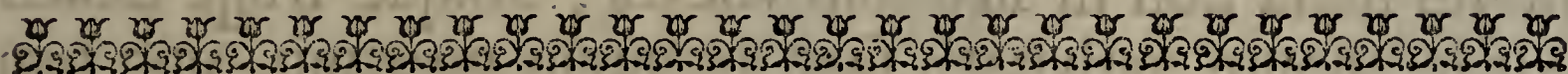
Curam sequenti modo auspiciatus sum, ac Massae Pillularis hujus formulae indies sesqui scrupulum exhibui: recepi Gummi ammoniaci, opponacis singulorum scrupulos duos, Assae faetidae dragmam, saponis veneti scrupulos quatuor, Massae Pillularum faetidaram dragmam semissem, salis chalybis scrupulum, olei succini guttulas viginti quinque, dum interim infusionis herbae Theae atque lixivii fabarum Egyptiacarum vetaverim abusum, largiorem vero cerevisiae Neomagensis, atque frigidae communis aquae haustum, refrigerantia, fructus, ut fraga, cerasa, ribesia, prae caeteris vero cucumeres & melones, sedulo commendaverim, nec aliquod medium, nisi urgente symptomate, praescripsi, unica ad stomachi dolores componendos mixtura flatus discutiente anodyna excepta, qua parum, dixerim nihil, promovi, donec ipsis Idibus Aprilis, quemadmodum notavi, in febrem & pleuritidem incidere, hanc venae sectione, decoctis emollientibus caeterisque blandis pacavi, dum illi, equidem optatae, ac indies redeunti morem gessi, nec ullis, quam

(f) A. Le Duc Differt. Medic.

(g) L. Carus Lib. I. vf. 305.

quam diluentibus, ac leniter sudores moventibus succurri, eamque tanquam criticam neutiquam turbavi, (b) nec *movi, sed sivi* secundum Hippocratem; quid enim medicamina tempore iudicii morborum, praeter pauperiem inducant? Vel me reticente, norunt Medici; tandem me benignum spectatorem non actorem egi; sed *crisim expectavi*, quam, manente febre, expertus tandem.

(b) Aphor. XX. Sect. 1.

HYDROCEPHALI OBSERVATIO.

Facundissimi ac doctissimi Viri Alberti Alberthomae facrorum Mystae facundissimi Lugduni Batavorum Funeralia celebrandi causa, tumulus familiae loculis quondam repositis erat evacuandus; qua occasione consanguinei, ut plurimum, sese stant, ut videant, quorum cineres supersint, ac novis indigeant repositoriis: huic actui interesse me, unus illorum Petrus Sandra Medicinae Doctor rogavit, atque defunctae suae Sororis urnas effodere iussit; *Hae continent, (inquit) amatae sororis cineres, cujus cranium, si nondum tempore absumptum, monstrare tibi est animus*; hinc aperto conditorio sequentia in eo notandi mihi praebuit facultatem. Molem ratione aetatis solito majorem, ossium Bregmatum Frontisque oblitteratas futuras, circa fonticulum duo ossa Wormianis, ut plurimum in Lamdoidaea sincipitis cum occipitis ossa conjungente reperiunda simillima, in parte occipitii sinistri superiore foramen in meninges pervium, animadverti; quorum phaenomenum causam sequens narrabit historia.

Ambabus ulnis dum infantem, hoc tempore octimestrem,

jocandi causa in altum tollit, ac reciproce demittit ancilla, tandem illius occiput in epistylum laquearis porticulae ingressum ornantis incutit. Compositis vociferationibus, contusionem nullius momenti habuere parentes; altero vero mense vix elapso, filiolae insipientiam, eam ingenii facultatibus orbam, ac inertem observaverunt, pedetentim augeri cranium, sensimque in hanc, quam exhibet archetypum, evasisse (a) molem, adeo ut succus nutritius caeteris corporis partibus negatus, soli capiti prospicere studuerit; interim nulla non in auxilium vocata, absque fruge tamen: vixit in annum nativitatis suae decimum quartum, quo temporis intervallo ne latum adcreverat unguem, ac post fata hanc nobis reliquerit historiam.

Libera si dentur suffragia, & a posteriori ratiociniis locus, non male consultum; sed e re, contusionem funditus ressecandam, stagnantem laticem evacuandum, ab ejus impetu meninges vindicandas fuisse, judicarem.

Tabula Secunda.

A. Prae se fert Cranium frontali sagittalique orbum sutura, instructum tantummodo

B. Coronali.

C. Officula vulgo Triangularia dicta inter ossa bregmatis ac frontis, ut plurimum in futura lamdoidea reperiunda.

D. Foramen ab ictu in Epistylum receptum, morbique primam labem.

(a) Tabula II.

*ALVI PER TRES FERRE MENSES
ADSTRACTAE HISTORIA.*

Quot capita tot sensus, quot homines, tot adspectuum discrimina, horum enim summum & perfectissimum Numen nulla confecit apographa, proprium vero, quo ab alio, vel simillimo dignosceretur, suum unicuique tribuit, quo non minus animi sensu, quam corpore automatico differat; hinc corporis motus rationem ejusque causas certo explicare, Physicotheoreticis molestiam, cuilibet morbo mederi Practicis nauseam parit. Huic alvus a nativitate constipata, illi laxa, alteri difficile, nonnullis solvitur facile, *Quibus, dum sunt juvenes, alvi sunt humidae, iis senescentibus siccantur, & vice versa.* Secundum (a) Senem. Alii morbo urgentur utroque.

Magdalena de Ridder usque in annum suae aetatis vigesimum quintum vixit satis vegete, hac vero transacta puerperioque foecunda, ipsi paulatim constipabatur alvus, qua de re eandem saepius cathartics solvere cogebatur, imposterum vero [consuetudo enim altera natura] parum juvenibus, adeo laboravit adstricta, ut subinde per mensem & ulterius quaelibet retinuerit, indies augente malo, nec unquam, nisi critica superveniente acri diarrhaea, ventrem exoneraret, hac vero composita, sese melius habuit; simulac vero abdomen ingestis oppletum fuerat, in eandem incidit Scyllam, donec solito judicio ab onusto ventre vindicaretur, in quo statu perseveratum est usque in annum currentis seculi quadragesimum, suae aetatis octogesimum quartum,

(a) Aphorismo XX. Sectionis II.

tum, quo septem hebdomadum spatio neutiquam satisfecerit naturae, ac propterea consilium medicum petiverit.

Vetulam accedens vario cum morbo luctantem, praepri-
mis haemorrhoidibus, alterutrius lateris hemiplegia, ad crus
inferius ulcere phagedaeno, ossium sacri ac coxendicis ne-
crofi, ventre tumido, querelis & abdominis infandis tormi-
nibus miseram stipantibus, omnium vero periculosissimo,
decrepita hac senectute, morbo laborantem offendi.

Quo versanti in discrimine clysterem emollientem, car-
minantem, alvumque ducentem ano injici; mixturam flatus
discutientem anodynam propinari curavi, retinuit absque
ulla fruge priorem, posteriore parum promovimus, utcun-
que tamen cruciatus mitigavimus, causa vitii neutiquam ce-
dente, quae dira constitit ad duodecimam hebdomadem di-
emque sequentem, quo vitae fixus fuit terminus. Sed quae
hisce devincendis paria? quid non in senectute delinquit? quo
morborum enim agmine non circumfiliuntur decrepiti, quo-
rum solidorum fluidorumque turbatur aequilibrium, donec,
elastica silente facultate, humorum impedita secretionem, oeco-
nomia animali languente, brevi siderationes, tandem rum-
patur stamen Parca tenaci, miseris equidem benigna!

URINARUM SUPPRESSIONIS STU- PENDUM EXEMPLUM.

Quam inauditum ac a praxi remotum alvi adstrictae
adeo diuturnae mox recitatum videatur exemplum,
non minori admiratione lectorem praesens adficiet
observatio, quomodo, abhinc undecim annos quartana la-
borans, variis interim obnoxia symptomatibus, tertio Ca-
len-

lendarum octobris anni volventis c1010ccxl, quum casum hunc medicis transmittēbam annalibus, equidem practīcorum animadversione dignissimum, nullas per loca convenientia quindecim mensium intervallo exoneraverat urinas.

Anno vigesimo currentis seculi nono Virgo ingenua tum temporis aetatis suae vigesimo tertio corripitur febre quartana, quam ut inconsulto, ut temere pulveribus antifebrilibus [procul dubio e corticibus Peruvianis] a Pharmacopoeo paratis suppressit, quies a febre, non a morbo redempta; deinceps quippe sese pejus habuit, ac evasit valetudinaria, donec tandem ejus sinistrum insigni tumore extolleretur latus, quo rupto, puris maderet copia, non sine adfficti corporis summa debilitate; Naturae vero prodigiosa facultate ab augustissimo hoc empyemate adferta fuit, neutiquam vero a febre vindicata, quae suis periodis eandem concomitabatur. Nec dum succubuit tamen; alter quippe, habita loci proportione, nec praecedente minoris momenti sese repente sistit tumor circa collum, qui coctus ad maturitatemque ductus vim purulentae materiei evomuit. Hisce voraginibus, nec non continua febre, quartana nondum pacata, ineffabilem virium perpeffa est jacturam, adeoque fuit exhausta, ut vix ulla verba adeo articulate proferre valeret, quin alterius si sentiret auris, ipsius ori admovere cogeretur eandem.

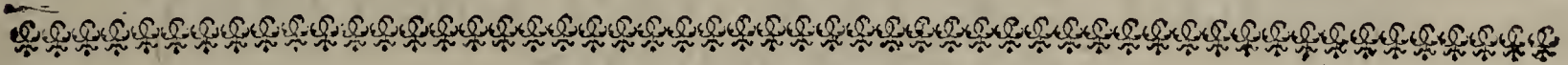
Hanc nihilofecius evasit Charibdim, sed Eheu! quam bona vicina malis! mox enim in alteram incidit Scyllam, urinarum suppressionem, quas pedetentim solito minori copia evacuaverit, tandem per septem mensium spatium nullas reddiderit, tumque Clarissimi Medici Hermanni Oosterdyk Schacht, Lugdunensis praxeos Professoris, meumque auxilium labentis anni Mense Februarii petiverit. Quo temporis intervallo in hunc usque diem per quindecim menses ne guttu-

Iam lotii excreverat, absque ulla tamen lumborum regionis inflatione, abdominis tumore, ullove in matulam nisu. His insuper Sextili jam jam praeterito quaquaversum per corpus ei maculae rubellae, in medio punctis nigris notatae diffusae, brevique, uti ab hinc biennium, discuffae fuerunt.

Tanta morborum ac aerumnarum circumcincta iliade praeter spem ac familiarium expectationem, indies circa primam vesperam, licet & quarta die, ut quondam, febre caleat, rectius valet, ac neutiquam emaciata, quamvis madeat sudore, quem naturae beneficio urinarum secretionis vices gerere autumo, quaelibet enim liquida, parca dosi adsumpta retinet, febrili vero superveniente paroxysmo, eadem plus solito sitibunda evomit, ingesta vero digerit, ac secundum ordinem foras eliminat, mensibus interim legitime profluentibus; caeterum recto vultu, menteque utitur, quin immo ut propriis, ut aliorum facetiis, praeprimis arte oblectatur pictoria; monituque delectissimae suae Sororis, quid valuerit versavit, e lecto surrexit, semel iterumque coenaculum obambulavit, corpus longa quiete tardum morboque fractum coepit movere.

Phoenomenum mehercule Medicorum memoria, fastisque dignissimum! explicatu difficillimum, quomodo corporis tanto malorum agmine stipati machinae suo fungantur munere, liquidorum separationes, urinarum exceptis, promoveant? quum unus & alter tumor, prae conspicua puris evacuatione, easdem pessundando, vel ipsa quartana hydro-pem inducendo plus quam pares fuerint. Quomodo materies urinis dicata inusitato quodam naturae ordine a suo proprio diverticulo, [conjecerim propter frequentem sudorem, criticam evacuationem patrantem, per poros totius corporis, non renes nec vesicam] evacuetur? Tandem quomodo natura valetudinariae prospiciat, eamque Marasmo ac Hydro-

drope, sequelis hujusmodi adfectibus caeteroquin familiaribus, conservet immunem? Quorsum evadat? Qualemque haec diuturna urinarum suppressio, quae adhucdum in praesenti ac in tertium annum perseverat, maneat catastropham, veloci cedendum est tempori nuntio veri.

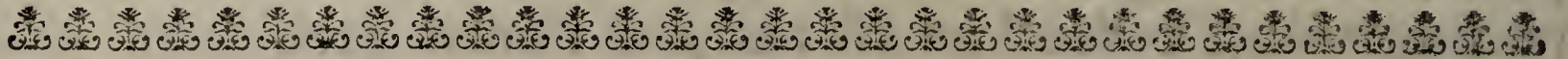

*PES TRIPODIS PUERULO IN CANTHO
OCULI MINORI CASU INFIXUS.*

Quem mirum in modum nunquam non animi candore adoranda, pura mente colenda summi Numinis providentia a discrimine, & evidente periculo, nulla arte praecavendo, servet & adserat mortales, sequens testatur observatio.

Labentis seculi Anno ciorcccxxx quinquennis puerulus ab ora per superiora in sentinae tabulata, vel fundum navigii, quo parentes eius vasa fictilia Lugduni Batavorum nundinabantur, incidit, sibi que unum de tripodis pedem in cantum oculi minorem juxta adnatam membranam impegit, adeo profunde orbitae oculi inhaerentem, ut faber ferrarius in ea vicinia degens ac fortuito huic casui superveniens vix evellere valuerit, cura tamen & studio, ne simul tripodis pedem extrahendo, ei annexo unco in angulum rectum reflexo, oculum orbita sua expelleret, hoc ponderoso fasce quam prudentissime ac felicissime levavit misellum: quem mox haemorrhagia, inflammatio, ingens faciei tumor, febris, deliria invaserunt, ad quae mitiganda venam pertundere jussi, inflammationi resistentibus, refrigerantibus & blandis medicaminibus prospexi vulnerato, curante Chirurgo Mattheo Loo externe curanda: symptomatibus tandem

compositis, unius mensis spatio, absque ullo cicatricis vestigio, oculi machina ejusque munere integerrime superstite, summum discrimen eluctatus est puer.

*ASELLI LACTES NEC OMNIBUS
CONVENIUNT.*

Mytolorum pastu quosdam saepius detrimentum cepisse, nostratum nemini non notum est; Aselli lactes vero alicui nocuisse [quantum mihi innotuerit] nullus observavit, has nihilominus non omnibus convenire, praesens docebit historia.

Pridie Iduum Decembris Anni hujus seculi ccccccxxxix in alicujus nostrae reipublicae viri conspicui praedio ad medium itineris Lugduno Batavorum in Hagam Comitum coenaturis, prae caetero paratu, Aselli adponuntur lactes, quarum aliquot lobos alicui discumbentium mihi oppositae quum porrexeram, illaque eosdem comedisset, mox de palati, tonsillarum & oesophagi ardore molesto, haud secus, ac si contriti piperis largam adsumpsisset dosin, conqueritur. Partes oris examinans inflammatione quaquaversum laesas, palatum variegatum offendi; vix huic operi me accinxeram, quin convivarum alter, jam jam adflictae maritus, se eodem urgeri vitio, gingivas non minus ac genas intus comburi fatetur. Utrique os & fauces abluere, crebrumque cerevisiae Neomagensis haustum commendo, cujus beneficio acris per unam ac alteram horam gulae inhaerens materies [dixerim virus] qua tamen reliqui immunes, fuerit diluta.

Phaenomenum primo intuitu divinato equidem difficile! si enim hae lactes specificum tenuissent venenum, earum urtica

tica haud intacti omnes discrimen evasissemus; quamobrem earum reliquias nondum coctas examini subjeci, oculoque, dissectis loborum membranulis, aliquid lactis indagare studui armato; varias in eo flavescentes, vermibus terrestribus haud dissimiles, offendi lineas; repetii experimentum plus semel, atque easdem jam frequentes, iterum raras, tertium nullas reperiri animadverti: hinc collegi, si harum causa fuerint virulentae [quod dirimere non ausim] illis lactes hisce lineis saturas, nobis ab omni vacuas obtigisse; sin se-
cus, eventus causam [salvo meliori calculo] non ferculi toxico, sed edentium salivae aut succi gastrici discrimini imputandam: praecipue quum eundem effectum ab oculis can-
crorum raro alicui nocentibus, perinde ac a mytilis sic dictis venenatis productum, ardorem ventriculi, alvumque adstri-
ctam a bulbocastanis & Castaneis illis, hisce vero ventrem solvi, experti fuerint Practici. Qua de causa, non omnem praecordiorum anxietatem, tensionem, nec non in corpore maculas esui muscutorum marinorum, sed variis in vario corpore succis menstruis subinde attribuendas conjicio, ac sequenti exemplo adstruo.

Familiarium mihi quispiam convivio cum interesset frequenti, ac mytilos comedisset, mox recitata symptomata, a quibus eundem brevi vindicavi, perpeffus fuit; haud diu postea ab eodem convivatore meridiatum rogatus iisdem vescitur, iterumque iisdem adfligitur noxiis, quasque tertium fuit expertus, quolibet discumbentium horum vitiis im-
muni.

Hujusmodi casus edentis liquidorum vitiis nunquam non adscribendos, equidem inficior; quum noverim inter familiares alterum, qui mihi retulit, ab hoc cibi genere jam nihil cepisse detrimenti, iterum illud sibi consuetam induxisse pauperiem, quam ab iis ad Flandriae littora natis neutiquam fuerat ex-
per-

pertus, quin immo in Flandria atque Brabantia prodigio adeo parem, ac nostratibus familiarem haberi; nostro autem quos fundo editos stigmatate circa medium, quod corculum [potius pedem, quo se movet mytilus] appellant, rubello notatos pessimae, hoc immunes optimae notae ac indolis esse; quamobrem quaeritur, num adagii; *unum Oculo, alterum Manu, tertium Dente, primum Oculo, deinde Manu*; ne nimis avide ab adpetentibus, sed anxie examinati devorentur, *tandem Dente*, sit potioris explicationis?

PRODIGIOSA LUPIA.

Quod semel suas egit radices crescit vegetabile, tumor corpori praeter naturam superveniens auctis vasibus, non minus capit augmentum, crescit eundo indies magisque mole ponderosus, donec tandem proprio Marte contentam materiem naturae beneficio respuat vel arte medica turbetur.

Inter tumores otiosos vel chronicos Atheroma, Steatoma, Meliceris, Varix, Aneurisma, Ganglyon, Sarcoma, Testudo, Talpa, Lupia quocunque loco primas tenent; qui nisi in sua genesi suffocentur, comprimantur, aut rescentur, se se in immensum, hominis cum summo detrimento extollunt; augeri enim commune est vitium omnibus: haud fecus, ac prae laboribus continuis, callus, in delicatis albae gallinae filiis vix percipiendus, vel opificis, qua malleum agit, dextra manus sinistra major, fortiorque observatur.

Quorsum tumores sese extendant apud auctores videre est.

(a) Schultetus Meliceridis quindecim vel sedecim librarum
jux-

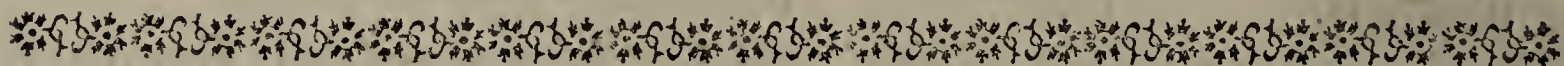
(a) Armam. Chir. Observ. XLVI.

juxta ipsius ac aliorum calculum meminit, febre, terrore extirpationis excitata, prorsus absumptae. (*b*) Bidlous, tumorem obstructa cervice, qua ex inguine penderet humano Capite majorem sustulisse testatur: tandem quousque effraenata tumorum vergat luxaria, me reticente, norunt Chironis alumni.

Anno c*iv*ccxxvi licuit mihi videre a prima fronte tumorem anomalum, puero septenni ab occipite usque in scapulas postice, alterum ab aure musculus Deltoidem humeralem transgressum, pendulum, & a causa sequente productum; hujus mater utero gerens ultimo gestationis mense ob rixas, & mutuas altercationes ab irato marito in terram prostrata circa collum & nucham calcem recepit, cui mox echymosis supervenit, hinc puerulo prima labes mali; nam enixo haec non secus ac matri inhaerebat, evanuit tamen; pedetentim vero integumenta corporis eo loci expandebantur, tractu temporis conspicua in gibbum ab occipite in scapulas, ab aure dextra in humerum descendentem increverunt, donec adfluctus diutius ferendo impar, & gibbo deformatus utroque, variorum consilia petiit. Quibusdam e re tumorem relinquendum consultum videbatur. Tandem Lugdunum Batavorum profectus una cum patre & Chirurgo, meum auxilium imploravit, simulque animi sententiam aperirem. Partibus rite examinatis experiebar laticem sub membrana musculorum communi latitare, eamque ab epidermide & ei subjecta cute liberrimam, hinc, eum esse evacuandum parando Setaceo, vel Scalpello quantocius, renuncio; ne vero quid temere agerem, tumorem Clarissimo Hermanno Oosterdyk Schacht inspiciendum & examinandum exhibui, qui sententiae meae album addidit culculum, ac posticus acu, humeralis scalpello resectus est tumor, misso
lati-

(*b*) Decad. I. Exercitat. viii.

latice, quo turgebat unus & alter a se invicem separati, eosdem Lupias observavimus, a quibus vindicatus misellus, utroque gibbo deformis, ut qui primo capite prono terram intueretur, in posterum erectos tollat ad sidera vultus.

*STEATOMATIS AD MEDIUM CRURALIS
ARTERIAE INTERNAE IN FEMORE
CAESURA.*

Tumores chronici, nisi adfluxu humorum inflammantur, vel infortunio laedantur, licet raro agrestem agant, aut suo genio in abscessum degenerent, nihilominus subinde non levem Medicis nauseam movent, praecipue quum locos, sub quibus conspicua arteria, vel inopinatus latuerit nervus, amplo occupent pedunculo, aut horum materiem continens folliculus integumentis corporis communibus pertinaciter adhaereat. Termini! quibus utcunque cedendum: pedunculo enim adeo angusto arteriae incumbenti injicere vinculum, eoque constricto extirpationem suscipere, maximum infligeretur vulnus, eique horrenda superveniret haemorrhagia. Adnatum integumentis tumorem sua cum membrana integerrime eximere Chirurgia nequit, hinc in hujusmodi extremis medium tenere consultum.

Carminator Lugdunensis, juvenis navi nostrae Reipublicae inserviens praesidiariae, sibi tuberculum ad feminis interni medium arteriae Crureae incumbens adscivit, quod tractu temporis ad pugni virilis magnitudinem cum admodum amplo excrevit pedunculo, quod adflicto incessum

molestum induxit, deinceps negavit, ac sese Steatoma seu Sevationem renunciavit.

Chirurgo in auxilium vocato hujus seculi anno trigesimo septimo, animi sensum roganti aperui, nec praeter tumorem recta linea secandum, & materiam evacuandam retuli: tumorem, injecto vinculo enim auferre locus ac subjacens vetuit arteria, quae, hoc suo fasce simul & semel levata in Aneurisma ipso vitio pejus, prona fuisset, ac eventu sinistro lulissit operam, quapropter recitato modo eundem gladiolo utrinque acuto, solito longiori in hunc finem concinnato secuimus, adiposa materia evacuata ad libram circiter, inflicti vulneris labiis a se invicem sejunctis, eorum cavum linteamento rasili, ac Gypso stiptico implevimus, perque biduum reliquimus: quo lapso, fasciis, ligaturis caeterisque remotis, recentis ulceris fundo mercurium praecipitatum rubellum larga inspersimus manu, deinde alterutrum integumentum percussis forcice a continuo resecuimus segmen, alterum frustum respiciens superius postea tulimus eadem, plagis necessariis prospeximus, ulcusque plumaceolis & fasciis decocto ligni Guajaci, corticum Quercinorum, Rosarum rubrarum, & vino rubello austero saturis curatum suscepimus, hominemque a noxia funditus vindicatum absque ullo symptomate adseruimus.

Hanc extirpandi methodum omnibus haud placere propter majorem adparatum, confido; quia Chirurgia promptissimam exigit encheiresin, habita tamen ratione tumoris, loci, & subjacentis arteriae, quae laesa decumbentem certae tradidisset neci, vel ejus resistentiae momento eandem coërcente remoto simul & semel, postea in Aneurisma evasisset, eandem ausui temerario praeferent, qui magis afflictorum vitae commodo, quam suae student dexteritati, nec unquam Atheroma seu pultis, Melicerides mellis aemulam continentis

materiam, a qua nomenclaturas mutuuntur, si vasa sanguifera obstant operanti, rectius tentabunt, melius quippe certo, licet tarde, quam cito, sed ambigue quamlibet auspicari operationem, mederi enim adflictis suprema lex est.

Eodem plane modo mecumque operante eodem Chirurgo Simone Toussaint supercilio sinistro ad canthum oculi minorem inhaerentem, palpebraeque molestam per medium secuimus Meliceridem ejusque materiem melliformem sua membrana evacuavimus, ac duobus de viginti diebus inflitum vulnusculum, pollicem circiter longum, cicatrice obteximus.

Trifariam hoc tumorum genus a Medico Chirurgis ut plurimum curatum suscipitur. Vel cruciforme integumentorum caesura tumorem cum folliculo materiam continente integerrime eruendo, ac equidem recte hac methodo absolvitur opus, modo sit volubilis ac liber, nec, radice excepta, adhaereat adjacentibus firmiter partibus, quae enim ipsi adnatae tumori una cum eodem ressecandae. Latiorem vero occupantem locum pedunculoque carentem pertundere radicatenus oportet & convenit, cui aperto labiisque a se invicem separatis, medicina haud difficilis. Qui actus postremus Meliceridi ac Atheromati ob melli-pultique formem materiam fluidiorem caeterae praeferendus encheiresi.

Non minorem, quam arteria, adfert nervus inopinatus operanti molestiam, ac merito incutit terrorem, quem admodum anno labentis seculi trigesimo octavo Bernardus Schepers Chirurgus, apud Lugdunenses solertissimus mecum fuit expertus.

Juvenis licet, dexter tamen & artis peritus Chirurgus monitu Clarissimi Medicinae Professoris Hermannii Boerhavi scirrosum Virgini e mammella secuerat tumorem, eique requisitis quibuslibet ad normam prospexerat, vix vero pedem

moverat de limine, quin tanta supervenit haemorrhagia cum mammellae inflatione, dolore neutiquam ferendo, pulsuque in parte laesa adeo horrendo, ut sublestus recitati Chirurghi, meamque desideraverit opem: Sanguine madentem examinamus virginem, ac mammellam mirum in modum offensus expansam, quamobrem ligaturam cum caetero paratu eandem urgentem solvere, plagam solo linteamento rasili Gypsoque styptico munire, volaque alicujus adstantium manus teneri, ratum duximus, quo paulatim symptoma, primo intuitu metuendum, decrevit, mamma detumuit pristinaeque molem biduo, virgo propediem recuperavit valetudinem.

Hujus phaenomeni causam ramuli alicujus nervi laesioni attribuendam a posteriori conjecimus; quae enim fauciati nervi ramuli patrent symptomata? animadvertimus in tendinis, aut nervi punctura, qua brevi non tantum pars afflicta, sed ipsa syncera mox trahitur in consensum, maximo opere expanditur ac inflammatur, donec vel requisitis cedat mediis, vel criticis judicetur abscessibus, aut in ipsam degeneret Gangraenam lethiferam.

Quanta arteriae elateris in sanguine protrudendo efficacia, quanta cordis musculorum punctura acceleratio, tandem quanta menyngum oscillatio caeteris praevalentior, (a) Georgii Baglivii experimentum pertusae crureae arteriae in utroque cane, quorum huic aperto thorace cordis fibras, illi menynges cranio denudatas pupugit aculeo, observatum testabitur; quales motus corpori convulsio & insultus Epileptici inferant, quis ignorat?

(a) De Fibra motrice specimen Lib. I.

PERTUSAE CALVARIAE CURA.

Vulnera capitis periculosa, graviora summo discrimini obnoxia, gravissima vero cum osse fracto, cerebri & menyngum subjecta suppellectile laesa saepius esse lethifera, Antiquitas & subsequens practicum observationes testantur abunde; ut vulneratus, symptomatibus, gravissimum capitis vulnus concomitantibus stipatus, in tutum evadens nigro simillimus habeatur cygno.

Inter conscriptas observationes Godofridi Bidloi quondam in Academia Lugdunensi Batavorum Medicinae, & Anatomes Professoris sequentem hisce inserere non incongruum duco; qua constat, horrenda quoque Vulnera Calvariae, ejusque ossibus inflicta, cum natura, tum sedulitate artificis Chirurghi, raro licet! sanari equidem.

Anni *MDCCXCV* mense Junio, celeberrima in expugnatione urbis Namurci, Pedestrium Copiarum Praefecti strenuissimi De Dedem Miles annos viginti tres agens, corpore validus acinacis in sinistro Bregmate ictu, cum frequenti cranii fractura, vulnus recepit, nec non durae piaeque matris laesione insigni, visu horrendum; quo mox corripitur Hemiplegia, caecitate, surditate, febrique vehemente. Illico nave, una cum caeteris vulneratis, duce Ellinkhuizio Chirurgus Hujum vehitur, urbem obsessam inter ad medium itineris & Leodium, collocaturque in Ordinum Foederatorum Belgii Nosocomium castrense.

Medicorum ac Chirurgorum Coryphaei Bartholomeus & Bireus, explorato vulnere lethifere aegrotantem intuentes
hospi-

hospitem, nil nisi funesta vaticinantur, quin immo jam supremum in labiis agitari spiritum adserunt: curae committitur Wilhelmi Ellinkhuzii, Lugduni Batavorum quondam incolae, ac Chirurghi, qui, de vulnere exemptis octo cranii fragmentis, separataque multo cum puris latice menynge a decimo infortunii die, quotidie cerebrum, quicquid moliretur in contrarium, in ingentem pullulascere fungum observat.

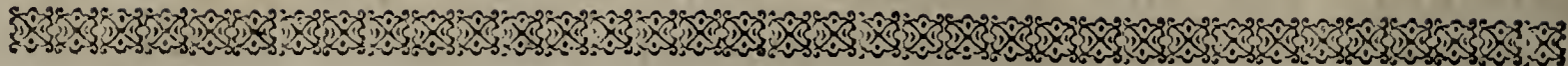
Ne itaque, incassum plura tentando, aegrum vitae exponat periculo; constant, manent, perseverant enim hemiplegia, visus obcaecatio, surditas, febris, extenuantur vires, mentisque reliquiae; cultro pugni magnitudinis luxuriosum refecat aegro fungum, curatque curanda sedulo; sed quis huic actui audacior exitus, & catastropha! decrescunt mox, & indies omnia symptomata, ut mense Octobri, quatuor mensium intervallo in pristinam prosperamque valetudinem restitutus, salvus ad suos reverteretur.

Variis interne adhibendis usus est medicamentis, nulla enimvero venae sectione. Similes se eodem modo excepisse & feliciter curasse fungos, quin imo quatuor unciarum testatus quondam est Chirurgus Wilhelmus Ellinkhuizius, addidit, & submonuit Professor, caveant Chirurghi hujusmodi fungos ullis mediis escaroticis, corrodentibus, vel ipso actuali cauterio tentent, irritando enim aegris diem fatalem accelerari edoctus. Huic similem casum vide apud (a) Fabricium Hildanum, nec non (b) virum Consularem Tulpium, ut & (c) Johannem Schultetum.

(a) Centur. I. Observ. xv.
mam. Chir. Obs. xix.

(b) Lib. I. Observ. i.

(c) Ar-

*SCLOPETO INFLICTUM VULNUS
MEMORABILE.*

Inter vulnera fistulis ignivomis inflicta, sequens, propter partes a glande plumbea laesas, vitae adeo necessarias, tanquam raro contingens referre lubet.

Miles quidam gregarius in conflictu quodam novissimi Belli contra Gallos & Hispanos a Foederatis gesti, glandem sub cartilagine scutiforme, annulos Laringis omnimodo abrumpentem, ac Oesophagum ad medium sui diametri turpiter fauciantem recepit, qua in posterum deglutitione integerrime orbaretur. Convaluit homo, vulnusque, ne utquam licet e voto carne oppletum, nec mirum! *Ubi dissectum fuerit os, aut cartilago, aut nervus, neque augetur neque coalescit* secundum (a) Hippocratem, fuit attamen sanatum, ne quid puris evomeret amplius.

Variis, vitae sustentandae causa, se visum obtulit Miles, ut & mihi. Hiatum sub mento ad collum superius examinaui, laringem sub cartilagine scutiformi penitus abscissam, Oesophagum extus conniventem, ac liquida recipiendo, queis corpus nutriretur offendi sufficientem, expertusque, quo modo infelix infundibuli ope panem, caeteraque esculenta minutissime contrita quolibet mixta vehiculo, tanquam per imbricem ad communem cloacam, ventriculum puta, [nulla quippe quam hac semita, quaevis enim per os ad sumta mox foras pellebantur,] reciperet, hinc ante diem torpente palato non eadem vini cibique gaudia Militi, ac Tantalo fugientia poma.

(a) Aphor. XIX. Section. vi.

PUDENDAGRAE CURA.

Ut quondam Romae penitus incognitus (*a*) Morbus Tiberii Claudii Caesaris temporibus viguit Mentagra, sic nuper Batavos sua urtica tetigit Mentulagra Nepotes, proavorum abavis hospes & morbus plane Barbarus, nunc vitiosiori progeniei vah cognita lues! commercium hoc habet in se, quod extraneorum morbos non minus quam merces referat. Hinc tot ubique pudendagrae medendi causa occurras Aliptis, tot Barbitonforibus, tot a ponte Satellitibus, ut horum par sit mensura ex (*b*) Ægypto Romam Mentagram curatum advenientium Medicorum numero, & merito stupeas, jacere cadavere toto Nonarias, integros aut Veneris Heroum recondi cineres urnis!

Mulier quaedam a Mentulagra laborante suo marito [uti fatebatur] maculata sibi Gonorrhoeam adscivit, Stranguria, dolore & pudendorum adseclis, quibus urgentibus medicam manum opemque imploravit. Hac visa, ac parte laesa rite examinata mediam pertundere venam jussi eamque mox cathartico purgavi, vulvae saepius abstergente injecto. Quibus praemissis pessarium in hunc finem concinnatum unguento pomato leviter auripigmento saturo inunctum in muliebrem sinum immitti curavi, ut quaquaversum rugae ac lacunae a gonorrhoea infectae oblinirentur, quo remoto medicaminis efficaciam praestolabar, donec viderim ulcera coërcita, purgata & intra octiduum sanata, nec quid puris vel sorditiei prorsus eructantia, mulierem dolore, caeterisque symptomatibus levatam.

Nae

(*a*) C. Plinii Secund. Naturalis Historiae Lib. XXVI. Cap. 1.

(*b*) Idem ejusdem Lib. Capit. eodem.

Nae hoc remedii genus caute adfectui admovendum, nec ei fidendum; parca enim manu, ut efficax causticum adhibendum, ne Vesicae superius Vulvae incumbenti, Urethrae, Nymphis vel Clitoridi inducat pauperiem; idcirco virili meatui urinario, caeteris ut structurae, sic quoque sensus exquisitioris, vel candelis, vel stylis, vel quovis modo nequam ingerendum. Hunc sufficit, ad evacuandum virus e lacunis in eo sese sistentibus, abluere, quo virulenta materies membrum virile intus infestans mitigetur, corrigatur, & morbi focus extinguatur. Cui indicato injectio inflammationi resistens ex aqua Rosarum, Plantaginis, aut communis, additis melle Rosarum rubrarum & saccharo Saturni satisfacit; revellente subinde cathartico purgato corpore, quin immo urgente necessitate, sanguine misso.

Conducit gonorrhoeae unica praescripti injectio plus omnibus diureticis, quondam tanti aestimatis, haec equidem conveniunt, sint modo blanda, diluentia, nec partis adfectae fibrarum crasin laxantia! quaevis illorum attamen ad morbi causam tollendam nimium ignava; nam materia per penem evacuanda haerens in foraminulis, seu lacunis ab Anatomico (c) Johanne Baptista Morgagno, (d) Laurentio Terraneo, nec non (e) Cockburnio, in urinario virili meatu, verissima hujus vitii sede detectis, horum medio non expellitur, transit quippe foveas, quae foras, non intus connivent, absque fruge; quapropter, si ulceribus onustae purgandae, purgentur per injectiones, a Neotericis & praecedente seculo recte a (f) l'Emery praeceptas.

(c) Adversaria Anatomica.
 tim ad urethram virilem.
 Cure of a Gonorrhoea.

(d) De Glandulis universim & specia-
 tim ad urethram virilem.
 (e) The Sympt. Natur. Caus. and
 (f) Cours de Chymie.

FRAGMENTI OSSIS FRONTIS LUAE
 VENEREA SEPARATI EXEMPLUM
 MEMORABILE.

Non luem Veneream, ejus indolem, causasque inquire-
 re, minus exuviarum, tropoeorumque ex hac Palae-
 stra reducum meminisse; haec enim Medius fidius! pueris,
 nisi qui nondum aere lavantur, insuper cognita; sed prae-
 cipuam ossis Frontis partem hoc morbo deciduam, est equi-
 dem Medicis animus transmittere fastis.

Scortum, quod nullis non in lupanaribus prostiterat,
 saepius Gonorrhoeam meretricando sibi adquisivit, qua
 licet sanata, tantopere tamen udis indulsit inguinibus, ut
 morbo pallens virorum ictus absorbendo ulterius impar, e ri-
 gida quondam tentigine vulva turpiter polluta maderet, &
 tandem pessimum prostibulum a lenone remissum, luem
 contraxerit Veneream, faucibus inhaerentem, variisque to-
 phis caput quaquaversum, praecaeteris os Frontis obsiden-
 tem. Quibus, re licet redacta ad triarios, e Mercurio
 praeparatis subsidiis fomitem mali coërcentibus prospectum,
 hujusque (a) figurae insigne ossis Frontis fragmentum a di-
 ploë separatum, & horrida Pellex adserta est, sed foeda ci-
 catrice adeo deformis, postea qua nullis fuit amata Procis.

Sejunctum (b) os sua dimensione non minus est quam
 pondere conspicuum, causa phoenomeni tamen me latet,
 nisi amplectar sententiam (c) illorum, qui Mercurium sese
 inge-

(a) Tab. III. Fig. I. (b) Tabul. III. Fig. 1. (c) J. Astruc.
 Lib. II. Cap. XII. de morbis Vener. R. Mead. Tract. III. Venenor.
 Mechan. exposit.

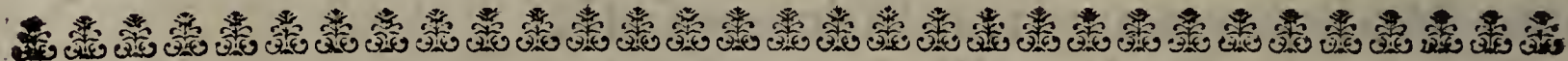
ingerere poris & filamentis osseis autumant, quod dirimendum examini & discussione periti Lectoris relinquo.

Hujusmodi separationis exemplum (*d*) Cornelius Stalpartius Van Der Wiel notavit.

Tabulae Tertiae

Figura I Ossis frontis fragmentum sua naturali glabra superficie orbium, quaquaversum tanquam Blatta & Terebine asperum, hinc inde exesum demonstrat.

(*d*) Centuriae prioris Observatione IV.

FRAGMENTI OSSIS BREGMATIS ULCERE SORDIDO SEPARATI HISTORIA.

Incuria & Parentum sordibus liberis infigi maculas, ac varia vitia, satis superque compertum est; quae nisi summa sedulitate & requisita munditie in ipsis fasciis suffocentur, progressu augmentum capiunt, in pejus degenerant, nec raro atrocissimi mali causae.

Hanc Wilhelmus Ellinkhuizius urbis Lugdunensis in Batavis Chirurgus eximius decimo tertio Calendarum Aprilis Anni MDCCCXII observavit, ac in nosocomio Petrum Duiker puerum octennem curatum recepit, circa ossis Bregmatis partem superiorem crustam pessime foetentem in capite suo gerentem; cui mox prospexit pulvillo e linteo carpto confecto, ac unguento Basilico inuncto, quo postera luce eschara separata fuerit, merumque Cranium nigricans obviam prodierit: hoc viso plumaceolos tinctura Myrrhina saturos ei imposuit, animadvertitque futuram Sagittalem per ossis fragmenti membranae durae Matri incumbentis medium excurrentem, a
sub-

Fig. 1.

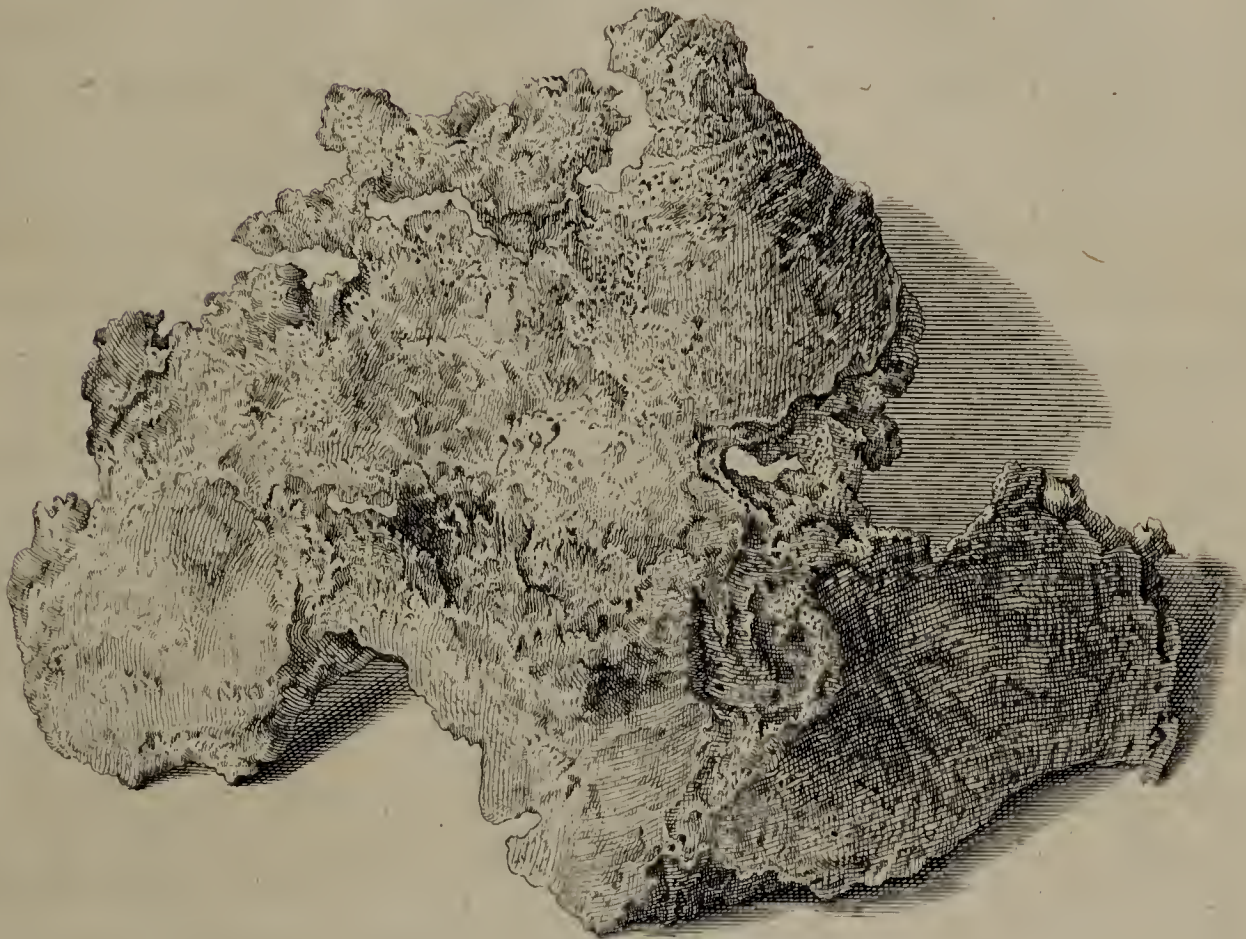
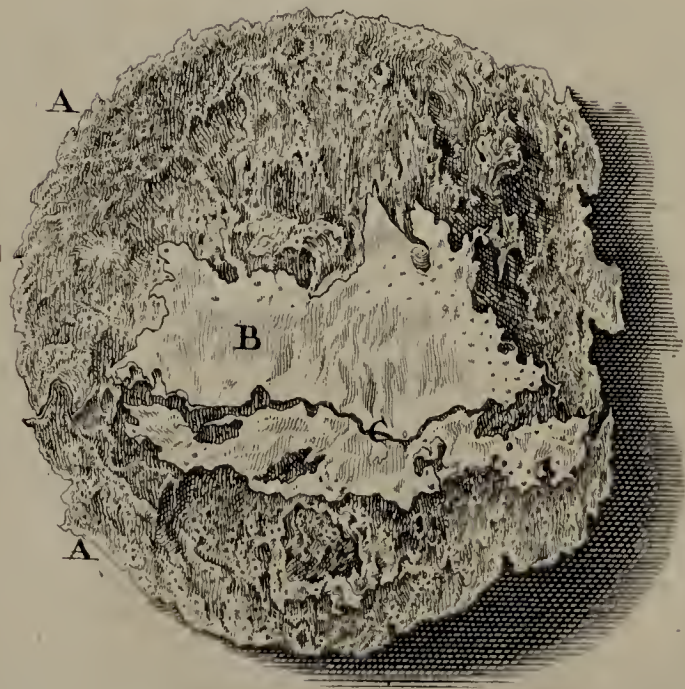

Fig. 11.

Fig. 111.

Subjacentibus arteriis Palladem rigantibus distinctissime moveri. Hinc non inauspicato collegit, illud brevi sanie, qua ulcus continuo maderet, sejunctum iri; idcirco pergat, quo ceperat pede. Puer interim carminatorem agens victum quaerebat, donec incipiente autumno valetudinarius saepius Lypothimia & appetitu prostrato adfligebatur, quamobrem pharmaca adsumpserit, iisque sese melius habuerit. Maturescente vero autumnali tempestate recidivam passus, quotidie in lecto cubare coactus fuit, quum simul purulenta materies solito magis foeteret, dura Mater denudaretur, ossisque fragmentum adeo vacillaret, ut exemptu non esset difficile, sed non tantum ob frigus suo loco, verum ut ultro separeretur a parte sincera relictum est, quae in omni membrana osseque separando suprema lex est, ne renovata noxa, vel haemorrhagia circumjacentes detrimentum capiant partes, quamobrem iis, ut putredinem coërceret, sanas confortaret aqua Theriacali, tinctura de Myrrha & melle Rosarum rubrarum prospexit, quibus septimo Calendarum Decembris ossis Bregmatis (a) fragmentum fuit separatum, dura Matre adhucdum fordescente, graveolente.

Deinceps puer interdium de urgente querebatur dolore, dubio procul ob frigidum, Menyngem ambientem aërem, noctes vero placide transegit, ob lecti foventem calorem, hujusmodi adfluctis amicum.

Laticis copia indies perseverabat, ulcus tamen carne implebatur, ac paulatim decrevit foetor, tandemque puris effluxus componebatur, qui, priusquam cicatrice clauderetur, festucam ossis pusillam ejaculavit. Ulcus, quod jam mundum & tersum a sordibus, desiccativo unguento rubro obtexit. Hac sedulitate pristina potitus valetudine puer, sese

(a) Tabul. III. Figur. 11.

fese quinto Iduum Januarii subsequenti anni operi accinxit vegetus.

Tabulae Tertiae

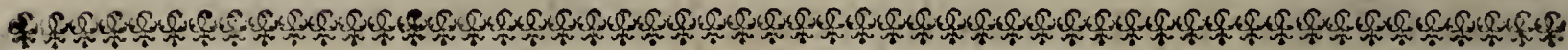
Figura II. A. Externam ossium Bregmatum fragmenti faciem,

B. Suturam Sagittalem,

Figura III. A. Ejusdem fragmenti internam asperam & inaequalem,

B. Quondam duram Cerebri Matrem respicientem glabram faciem,

C. Lineolam futurae sagittalis demonstrat.

*INFERIORIS MAXILLAE CONSPICUA
SEPARATIO.*

Dysenteria in Principio labentis hujus seculi epidemice, praecipue Harlemi, ut rara in urbe familia, quae strage hujus morbi immunis evaserit, grassante, Alida Ditjes tum temporis nonum nativitatis annum agens hac miserrime affligebatur, qua vix recedente in foetidum oris ulcus, vulgo sub nomine Nomae veniens, incidit, ut brevi a Processu superiori usque in incisivum a primo proximum dextri ordinis dentem repens, maxilla inferior fundo tenus fuerit infecta. Huic sequenti oris collutione praestitum auxilium, qua singulis horis pars laesa & totum os penicillo lavabatur, petita ex aquis Cinnamomi, Theriacali simplici, spiritibus Matricali, herbae Cochleariae, melle Rosarum rubrarum, tinctura Myrrhae, & vino Gallico. Externe putido genam depascenti ulceri e fluidorum malo habitu, viriumque defectu
oriun-

oriundo prospectum Cataplasmate e Foliis, Herbis, Floribus Gangraenae resistantibus, Malvae, Altheae, Absynthii, Scordii, Abrotani, Rutae, Rosarum rubrarum, Sambuci, Chamomillae, Meliloti, Electuario Theriaca, Melle, farina lini, & vino Gallico maceratis, vase rite clauso ad debitam cataplasmatismatis consistentiam coctis, confecto, partique damnosae, absque alio paratu, admoto. Quibus subsidiis, solerte interna curante Medico, subsecuta est ossis separatio a praemonito processu in recitatum dentem, ut totius maxillae inferioris dextro latere deciderit dimidium; remanente fimbria ossea sesqui circiter lineam lata, qua dextra Mala, ruinae proxima, ab exidio integerrime fuerit adserta, operante natura non minus virgunculae valetudini, quam venustati.

Huic succurrere morbo a variis studetur variis. Hi unguento Ægyptiaco, aut Felicis Wurtsii, illi muria conditorum Citri pomorum, eorumve succo recente, nonnulli hisce austerioribus, immo vel Spiritu Vitrioli non excepto, de pascenti malo mederi conantur. Salvo meliori vero iudicio, quaelibet Gangraenae resistantia, fomitem mali domantia, separationem sua virtute promoventia eligenda potius mone-rem, praeprimis, quum vitii indoles vel digito monstret, requiratque serpenti putredini resistere, partes sideratas a sinceris sejungere, quod neutiquam acidis, uti ignavis, sed motum augentibus, simul integras confortantibus absolvitur; his enim actus fibrarum augetur, pus laudabile citius separatur; habita enim ratione vasorum absorbentium, horum medicaminum facultas quovis austero, in scopum attingendum operatur efficacius, nam cum nostri corporis liquoribus communicata fibras virtute sua restaurat, qua austera minime praedita suo acre potius coagulationi ansam praerberent, & de malo in pejus verterent morbum, augendo ob-

structio-

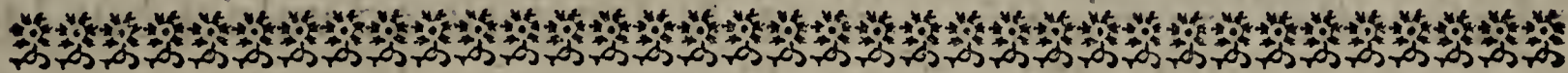
structiones, sanguinis circulationem, cujusvis separationis anchoram sacram, procrastinando.

Hunc morbum iis, praesertim pauperibus & pueris familiarem, qui crudis e qualibet farragine, farina graviore, egenorum quotidiano victu, ac difficile digestu, vescuntur cibis, experimur. Non secus illis, quos uberior & luxuriosa sequitur culina, pastis deliciis, saccharatis, placentis, boleto, ac multo tubere turgentibus jusculis supervenit vitium: nam prae pondere, & aciditate sacchari, gelatina jurum, hoc genus nutrimenti segne & ignavum gastrico menstruo in puerili aetate vix solvitur, quo chylus laudatus, ac fluidus reddatur, jam acore depravatus; idcirco sanguinis proventus & reditus piger & parcus, immo corruptus, circulationis expers, & promptus ad stagnationem; qui autem e cibis facilioris concoctionis, torrentior ad nutriendum, & secretiones separandum aptus & necessarius.

Quibus expensis in promptu morbi causa. Quodcumque enim in corpore humano agit inertem, nec movetur, putrescit. Respiciamus humores extravasatos, sugillationes, contusiones, necroses, quis Medicorum iis causticis, austeris, acidis vel laudato Oxycrato, ex aqua simplici, urina, aceto, vel hujus farinae similibus parato, mederi conaretur? Mehercule vel duo, vel nemo! omnes enim latices, echymosi turbati, nisi per transpirationem insensilem, aut absorbendo ducantur in actum, corrumpuntur, Gangraena ab innocuo sejungendi.

Quamobrem Chirurgicae disquisitioni relinquo, num austeris & causticis, quam satius recens depascenti putredini resistantibus, sinceris restaurantibus, & antiscorbuticis sit curandum ulcus? Quid boni fodes acria, quid austeria, quid caustica separandae Gangraenae, quid conferent corpusculis puerorum, oris ulcere laborantium post tumidum ventrem,

variolas, aut morbillos relicto? quis adeo providus, ut horum nihil deglutiant? quae cum ita sint, ac palam omnibus antiscorbutica in hujusmodi casibus nemini nocuisse, eadem acribus, austeris & causticis quemlibet praeferre confido.

*HAEMORRHAGIA UTERINA SEDECIM
PER ANNOS PERSEVERANS.*

Quantum ab Haemorrhagia, nisi critice producta, afflicti capiant detrimenti, non eget explicatione.

Ab hinc aliquot annos effraenatae uterini fluxus evacuationis memorabile observavi exemplum in muliere quadam, quae per sedecim annos post puerperium continua laboraverat eadem adeo, ut viribus omnimodo exhausta, emaciata ac enervis restiterit. Morbi principio nihilominus variis obstantibus usa fuit remediis, illorum vero nullis auscultavit noxia: donec tandem vulvam pessis e stercore suillo, bolo Armeno, terra sigillata, sanguine Draconis, linteo rasili & contrito, albumine ovorum, aqua fabrorum ferrareorum maceratis & subactis obplendam, cruciali ligatura e duabus mappis sibi invicem junctis lumbis ac ventri injecta, altero ejus cingulo per crura superius retracto, ad fasciam triangularem pudendo admotam retinendam curaverim. Quo topico fluxus fuit compositus ac mulier, ut requisitis mediis, ut diaeta decenti postremo, attamen tarde, utcumque convaluit.

Mirari subit equidem hanc absque subsecuto Hydrope longaevae Haemorrhagiae sequela, evasisse discrimen.

Si animum in hujusmodi morbi causae inquisitionem intendam sedulo, quare nostratum mulieres huic vitio passim

sint obnoxiae, eandem haud raro, immo frequentissime purò linteo attribuendam expertus sum, mos enim invaluit subuculis ac indusiis meris indies curare puerperas; cacoëthes! quod prae caeteris obstetrices, affas & nutrices tenet insanabile, in aegro corde fenescens, nulla arte eruendum, quum tamen constet experientia, iis ut & sauciatis ac vulneribus laborantibus nihil esse pejus: siccum enim linteum corpori admotum transpirationem nimium auget, ac promovet, hinc sanguis orbatur liquido, nec raro incenditur, inde febres, inquietudines, capitis dolores, deliria & quaevis miseris timenda.

Quantum liquoris imbibat lana, temporis tractu nimis arefacta, noverint hujus mercis institores, eamque ad justam aëre nebuloso saturare mensuram, si enim verum sit, quaevis corpora, quo minorem inveniant resistantiam, moveri, mirum non est, aquosum subire lanam eamque rigare, saturata quippe ulterius sorbere renuit.

Quantam illarum corpora patientur exantlationem? quae indies puris linteis ornantur? haec enim utroque stamine tramaque constantia, tot habent vacua, quod fila sibi invicem occurrentia, quae, ut sicca transpirationem & sudores movent continuo, donec saturae instar hirudinis fuerint repleta; quibus omnibus antediem evacuatis liquoribus, machina humana debilitatur. (a) Quamobrem Hippocrates jubet *Vestes puras induere hyeme, oleo imbutas ac sordidas aestate.* Hujus ratio videtur, quod aestate spiritus exhalent maxime, itaque cutis pori sint opplendi. Si magno quid credas (b) Baroni de Verulamio! respice Jubernae incolas cervinae senectutis, raro cutem repurgato linteo, saepius vero oleo curantes, unde illud (c) Johannis de Temporibus

Extra

(a) De Salubri diaeta.
graphus XI. XII.

(b) Historiae Vitae & Mortis II. Para-
(c) XIII.

Extra oleo, intus melle; quo aëris fortius resistent injuriis, quin immo meris pedibus glaciem calcent nivemque.

Nec iis impares antiqui Batavi (*d*) *Truces & coerulei oculi, rutilae comae, magna corpora & tantum ad impetum valida, frigora atque in mediam Coelo, Solove adsueverunt.* (*e*) *Eosdem fuisse Homines magno corpore, horrendisque oculis* testatur Plutarchus. Sed quid moror Batavos? respice ectypos ubique in nostrae Patriae sagittariorum quondam contuberniis effictos, ac collige, quales nostri fuere parentes? quantum posteritas mutata ab illis, ac quorsum, si longior extraneorum indulserit luxuriae mora, evadat horum soboles? ut merito Horatii vaticinium agnoscas verissimum,

(*f*) *Damnosa quid non imminuit dies?*

Ætas parentum peior avis, tulit

Nos nequiores, mox daturus

Progeniem vitiosiore.

(*d*) Tacitus de moribus Gormanorum Capite IV. (*e*) in vita Marri Capite XIX. (*f*) Libro III. ode VI.

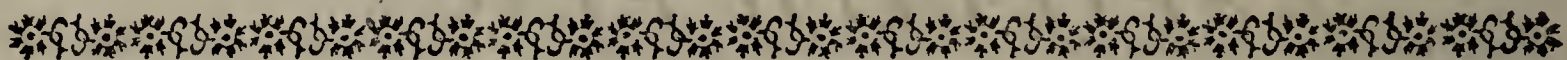
CAPILLITII PLICA.

Quid sit Plica Polonica? apud (*a*) Auctores lectu facilius, quam Nostrates, queis hic morbus plane barbarus observatu. Capillitii Plicam a me quondam observatam paucis expediam.

Puer quispiam annos circiter quatuordecim natus e mendicorum ordine, ipsi eleemosinam darem, rogavit, quam porrigens ipsius caput nocturno velatum cucullo adspexi,
mi-

(*a*) Dan. Sennert. Tom. IV. Pract. Lib. V. Partis III. Section. II, Cap. VI.

miratusque hujus disciformem figuram, a fronte tempora & sinciput instar podii circumeuntem, mea vice quaesivi, quid sub eodem portaret, praeter capillitium, regerebat, nihil. Quod si verum sit, accedas repono, domum intres ac rei veritatem experiar! mox remoto caputio Gorgoneum mihi monstrat caput, capillis adeo implicatis, ac in cirros contortis, ut nec arte, nec ferrea patientia extricandi essent. Hac novitate ulteriori indagationi studens, horridum arripui globum, movi, ac elevavi, quo mihi immundities instar crustae capiti inhaerens, magna comitante pediculorum caterva, adparuit. Tum squalidum rogavi in qua degeret profuecha? velletne matrem arcessere? respondet omnino, qua comite brevi recurrit. Forficem, echinum pectenque sibi compararent monui, quid iisdem agendum docui, atque hisce expensis parem praebui pecuniam; ea tamen lege & conditione, quod, si e voto pueri detonsum mihi pridie monstraret caput, me laboris pretium aucturum. Ut dictum factum, redit postero jam ab inutili morbofo adparatu purgato cranio, a pediculis sordidaque porrigine utcumque castigato, cujus munditiem, caeterum curare cutem adhortatus, steti promissis.

*CAPITELLUM SEDIS VULVA LAPSU
INTRUSUM.*

Raros licet casus nos doceant observatores, nequaquam tamen quis sibi finget adeo insuetos, quin insolentiores subinde animadvertimus.

Mulier quaedam septimo praegnationis mense, anno labentis Seculi xxxviii. media nocte surgens e lecto, in ei adstantis sedis capitellum cespitando incidit, illudque in Vulvam

vam recepit, ac illocum in pavementum prostrata fuit. Mox patiebatur uteri vix fraenandam haemorrhagiam, quam, ad-mota fascia triangulari superinjecta bicipiti ligatura e duabus mappis concinnata, caeterum emulsionibus confortantibus composuimus, receptae ventris, feminum ac interfemini contusioni postero consulimus e corticibus Quercinis, foliis Althaeae, Rosis rubris similibusque decocto, qua cautela brevi convaluit ac gestationis absoluta periodo feliciter peperit.

Hujusmodi alterum casum in alia muliere vidisse mihi contigit, hoc tantum cum discrimine, quod hujus lapsus levior, illius gravior foret, nec symptomata adeo urgentia.

Quoniam pudendorum muliebrium coepit mentio, transi, ac tertium audi, sua memoria dignum, a me ut observatum, ut ad normam, & artis Chirurgicae leges a Jano Ste-neveldio Susceptum.

Ancilla civi cuidam Lugdunensi Batavo inserviens tempore, quo Domus ceu nitore cultas, ceu immundas aequali muliercularum nostratum mos est purgare furore, incidit in marginem urnae ad scalam, quam adscenderat, adpositae, laesitque alterutrum turpissime vulvae labellum, horrida subsequente haemorrhagia, vulnere circiter indicem longo recepto, echymosi circumjacentes partes obsidente, atque Gangraenam minitante. Separatis separandis plaga carne fuit impleta, cute obtecta, ac misella ab hoc infortunio vindicata, neutiquam vero fissum labium adeo sese e voto recollegit, atque coaluit, quin primo adspectu, gemina vulva dotatam jurasses virginem.

INTESTINA TENUIA ANO EXCRETA.

Multa inaudita fieri, quaevis vero omnibus vestigiis indagare non esse in Medicis, praesens docebit narratio.

Uxor Jacobi Baat Cerdonis Lugdunensis, vetula annum agens supra septuaginta octavum, die Saturni mensis Novembris ipsis Calendis cııııccxxxıı de ponte, quo Ruricolae Frumenta venum exponunt, descendens, ictu inopinato a fortiori rustico percutitur, ut resupina in lumbos profundaretur, resurrexit, & in arcem summis comitibus doloribus sese Calceolarii domum, eo degentis contulit, quam intrans domesticos Medicum atque Obstetricem in suum auxilium vocare oravit, ut dictum factum est, eam conveniens infandis torminibus stipatam, jam jam recitatam historiam narrantem invenio, nec non se prope muliebria observare procidentiam, quae Obstetrici innuo, haec, dum sese restaurandae uterinae proptosi accingit, sublesta ac attonita se nequaquam prolapsam uterum, sed inter nates horrendam ani procidentiam animadvertere fatetur: quibus perpensis ratum duxi Chirurgum dexterrimum ac citimum vicinum, Janum Steneveldium arcessere, ejusque opem implorare, qui mecum, sepostis vetulae vestibibus, laxata in pristinum restituere conatur; sed Ædepol ambo inania meditati sumus! nec mirum! ad minimum quippe totius firmatis intestinorum tenuium tertia pars ex ano pendeat, opera oleoque perditis, nec encheiresi quid valentes, praescriptimus mixturam anodynam flatus discutientem, fotumque emollientem, ac putredini resistentem, pannis adfectae parti imponendum, atque domi suae locari curavimus: hujus diei pomeridiana tertia iterum convenimus afflictam, jam nau-

nauseabundam, vomentem, & motibus convulsivis adfectam, intestina lurida, nigricantia & in Sphacelum vergentia notavimus; ut praescripta, quantum fieri posset, adhiberentur commendavimus, sed irriti labores! Vomitus ac Spasmus atrocissimi & implacabiles hostes, hac ipsa moriente die, vitae miserrimae tragaediam clauserunt.

Quomodo? qua via? [sed morbis ac fatis invia nulla via est,] intestina tenuia huc quaesiverint exitum, me latet, quem, repulsae causa, nobis cadaveris inquisitionem rogantibus, videre non licuit; equidem vero adfecta superstitite, interfemineum seu perinaeum, locum anum inter & vulvam integerrimum; hinc conjicio antecedentem exulcerationem partium rectum intestinum intra limites suos coercentium, rupturam, vel simile quid huic ansam praebuisse malo, & hac semita intestina excreta fuisse; quid autem certi de hoc casu, Medicorum annalibus non indigno, sit renunciandum, sagacioribus Medico Chirurgis, ac Anatomicis relinquo; dum juvat vidisse, quantum mihi, vel quibuscum communicaverim, innotuerit, casum, alterum nondum cognitum morbum, de quo omnis observatorum silet oratio.

*EXCRESCENTIA VARICOSA IN
INTESTINO RECTO.*

Cujus tituli, & subinde immedicabilis mali tubercula, haemorrhoides, cum in ano tum in intestino recto nidulantes varices, haud raro in fistulas, ulcera fordida, caeteraque oeconomiae animalis turbamenta degenerantes,
vel

vel me reticente testantur (*a*) Medici scriptores, quapropter eos medicamentis (*b*) ferro atque (*c*) igne castigandos recte monent, ut illorum fomes coërceatur, ac furens cerberi capitum instar expullulans incrementum funditus cohibeatur.

Anna Nicolai Filia triginta sex annos nata ab Amasio impraegnata ac decepta summa melancholia adfcitur, hinc mensium sufflaminatio, alvus praeter naturam adstricta, tandem lenta ac molesta, quibus vitiis indies augmentibus, maturo Autumno anni *MDCCCXXXIV* observavit sese laborare excrescentia in altiori sede dextrorsum latitante, faecibus non solum moras nectente, quin imo per sex vel octo dies eas supprimente, sibi que alvum deponendi, sedendi, vel quaevis domestica peragendi facultatem negante; hinc horrendae affeclae, tormina ventris, eumque exonerandi irriti conatus, ejectis vero faecibus una cum excrescentia frequentes haemorrhagiae, caeteraque symptomata miserrimam circum venerunt; ut vitae pertaesa coacta fuerit suum cruciatum, [in praesenti inserviens conspicuae familiae] Dominae indicare, quae me in auxilium vocare satius, quam ociari duxit.

Examinatum veniens, catharticum praescripsi, quo alvo deposita (*d*) Remoram cum excrementis ano explosam fibris intestini recti adnatam, colore, tactu, aliisque indiciis Carcinoma repperi. Partibus adstantibus perpensis, simul & semel illud ferro abrumpendum, nec operationem ulla
pro-

(*a*) Dionis Cours d'Operat. de Chirurg. dans la quatriéme demonst. Jan Palfyn Verhandeling van de voornaamste Handw: der Heelkonst Cap. XX. (*b*) Hippoc. Lib. de Haemorrhoid. Marc. Aur. Severinus de Paracent. (*c*) Hippoc. Lib. de Fistulis, Marc. Aur. Severinus Pyrot. Chirurg. Lib. II. Part. 1. (*d*) Vide Tabulam IV. hanc exhibentem.

procrastinatione differendam judicavi, ac Lugdunum Bata-
vorum profectae vinculo ligatam lunari scalpello amputavi
varicosam molem inspissato sanguine solito crassiolem, sibi-
que invicem variis anfractibus coacervatam materiam con-
tinentem, uti praesens archetypum exprimit: inflicto vul-
neri primo linteo carpto, iterum syphone congruis subsidiis
prospeximus, tandem cauterio per cannam affabre concin-
natam ano immisso, (e) Hippocratis ad exemplum fontem
compescuimus, ut brevi integra ad suos Lares redierit.

Nihil vero, licet optati exitus, ac caeteris numeris ab-
soluta videretur operatio, ab omni parte beatum; vix enim
sesqui mensis praeterierat, quin me Chirurgumque Carolum
Gervais, qui mecum operationem susceperat, convenit, que-
rens in latere recti intestini opposito de laticum podicem,
nates & indusium conspurcante stillicidio, quod sordidum
ulcus, digito ano immisso nullam ani fistulam, intestini re-
cti partes, quae operationem passae fuerant munere suo
fungentes, varicum vero minorum extirpato acervum experti,
quidquid in iis tollendis auspicati sumus, incassum fuit: nae
tamen indagavimus postmodum cavitatem e recto prope A-
num, juxta os Coxendicis ad Sacrum surgentem, qua re-
secta, se altera offerebat, tertiaque, hisce deinceps scalpello
apertis varicum latebras penitus tentare nobis fuit in procli-
vi, sed (f) horum numerus indefinitus separatus est; tanta
quae luxuriosa congeries torcuit nobis ingenium, verenti-
bus, quemadmodum postea evenit, ut tota quanta sedes
contagio madentis colluviei rueret in sphacelum; foetor quip-
pe, exulcerataque Condylomata vel tubercula, quibuscum
luctabatur, tanquam hostes, nulla arte profligandi, viri-
bus exhaustam invaserunt, ut, tanta malorum Iliade fracta,
tandem animam lubens exhalaverit.

Ex-

(e) Lib. de Haemorrhoidibus. (f) Vide Tabulam IV.

Explicatio Tabulae Quartae.

Continet lagena Varicosam Excrefcentiam cultro ab Intestino Recto absciffam, huic annexum fyrma varices minores postea separatos ac filo trajectos prae se fert.

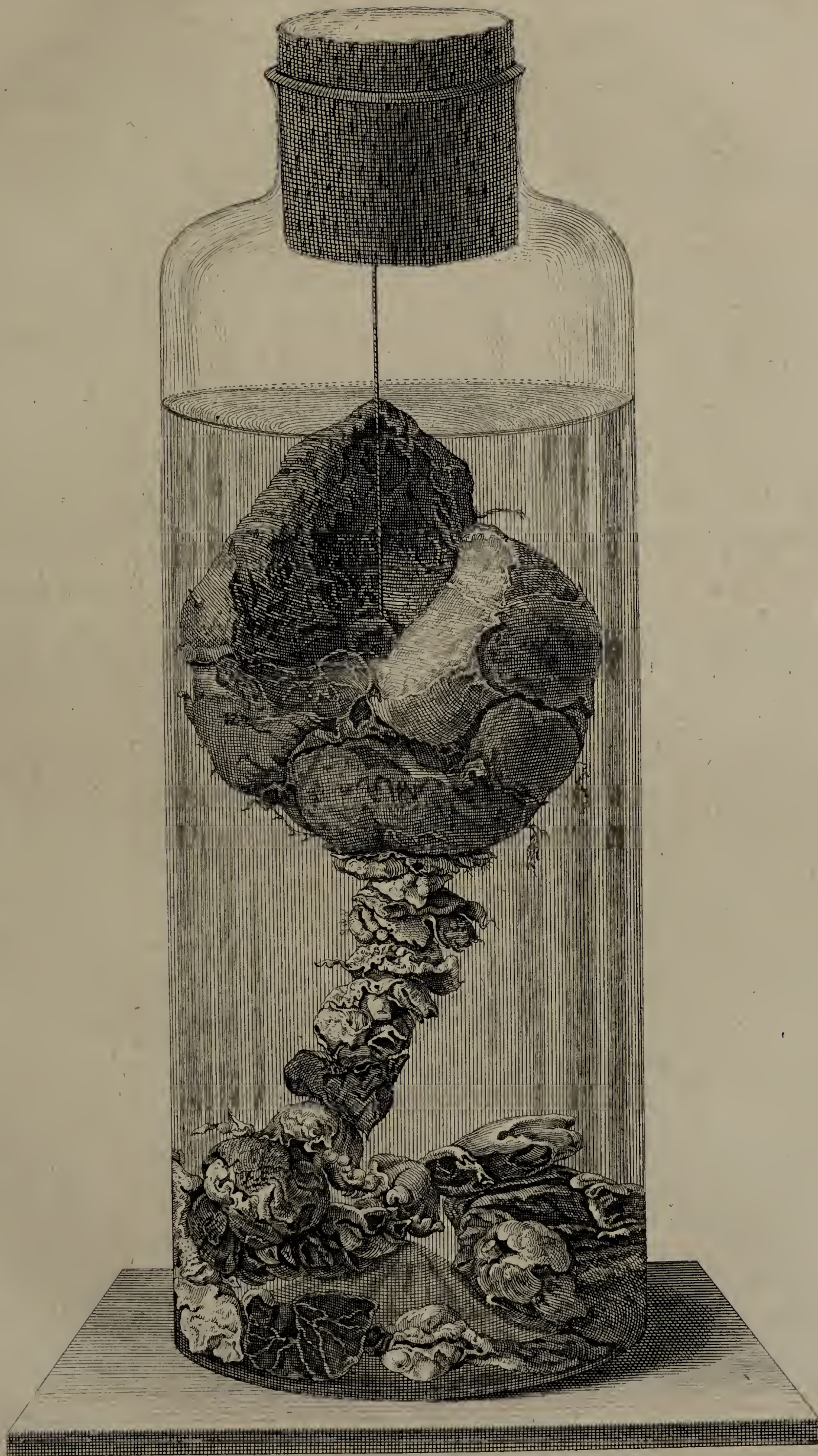

*ANI FISTULAE HIANANTIS IN VULVAM
HISTORIA.*

Septuagenaria alvo praeter naturam adstricta longum adflicta, tandem haemorrhoidibus anum obsidentibus, & in recto latentibus dire cruciabatur, nec eas devincendi compos; vitam cum summo taedio degit. Donec exacerbante indies malo pudendis sinuique muliebri dolor, inflammatio & febres supervenere, quibus emollientibus aestum coërcentibus succurrere studuit, votisque potita ardorem composuit, ut ab omni symptomate videretur immunis. Proh vero! rupto apostemate, quod intus vulvae membranas intestino-recto adnatas perforaverat, pus cum faecibus effudit, ac sordidum patravit ulcus, praeposterum naturae ordinem oeconomicum perturbans penitus, quo Vulva vicariam Ano impenderet operam, nec vetula in posterum per podicem exoneraverit alvum.

Vitium equidem nulla arte redimendum, per se omnem Chirurgiam respuens, ferrumque reculans. Interfemineum abscindere, vel involuntarium excrementorum effluxum, quo ultro laborabat, inferre perennem, sphincterisve fibras elasticas, quas superaverat noxa, abrumpere ferro, tantundem. Hinc secundum monitum (a) Jani Palfynii, *Fistula indicis lon-*
gi-

(a) Naauwkeurige Verhandeling van de Handwerken der Heelkonst, XX. Hoofddeel 1. Deel.

gitudinem excedente, in hujusmodi lamentabili adfectu manum tenere de tabula, supremum consilium.

*ANI FISTULAE HIANANTIS IN VULVAM
HISTORIA ALTERA.*

In Quinquagenaria deinceps hunc adfectum observavi ab albo fluore productum, quo, menstruis jam senio suppressis, valetudinaria ac macilenta evasit, mox lenta adfligebatur febre ob malam sanguinis diathesin, haud raro ulcerum primariam causam, acredine quippe & caustico suo vulvam, qua respicit rectum eroserat fluxus, huic miserae non secus ac praecedenti fistulam pure & stercore horridam comparans, qua tandem prorsus enervis occubuit languida.

ANI CLAUSI HISTORIA.

Quam mirifice rerum primordia aucta & ad maturitatem ducta fini Summi Artificis satisfaciant, in cujuslibet creati genesi experimur; perfectissima tamen femina petulante naturae lusu in suo progressu haud raro turbari, quin imo mutila prodire partu, repetere est supervacuum, horum vel minimas partes, licet caeterae omnibus numeris absolutae, machinae humanae summas noxas, & ipsam inferre mortem docemur.

Abhinc triginta circiter annos Lugduni Batavorum Filia nascebatur, cui anus erat inperforatus, quapropter eum Chirurgus mox resecurit, neutiquam vero scopo satisfecit haec operatio, nec sufficiente quantitate per hanc secturam, respectu recenter natorum alvum exonerantium, moeconium deposuit infans; quo paulatim venter magis magisque in-

tumuit, ac integrum trimestre omnium commiseratione digna transegit, donec pectoris oppressione, & impedita respiratione suffocata suum inspiciendi cadaver, malique causam, quam inquirendo invenimus, indagandi nobis praeberit copiam.

Tenuia Intestina, aperto abdomine aucta dimensione praeter naturam invenimus, mirum in modum flatu expansa, nil praeter aërem continentia; Colum e contra faecibus infarctum rupturam minabatur; circa hujus terminum pyriformem cloacam fecius ac Colum refertissimam duarum circiter librarum liquoris capacem offendimus, cujus appendix instar caulis Rectum formaverat Intestinum, adeo angustum, ut vix stilum exploratorium mediocris crassitiei amplecteretur, per consequens ad alvum debite solvendum ineptum, nec arte Medica, nec Diaeresi, qua suo munere fungeretur, ab hoc vitio redimendum.

ANI CLAUSTRI ALTERA HISTORIA.

Anno Seculi labentis trigesimo septimo, nono Calendarum mensis Julii uxor mercatoris Lugduno Batavi Filiam omni membro & conformatione venustam enisa fuit, quae moeconium alvo contra naturae leges retinuit. Hac novitate animo perculsi parentes meum efflagitaverunt auxilium. Accedens auditis misellae querelis rogavi num anus apertus, vel invius esset, idcirco involucris sepositis, in anum inquisivi, eumque apertum recte formatum expertus sum; hoc phaenomenum miratus e sapone Veneto gracile suppositorium confeci, eique immisi, sed renitens offendi claustrum, de quo, ut evaderem certior, ei parum olei raparum siphunculo injeci, irriti vero conatus, hoc enim regrediebatur, nec ejus guttula intravit; hinc vel Rectum Intestinum integerrime clausum, vel adeo angustum, ut nihil moeconi excernere

valeret, collegi, nulla Chirurgia misellam adferendam, vitiumque lethiferum renunciavi: ne vero quid inconsulto molirentur parentes, monui expertissimi Medici Wilhelmi Milii implorare opem, qui mecum iterum animo perpendet sedulo, styloque exploratorio rectum probe examinat, ac jam jam recitatum offendit repagulum. Quamobrem cum nihil promoveremus, abdomen oleo inungendum, anum eo fovendum, caeterum tempori cedendum consultum est; ast brevi ob intestinorum tensionem, ac excrementorum suppressionem motibus convulsivis adfecta tertia a nativitate die occubuit, ac morbi causam indagandi nobis reliquit facultatem.

Aperto itaque abdomine, quod expansum pectus superius urgendo infantem necaverat, nullum non Intestinum Tenue aëre turgidum, solito majus, Colum moeconio tumidum, Rectum ad pugni virilis molem observavimus explicitum, hoc, cloacam communem simulans circa sacri ossis principium cum ei incumbente matrice & vesica urinaria separavimus, deinde anum dissecuimus, atque in eo ad pollicis transversae longitudinem superius sese sistentem Remoram ad decem lineas circiter excurrentem animadvertimus. Haec indolem membranae plane corneae adepta circa fundum tendentem in anum, sphincterem fibris suis in longitudinem ductis mentiebatur, & nulla encheiresi superandum formaverat repagulum.

ALVINIS FAECIBUS REMORA,

Quam anno labentis Seculi c1810ccxl in Villica quadam per aliquot menses gravida observavi, quae de universi corporis, lateris vero praeprimis intenso dolore, hypochondriorum anxietate, & alvo adstricta conque-

rebatur. Primum Venae sectione composui, anxietati, ac alvo constipatae postea clysmate solvendae studui, nequaquam vero huic obtemperaverunt; quapropter iterum, tertium, ut fortioribus ano immixtis, ut per os adsumptis pharmacis onustum ventrem exonerare fuerim conatus; sed irritus labor, ac medicaminum actus ignavus; dum misera perpetuo urgebatur nisu; quamobrem deinceps meum implovavit auxilium, quod ipsi clystere, e foliis Tabaci & sale parato praestare conabar; sed incassum; hujus enim ne guttulam recepit intestinum; quibuslibet examinatis in anum digito inquisivi, eumque omni faece vacuum, ad indicis vero longitudinem corpus quoddam rotundum, ac glabrum Uterinam proptofin mentiens membrana obtectum offendi; cujus phoenomeni infrequentia ulteriori studens investigationi, iterum metacarpo tenus indicem ano immisi, monuique adflictam quovis conatu, tanquam alvum deponeret, in eundem ageret premendo, quum insignem membranarum seu Coli, sive superioris Intestini Recti partis expansionem excrementis turgentem, iisque repagulum fuerim expertus, quum cataplasmatibus ex avena excorticata in aqua communi cocta confecti fomento tandem decimo quarto a morbo die adtulerim suppetias.

*EXCREMENTA ALVINA SECTIONE
ANO SUBMOTA.*

Hujusmodi Intestini Recti membranarum prolapsus, faecibus oppletum, ac ano excretum ab hinc aliquot annos, una cum expertissimo Chirurgo Carolo Gervais in Puerulo, sesqui annum nato Lugduni Batavorum videre, eumque simul & semel curare licuit; scalpello quippe hac sarcinula rescissa, mox non minus a duris & quasi lapideis excrementis, quam a vitio vindicabatur pusillus.

*D E X T R I O C U L I O R B I T A E
F R A C T U R A .*

Vitrarius quispiam de scala , quam adscenderat con-
fracta eximendi , novaque vitra implendi causa , in
terram , pronus decidit , lapsuque dextri oculi Orbitam ad
os Frontis fregit , absque ullo vulnere , ecchymosi , vel ulla
externa faciei , oculove inducta noxia , vehementem attamen
e naribus haemorrhagiam patiebatur , quam mox delirium ,
insomniae , convulsiones , caeteraque capitis vulneribus
familiaria symptomata subsecuta fuerunt .

In auxilium vocatus Fracturam jam jam a Jacobo Denysio
Chirurgo Lugdunensi loco repostam offendi , quapropter
homini mederi studens , mediam tundere hortatus sum , nul-
lum vero haec misit sanguinem , deinceps ipsi enema injici
curavi , inflammationi resistentia , largumque potum tenuem
exhiberi jussi , queis obtemperaverunt symptomata , fractura
interim coalescente , ut brevi praemoniti Chirurgi sedulitate
fuerit adsertus .

*V A G I N A E U T E R I N A E C A L L O S I T A S
P A R T U I R E P A G U L U M*

Nonaria in adulta sua pubertate Pudendagra laborans ,
prae caeteris e congressu Venereo exuviis , sibi sordidissimum
ad sinum muliebrem adsciverat ulcus , quo turpiter foedaretur :
a Sordibus nihilominus Mercurio deterfa , simul licet callosa
a Perinaeo superius vergente , angusto tantum

relicto meatu, cicatrice clauderetur Vulva, Viro nupsit, breviq̄ue prodigiosa Venere suscepit; emensa vero gestationis tempus parere nequirit, quamobrem Medicorum auxilium imploraverunt consanguinei.

Hi, monitu obstetricum, una cum Embryulco Chirurgo solerte, parturientis ventrem partesque laborantes inspexerunt, sed cicatrice, partui repagulo, examinata debita sedulitate, nulla arte suo fasce levendam miseram renunciaverunt, caeteroquin ab eodem redimendam; si partes cicatrice coalitae resectionem, secundum (a) Ambrosium Paraeum, tulissent; quae dubio procul tentata fuisset, ni totus quantus sinus, angusto excepto meatu, cum deformis, tum indice superius ad Uteri collum, quantum mihi anxia indagazione experiri licuit, callo obsessus, manum tenere de tabula monuerat Medicos; neutiquam vero, vixisset modo soboles! post obitum matris sectio Caesarea.

(a) De Generat. Cap. XXXVIII.

PARTUS CAESAREO PROXIMI HISTORIA.

Vita brevis, Ars longa, Occasio celeris, Experimentum periculosum. Primum, summum, verissimum (a) Principis Medicorum effatum, ab omni memoria, haud secus ac in praesenti experientia observatum, adstructum: vitae enim mortalium brevitatem neutiquam unicuique medenti quaelibet experiri concessum; Ars Medica licet, uti rerum naturalium historia, uberrima Diana, nostrosque in nova ad-

(a) Hippocrat. I. Aphorism. I. Section.

adfatum ferat animos, quin immo producat, fieri quae posse, a prima fronte, quamvis ab (b) aliis sua memoria observata, negemus. Vix tamen quis Medicorum sibi persuaderet a priori, Gravidam, post varios casus & tot discrimina, evasisse incolumen.

Ipsis Calendis mensis Octobris anni *MDCCXLI* seculi labentis me convenit Gerardus Langhoorn Chirurgus ad *Pontem Pagi*, (c) a Paludibus dicti, quidque in hac sua statione contigerit refert. *Se nempe jam per quinque hebdomadas cuidam Gravidae, Mariae Dobbe nomine, uxori honestissimi Francisci Alphenaar fecisse medicinam, quae gestationis tempore solito praeterlapsa, licet quam vehementissime parturiverat, nullo modo fuisse nihilominus enixam prolem, sed eandem aegerrime postea laborasse jam febre, doloribus circa Hypochondria, Ventrisque torminibus, deinde Aphthas, caeterisque diris symptomatibus usque in praemonitum diem, quum in gibba Abdominis regione superius ad Umbilicum sese sistiterint vesiculae quaedam Gangraenae futurae praesagia, quae ruptis, ingens humorum prodierat copia, ac funiculi Umbilicalis portio syderata summo cum foetore, infausti ominis augurio, vitam omnium commiseratione dignam degente miserrime afflictam.* Mirabar casum, simulque horridus fragor mihi quatiit ossa.

Sententiam rogatus abdomini cataplasmate Gangraenae resistente prospiciendum commendo sedulo, ac tanta malorum caterva quassatae emulsiones confortantes nutrientesque propinare jubeo. Sexto Nonarum ejusdem mensis Chirurgus offendit sinistram foetus manum ad cubiti flexum per integumenta corporis communia, jam Gangraena, putredine

(b) Abrahami Cypriani Epist. ad Thom. Millington: dingsveensche Brug.

(c) de Wad-

ne squalida, sibi exitum quaesivisse foras. Animo hac novitate perculsus me iterum quarto Nonarum Octobris convenit, enixe petens, si quid superesset remedii suppeterem quantocius. Cui voto me satisfacturum pro virili spondeo, ea tamen lege, Historiam narraret Clarissimo Hermanno Oosterdyk Schacht Medicinae Professore Lugdunensi Batavo, ejusque colligeret sententiam. Ut dictum factum, adimus versatissimum Medicum, qui, post exactam trutinam, parturientem in summo versare ancipiti non tantum, verum rem, uti ferunt, redactam ad Triarios respondet, attamen monente (d) Celso, *Satius esse anceps experiri auxilium quam nullum!* Suadetque suo hoc fasce molesto liberare miseram sectione.

Mox itineri me accingo, comitibus Cornelio Reverhorstio Medico, Gerardo Dikte, atque Carolo Gervais Chirurgo utroque dexterrimo, venimus, vidimusque misellam.

Quibuslibet, jam jam recitatis, perspectis examinatisque sub exporrecta foetus manu brachioque sinistrae meae Abdomini ingero mihi conductorem indicem, ac validissimo scalpello primum corporis integumenta perscindo, mox musculos, tandem Peritonaeum inferius versum in longitudinem, ad quatuor digitos transversos in apicem digiti pertundo. Hac sectione peracta, inunctam oleo raparum vulneri immitto manum, qua unum alterumque arripio pedem, ac Abdomine extraho, quos priori Chirurgo mappa involvendos trado, involutosque mecum summa sedulitate ad genua foras ducere hortor, denuo Abdomini manum ingerens, quaerebam utrumque brachium, inventaque ad humeros, postremo totum, nequaquam mediocris magnitudinis, foetidum, integrum tamen, extraho Caesonem.

Ma-

(d) Lib. II. Cap. x.

Majorem nobis placenta uterina peperit nauseam, quae ne-
tquam ipsi uterino visceri, sed sinistrorsum, tubae Fallop-
pianae Ovariove inhaerens caliginoso obruta coeno, haud
facile morem gessit; donec monente Carolo Gervais altero
Chirurgo, arripiam fluctuantem membranulam, quam in-
sequor indice, explorans, num hac praeeunte, secundinas
solvere valerem, quo tandem voti compos easdem a con-
tiguo suo separavi, eduxi. Deinceps cloaca quodammodo
a sua sorde purgata, triplici Sutura filo cera munito, vul-
neris inflicti labia contraximus, relictis nihilominus
quatuor forulis, putredini evacuandae satis superque pa-
ribus, ac tandem linteo rasili, emplastro tenaci, fa-
sciis, atque ligaturis decen- te paratu prospeximus Puerpe-
rae.

Qua cum operatione, tum religatione, favente Numine,
peracta, hostem insequi ulterius, tandem fundere fuga-
cem, nobis erat animus, ac communi suffragio ejus putre-
dini resistere duximus consultum, sequentisque decocti po-
stridie, una alteraque ligaturae soluta circumvolutione,
aliquot cochlearia vulneri infundere; recepimus itaque
Herbae Abrotani, Marrubii, Scordii, Florum Sambuci,
Meliloti, Chamomillarum vulgarium singulorum unum,
Rosarum rubrarum sesqui manipulum, quorum decocti co-
laturae viginti unciarum addidimus vini albi Gallici decem,
quatuor mellis Rosarum, quibus in posterum singulis reli-
gationibus adflicti partibus prospicere Chirurgo praecepi-
mus, queis compesceretur foetor, restaurarentur laesae re-
giones.

Octavo Iduum Octobris, quum secundum Adflictam
omnes convenimus, eandem contra spem, & omnium opi-
nionem recte degentem offendimus, eique praemonito de-
cocto, superimposito linteamine rasili, emplastroque tena-
ci,

ci, lumbos non secus, ac ipsum Abdomen, instar zonae ambiente iterum prospeximus.

Ipsis Octobris Idubus tertium eandem convenimus, ac sese bene habere experti sumus, ulcus coarctatum, ejus fo-veam minus profundam, sordem puris adfluxu jam separari, atque sarcoseos primordia pullulascentia; e quibus Puerperam pristinam valetudinem brevi recuperaturam fore summam fiduciam, spemque concepimus certam; nec inania sumus meditati; nam sexto Calendarum Decembris publicis Fidelium precibus interfuit, egitque debitas, ob servatam valetudinem, summo Numini grates, & tertio Iduum Decembris me Lugduni Batavorum convenit, monstravitque praemonito Professori mihiq̄ Ventrem profunda cicatrice clausum Umbilico carentem.

En Candide Lector Historiam raro contingentem! Quares forsitan quomodo haec proles in abdominis cavum inciderit? secundum praesentium ac mecum operantium commune suffragium, e Tuba Falloppiana, aut Ovario sinistro, ipsius enim Matricis nobis nullum se obtulit vestigium, laevoque secundinae adhaeserunt lateri, deinceps foetum non ob ruptum Uterum, sed Naturae lusum, evasisse Caesonem, credere non ambiges.

Caesaream Sectionem cum bonis avibus, sospite matre, quemquam fuisse auspiciatum, non nulli dubitant; eandem vero teste Rouffeto, (e) Daniele Sennerto, aliisque parturientibus quondam administratam, quin imo suos habuisse propugnatores, legimus abunde. (f) Roonhuyzius hanc operationem in vivente matre instituendam contendit, atque sententiam variis exemplis, litterisque in Gallia datis, prae-
cae-

(e) Pract. Lib. IV. Parte II. Sect. VI. Cap. VIII. de Part. Caesar.

(f) Heelkonst. Aanmerking. 't II. Boek.

caeteris vero alicujus Medici Sonnii nomine Brugis in Flandria celeberrimi adstruere conatur, eundemque suam uxorem a foetu hac Caesura septies, totidemque infantes cum matre ab evidente periculo liberasse refert.

Quid autem (g) Solingius sentiant & alii, quantumque fidei hanc sectionem in nondum enecta matre urgentibus habeant? apud eosdem videre est. Acta verumtamen testibus probata, licet a prima fronte creditu difficillima negare, meum non est; minus equidem alterius metuenda intereptione ab alea adeo ancipiti redimere quempiam, neutiquam eandem suscipere, nisi provida Natura, tanquam indice, quo vergat, semitamque monstraverit: non ob Abdomini, sed Uterino visceri infligendum vulnus, quod si conspicuum, uti ad extrahendum foetum requiritur, teste (h) Bohnio raro periculo caret: hinc eandem dissuadet (i) Ambrosius Paraeus; tanquam parricidium in viventibus absolvere damnat (k) Moricaeus, immo in Chirurgos, hanc quondam auspicatos, sicuti in (l) Tyrannos, ac perditissimos maximo-pore invehitur, Rouffetumque, culpatum ab his, laudatum ab (m) illis, ut mendacem aretalogum accusat fallaciae.

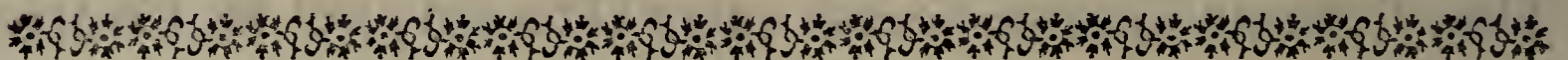
Hac sectione subinde foetus extra Uterum, vel in Ovario, vel in Tubis Falloppianis conceptos, deinde ad maturitatem ductos Chirurgia in lucem editos fuisse vel integerrimos, nullus inficiabitur, quin immo superstitie matre, salva, ac incolumi, hac, ut & Abrahami Cypriani observatione docemur. Iterum (n) quosdam per sedecim menses, nec non ultra quatuor annos putidos, offetenus musculis orbos ma-
ter-

(g) De Operat Caesar. (h) De Renunciat. Vuln. (i) De Generat. Lib. XXIV. Cap. xxxviii. (k) De uteri Sect. Cap. xxxii.
(l) Idem ibidem. (m) L. Heister. CXII. Hoofdst. van de Keizerlyke Snee. (n) F. Hildan. Epist. respons. ad Michaëlem Doringium.

ternis inhaesisse visceribus, ac postea operante Natura, eamque Artifice ducente Chirurgo, iisdem erutos, comper- tum est.

Quamobrem hisce in trutina positis, ac recto vultu exami- natis, Gastricum Partum, Natura monstrante viam, ne consilia in incerto sint! [Salvo meliori calculo] suscipere cunctos equidem atque equidem adhortarer; quum nihil ae- quius, nihil rectius, quam prole defuncta Matrem, vel hac extincta, innocentis adferere vitam, nec magis (o) Regiae congruum Legi: *Negat enim LEX REGIA, Mulierem, quae praegnans mortua sit, humari antequam Partus ei exci- datur; qui contra fecerit, spem animantis cum Gravida pe- remisse videtur. Auspicatius quippe enecta Parente gignun- tur; sicut SCIPIO AFRICANUS prior natus, primusque CAESARUM a Caeso Matris Utero dictus; qua de causa CAESONES teste (p) Cornelio Plinio appellati.*

(o) Marcellus Lib. XXVIII. Digest. Lege xi. de mortuo inferendo & sepulchrum aedificando. (p) Histor. Natur. Lib. VII. Cap. ix.

*PESSUS OB UTERI LAPSUM PER
SEPTENDECIM ANNOS GESTA-
TUS E VULVA EXTRACTUS.*

Villica quaedam saepius gravida, atque deinceps puer- pera, ultimae gestationis emensa periodum, prolem- que novissimam enixa Uterinum contraxit Prolapsum, va- riis eundem comitantibus symptomatibus, prae primis fluxu laticum sanguine mixtorum perpetuo; Urinarum frequente
sup-

suppressione, Abdominis torminibus, caeterisque Oeconomia animalis turbamentis.

Horum omnium causam tollere studens, Obstetricis suasu, sibi pessum Vulvae immitti curavit, quo dolores mitigati, urinarum profluvium promotum, laticum decrevit effluxus. Quum vero per septendecim annos hoc Uteri fulcrum Vulvae pedetentim molestum tulisset, tandem occepit de Vaginae, Urinarii Systematis, nec non pudendorum conqueri dolore, observavitque eadem maximopere inflammari, pessimo foetore, febre, colluvie caeterisque infausti ominis phoenomenis, Abscessus, vel ipsam Gangraenam minitantibus stipata. Quapropter urgentis noxiae pertaesa sese Lugdunum Batavorum contulit, imploravitque Medicam manum.

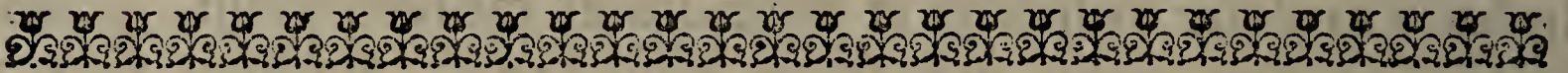
Auditis querelis, trutinataque adhibiti auxilii historia, digitis Vulvae immissis in causam inquisivi, animadvertique ad collum Matricis sese ingentem orbicularem sistere Pessum, quem Indice educere enitebar; hic vero ut Discus rotundus nimisque volubilis ei neutiquam morem gessit, quamobrem eundem unco extrahere auspicatus, votique fuerim compos. Extractum examinavi, offendique quatuor pollicum diametri, quatuordecim linearum circiter crassitiei e ligno confectum Quercino, in medio terebra perforatum, putredine asperum, festucis, instar echini, quaqua versum obsessum, pessime foetentem.

Quo Vulva submoto, brevi faector, sordisque effluxus, qui primo cruentus more Lochiorum, deinceps instar albescentis materiei, postremo fuerunt compositi, ac Villica a cruciatu & hoc suo fasce vindicata, pristina in posterum usa est valetudine.

Nostrae regionis Mulieres variis a puerperio obnoxias morbis, nemini Medicorum non est in comperto; iisdem

vero saepius ob incuriam Obstetricum Uterum prolabi, q̄ u-
 quid Medici hoc genus muliercularum pervicax adeo, pro-
 positique tenax miseris recte consulere docendo, moliantur
 in contrarium, adfatim experior. Quoties enim abusus,
 adultumque cocoëthes mittere adhortatus fuerim, partes-
 que genitales parturiendo relaxatas, non suo recepto cingulo
 sub costis spurii abdomini admoto, quo ejus viscera, &
 causa secundaria Uterus deorsum pelluntur, triangulari vero
 fascia (a) crucialique ligatura in antecedentibus exhibita
 munire, puerperisque decentiori adparatu prospicere com-
 mendaverim, ejusque facultatem demonstraverim! toties me
 furdo fabulam [paucis exceptis ingenuis] narrasse fateor
 equidem, hinc non raras lachrymas! hinc tot ubique prop-
 tosi Uterina laborantes! tot colluvie Vulvae madentes,
 artis perperam administratae offendimus obprobria!

(a) Pag. 49. Observ. Haemorrhag. uterinae.

MOLARUM CAUSAE INDAGATIO.

Heterogenea non minus in Utero, quam caeteris corpo-
 ris organis gestari, eaque jam brevi, iterum longio-
 ris temporis intervallo expelli, testantur Auctores, qui
 Molarum meminerint; easque ad biennium & ulterius in
 Utero nidulari Hippocrates libro de sterilibus, evadere car-
 neas de morbis mulierum refert. Causas agnoscit, *Quum*
modicum & morbosum semen multi menses conceperint, neque
conceptus recte fit, & venter plenus est, velut praegnantis,
neque lac in Mammis generatur, Mammae autem turgidae
sunt.

sunt. (a) Galenus molae conceptum ovo quamvis non perfecto, sed subventaneo respondere scriptum reliquit. (b) Alii quibusdam mulieribus carunculas juglandis magnitudinis per pudendum excretas, quin immo subinde singulis mensibus, aliquando bimestres, aut trimestres adfirmant; adferentes Molam esse (c) carnem inutilem deformem, addit (d) Clarissimus Ruifchius ossibus destitutam, uti ex earum anatome docemur.

Has vero nunquam non ab infoecundo compressu, & mala conceptione oriri, haud facile quis adsentiet; hoc enim si foret verum, virgines, quarum pudicitia omni vacat suspicione, nec vetulae, quibus coitus jam longa oblivio, neutiquam hujusmodi effunderent offas, quas tamen enixas fuisse adstruit (e) Ruifchius. Molam adminimum sesquilibrae propria sua membrana vestitam a sancta virgine vitae integerrima Utero rejectam videre mihi contigit, quam inquirens pedunculo matrici annexam fuisse & Sarcomati simillimam repperi; cujus originis causa fibrarum internae matricis membranae videtur prolongatio, sive sanguinis menstrui haud rite expurgati acore, seu diuturnioris albi fluxus acredine, quae inflammatione excoriata sarcomati copiam fecit, ac pedunculo ditavit. His insuper quaeritur, num in virginibus vegetis coeundi cupidine, insomniis, partesque genitales virum mentiente Venere fricando, ova separari, in Tubas Falloppianas, aut Matricem prolabi, ansamque praebere malo, sit impossibile? haud secus ac in graphicis juvenibus pollutiones nocturnas, aetatis maturae optimique corporis habitus indicia, etiam in Hippolyto castioribus observamus. Quapropter illud in adultis intac-

tis-

(a) De usu part. (b) Petrus Forest de Morb. Mul. Lib. XXVIII.
 (c) Gal. de usu partium. (d) Centur. Observ. LVIII (e) Idem ibidem.

tisque puellis, praecipue vero minus vesicae imperantibus, contingere, negare non ausim.

Sed quoniam Molarum caelibem vitam agentibus & vetulis excretio rara, mulieribus vero vegetis concumbentibus frequentior & familiaris, in illarum inquiramus originem, quam oculatissimus (f) Ruischius *placentulis, a foetu abortu enixo in Utero relictis*, attribuit, *easque non minus matricis formam, quam carnis duritiem adipisci* opinatur, quin immo assidua Uteri compressione in Sarcomata converti non est quod dubitemus.

Nec minus Molas ovis sterilibus suam debere genesin colligere subit, quibus, haud secus ac gallinaciis virginalibus cum foecundis communis fortuna, quae ambo primo intuitu pari passu ambulant, nec membranis, nec liquore, nec forma aut figura ullo modo a se invicem distinguenda, adde, quod saepius observemus hujusmodi ovulum tertio impraegnationis expelli, deinceps vero nono gestationis mense legitimam mulieres eniti prolem. (g) Quod ab aliis septimo quoque gestationis mense observatum est.

Hinc ea pro meo modulo perscrutari operae pretium duxi, nec rarum, tam foecundum, quam sterile examini subjeci, quodlibet tamen ut ovum ovo simile offendi, solo excepto Vermiculo, seu foetu, quo hoc praeditum, illud destitutum.

Idcirco utriusque generis, quo constaret ovum sterile iisdem machinis, quibus gaudet foecundum, esse instructum, graphides curavi. Quarum

Tabulae

(f) Idem ibidem.

(g) Fabric. Hild. obs. LIV. Centur. II.

Fig: 1.

Fig: V.

Fig: III.

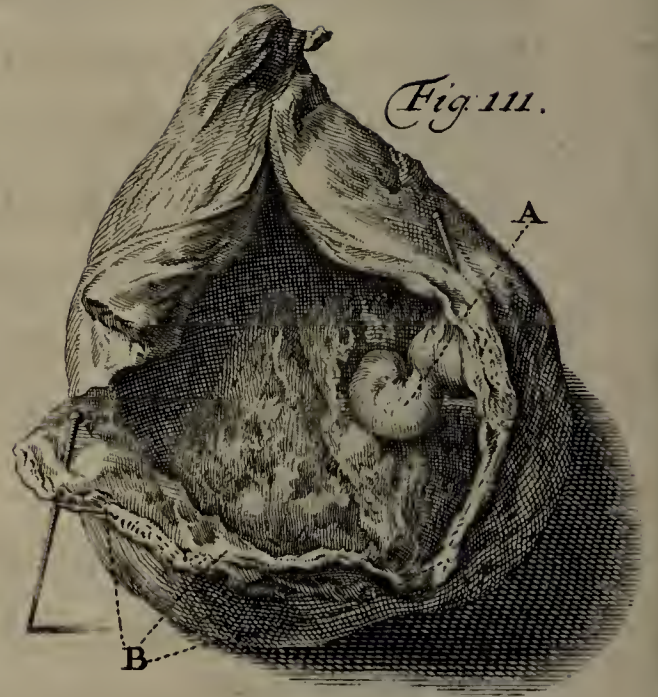

Fig: II.

Fig: IV.

Tabulae Quintae

Prima & Secunda, haec simplici linea tantum, illa omnibus numeris absoluta, duo repraesentant ova sibi simillima, exteriori tegmine molliorem mentiente carnem fibrisque a basi ad mucronem excurrentibus, munita, neutiquam extus foecunda, an sterilia habenda, quorum discrimen vero in dissectis animadvertimus, uti

Tertia cum suo incluso

A Foetu, quo

Quarta destituta ac vacua, demonstrat.

Quinta repraesentat ovum sterile balsamico inhaerens liquori, flocculos membranae suae Chorion adnatos exhibens sub exteriori jam jam recitato tegmine latitantes, quemadmodum videre est in

Tertio schemate ad litteram

B. Horum (b) senex meminisse videtur in abortivae fidicinae genitura, quam, scilicet *pellicula fibris quibusdam albis & crassis, cum cruore crasso & rubro obvolutam, ovo, cui dempta est testa, simillimam observavit.*

Quae cum ita sint, ovum sterile suis floccis Uteri tunicis adpositum augmentum capere, & postea in Molam degenerare, collectu non est arduum, hoc tantum cum discrimine, quod Mola a secundinis, a foetu abortu enixo, relictis productum, Sarcomatis indolem adquirat, nec ulla cavitate, qua Mola ab ovo sterili conformata gaudeat, instructum sit.

Quid

(b) Hippocr. Lib. de natura pueri.

Quid sentiant Auctores de Molis, nec non illarum nomenclaturas & discrimina apud (*i*) Petrum Forestum videre est. Distinguunt in Carneas, Humorales, Ventosas, quibus non nullis placuit acervatum in Matrice post partum sanguinem, haud raro Molae figuram mentientem addere, nequaquam pro ea habendum, hunc enim rite trutinatum, coagulatum, compactum, & praeter naturam diutius in Matrice contentum, nullis flocculis, villis, aut vasis, Molis a placentulis, aut ovo infoecundo generatis familiaribus dotatum, offendimus (*k*) cruorem.

Quod ad Humoralem, hanc potius Hydatidum congeriem; Aquosam, uteri Hydropem statuere fas est, cujus penultima exemplum apud praemonitum (*l*) Ruischium in secundina, cujus pars maxima in vesiculas conversa fuerat, invenimus. Harum globum quondam a muliere absque praevio conceptu enixum Lugduni Batavorum mihi observare contigit, nil praeter Hydatides tenuissimae membranae instar botri adnatas continentem, qua rejecta nihil prorsus incommodi fuit subsecutum.

Harum Vir Consularis (*m*) Tulpius, (*n*) Cornelius Stalpartius vander Wiel, nec non (*o*) Antonius Vallisnieri meminere.

Has suam originem duxisse ab ovo a Tuba Falloppiana recepto, ejusque pelliculas in bullas expansas fuisse, colligere subit, adserere equidem non ausim, augere enim proprium est membranis, prae caeteris ovo, quod, docente (*p*) Regnero Graaffio, non raro vesiculas continet. Quid ni

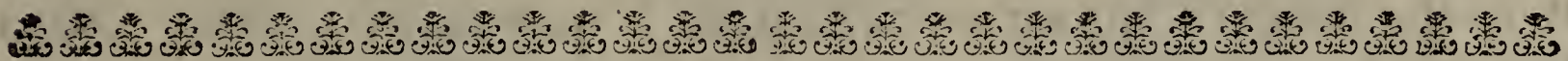
(*i*) Lib. XXVIII. de Morb. Mulierum. (*k*) F. Ruisch. centur. Observ. XXIX. (*l*) Centuriae Observ. XXXIII. (*m*) Observatione XXXII. Lib. III. (*n*) Observ. LXX. Centur. I. (*o*) Raccolta di Varii Trattati. (*p*) De partibus Generat. intervient. Mulieb.

ni harum membranae, ovo jam in Utero nidulante, eique villis, secundinarum vasorum tanquam primordiis, adfixo aeque ac foecundi & sterilis expanderentur? praesertim, quum experiamur hisce haud secus ac uterinis hoc familiare, quod tensae evadant crassiores, eodem teste (q) Graaffio, contrarium licet contendat (r) Mauricaeus. Nec ancipites haereamus, sed in Ovarii Hydropem inquiramus, cujus membranas ut pondere, ut dimensione, auctas animadvertimus; in promptu causa est, quo magis enim vasa sanguifera explicentur, eo majorem adipiscantur spissitudinem.

Molarum quoque numero eximenda est Ventosa, quam ob molestiam, qua Matricem, non secus ac praecedentes, urget, improprie appellaverunt, haec enim pro Uterinis habenda est flatibus, qui haud raro mulieres aegerrime adficiunt, uti prae reliquis in alicujus Rhyparographi Lugduno Batavi uxore, quae utero flatus, ut ano crepitus excernebat, exper-tus sum.

(q) Cap. VIII. de Partib. Generat. inferv. mulier.
des maladies des Femmes grosses.

(r) Traité

HYDROPIIS OVARIII HISTORIA.

Ipsis Calendis mensis septembris seculi labentis anno duodecimo Guilihelmus Ellinkhuizius & Petrus Toutfaint Chirurgi Lugdunenses cadaver Alidae Virginis quadragenariae, Ovarii Hydrope extinctae, mecum lustraverunt, & sequentia digna notatu animadverterunt. Primo corpus superius extenuatum, maximopere macrum, vitium Hydropicis commune, facies & pectus arida, mammillarum vestigia vix reperienda, verae costae vel caecutienti, ut

numero, ut ordine distinguendae, spuriae cum Cartilagine Ensi forme extrorsum pulsae, haud secus conspicuae; nec mirum! Abdomen enim latice turgens easdem sursum versus coegerat; neque hac labe Femina, Crura, & Pedes immunia, sed pessime in suffocationem consuluerunt; hinc praecordiorum anxietas, tussis, tandemque ipsa mors subsequuta fuit, *hisce quippe Hydropicis supervenientibus*, adstruente (a) Sene, *Lethale*.

Trium ulnarum cum octava parte Taeniae vix circumviverunt abdomen, quod variis regionibus excoriatum, circa Pudenda, jam Gangraena adfectum, ac Hydatidum agmine insigni refertum erat, venis per integumenta corporis communia excurrentibus varicosis, quibus rescissis, serosus prodibat sanguis.

Corporis tegmine resecto, membranam adiposam, praeter naturam auctam, spissa ac tenaci gelatina offendimus infarctam. Hac, non secus ac musculis sepositis, Abdomen intransibus sese Saccus, fusco latice plenus, a sinistro Ovario oriens, per Ventris cavum pari passu ambulans cum Peritoneo, cui adnatus videbatur, nobis obtulit, continuitque in se stupendam liquoris mensuram, quo misso, mox crura flaccescebant.

Oppositi lateris Ovarium rectissimi vultus, nec quid praeter naturam portendit: excepto Omento, quod gracile, & macilentum, flavescentisque coloris sese sistiterit, caetera viscera sana observavimus.

Nec praemoniti Sacci membranae mensurae adeo insignis capaces minoris dimensionis, sed crassae, tensae, & maximae molis erant, qua constitit, easdem semel praeter naturam vasis sanguiferis rigatas, augeri in inmensum, quem-

ad-

(a) Aph. XXXV. Sect. VI. & XLVII. Sect. VII.

admodum in praecedente observatione de Mola monuimus; haec quippe proventum suum dispergunt urgendo, donec circumjacentium resistentia intra limites coërceantur, eoque loci motui imparia deponant, rapidiore sanguinis circulum sequente liquido; uti frequente tumore, quo Saccus recens scatuit, experti sumus. Variarum enim magnitudinis, hi pus concoctum & legitimum, illi cruentum laticem, alii adipis analogum receperant, non nulli triplici materia heterogenea, pure nempe, sero & jure replebantur, quorum caterva, circulatione sanguinis tandem impedita, miseram extinxit.

DE ULCERIBUS.

Ulcus (*a*) solutio est continui in parte molli cum amissione substantiae, aut imminuta magnitudine partium nobiscum nascentium (*b*) purisque laticumve effluxu, ab erosione sumens originem.

Differunt a se invicem Ulcera primo figura, hoc enim illo majus, illud hoc minus, latius, longius, jam rectum iterum obliquum, aequale, inaequale, superficiale, profundum, orbiculare.

Secundo ratione partis adfectae, haec quippe Cutem, corporisve Integumenta, illa Carnem, subinde Tendines, Nervos, Oculos, Nasum, caeteraque adfligunt.

Tertio a causis discrimen mutuuntur, ac specificas nomenclaturas adipiscuntur, ab osse Carie infecto *Cariosum*, ab Empyemate, exulcerato Bubone, Phlegmone, membrana Musculorum communi reliquisque noxiis productum, *Fistulosum*. (*c*) a Vermibus, quod tamen raro, nisi fortuito ab infectis aut muscis eorum foetore inescatis, animadvertitur, (*d*) *Verminosum*. Temporis tractu ac indies medicinam respuens *Vetustum* aut *Chronicum*. Ab humorum adfluxu imprimis (*e*) Varicibus, *Varicosum*, a Cacochymia *Mali Moris*, nec ipsi Chirurgiae cedens, *Cacoëthes*. Ab acri Meliceria *Ichor*, seu *Ichorosum*. Cutem quaquaversum circumambulans, eam-

(*a*) Castell. Renovat. (*b*) Ambr. Paré XIII. Boek I. Hoofddeel.
 (*c*) Idem in eodem Libro Cap. VIII. & (*d*) Chr. A. Steeneveldt
 Differtatio de Ulcere Verminoso ad G. Bidloum. (*e*) G. Bidloi
 Exercit. VI. decad. 1.

eamque profunde adficiens, *Depascens* aut *Phagadaena*, accedente mephitide *Noma*, si vero cutis superficiem solam infestet, *Herpes*, eam erodat, *Herpes Corrosivus*.

Quarto a symptomatibus Ulcerum discrimina noscuntur. Ab Exanthematibus, Papulis, Pruritu, quibus hoc dolorificum, illud pruriens, aliud intemperie molestum.

Denique sanie ac sordibus stipatum, *Sordidum*, malo corporis habitu, morbove judicato imperfecte, *Malignum*. A Putredine & saniei ad Nasum profluvio, *Ozaena*. A Lue Venera patratum, *Venericum*. A Foeda scabie, *Leprosum*.

Caeterum, quod Ulcerum nomina spectat, e superius recitatis eorum adparet caterva, a fronte prima quippe dignoscuntur cum Labiis duris, iisdem exesis, Oris inversis, materia prodiente, eschara sese sistente, pultiforme pure ei inhaerente, e quibus, vel me reticente, eorum signa adparent luculenter, unumquodque enim, vel Figura, Loco, Symptomate, evacuato Pure, Foetore, Nigredine, Osse subjecto, aut caetero manifestatur indice.

Horum causae antecedentes variae, externae a quolibet infortunio, Vulnere, Jctu, Casu, Sectione, Punctura, Ambustione, Varicibus, Tumoribus Pedum Crurumque, frequenti Puerperio. Internae ab Erosione, Laticum Acore, mala victus ratione, hinc pauperibus ignavorum & crudorum nutritione familiaria, ut & opulentis luxuriae sordibus, queis succi nutritii depravantur, spirituosorum usu immodico, vita sedentaria, tandem Baccho ac Venere, quae omnia exquisitissimam diaetam, ac pro varia causa, requirunt indicationibus curativis propriam medelam.

Causa proxima est Continui solutio in parte corporis molliori, uti e definitione hujus Vitii adparet.

Prognosis. Quo Ulcus recentius curae est facilioris, ve-

tustius difficilioris, profundius rotundum ac subcavum tardioris, humorum adfluxu, praecipue varicibus molestaе, raro enim monente (f) Hippocrate coeunt. Si *Chronicum* semel iterumque sanatum tamen usque recurrat, jamve cicatrice obductum recrudescat, Mali Moris seu *Cacoethe*. *Hydropicis facta ulcera in corpore*, secundum (g) Senem difficillimae curationis. Nervorum, Tendinum, Glandularum interarticularium a *Meliceria* producta plerumque insanabilia, nisi iis superveniat Anchylosis, membro (h) rigescente. Quodlibet oras inversas, & squalentes habens, ab *Ambustione* profunda, *Vulneribus* Thoraci, & Abdomini, sclopetis inflictis, Uteri, Vesicae Urinariae, Perinaei, Scroti, quorum pus acre, tenue, sordidum, foetens, obscurum, nigricans infaulti, *album vero laeve & aequale, quam minime graveolens*, juxta (i) Hippocratis sententiam, inter crassum & fluidum, optimi ominis. *Inveterata* vix devincenda, quorum numero *Ulcera Cariosa, Circumglabra, Maligna*, (k) teste Hippocrate, *Herpes Corrosivus, Noma, Fistulae Cancrosae*, vel sub musculis, tendinibus, cartilagine aut ossibus repentes annumerandae; *ex osse enim aegrotante caro livida, malum* (l) docente eodem, quae, nisi ferro; aut igni morem gerant, incurubilia atque *Chironia* habenda, *Quae enim Medicamenta non sanant, ea ferrum sanat, Quae ferrum non sanat, ea ignis sanat. Quae vero ignis non* (m) *sanat, ea* inquit Senex *insanabilia existimare oportet*. Qua regula excipiuntur *Venerea*, quae ut plurimum, nisi admodum inveterata, corporaque senilia adficient, Mercurio obtemperant, a Pano Inguinali attamen cum pertinacissima, tum

(f) Lib. de Ulceribus. (g) Aphor. VIII. Section. vi. (h) F. Hild. Tract. de Melicer. Celsi. (i) Libro de Praenot. (k) Aphor. IV. Section. vi. (l) Aphor. II. Section. vii. (m) Aphor. VI. Section. viii.

curatu difficillima. *Carcinomatosa*, *Cancrofa* mammellas obsidentia nunquam non lethifera; nisi in primis fasciis Chirurgia suffocentur.

Horum cura a variis vario modo instituitur; unguentis ab his, emplastris ab illis, absorbente pulvere ab aliis, spirituosis, Tincturis ac caeteris curativis indicationibus respondentibus, quibusque saepius, praecipue in planis nondum inveteratis voti fiunt compotes. Neutiquam vero iis quaelibet *Chronica*, *Cariosa*, *Maligna*, aut *Cacoëthica* auscultant; examinemus itaque qualia requirat hoc varium semper & mutabile Medico Chirurgorum Opprobrium praesidia?

Quodlibet promptam exigit medelam, quae ut plurimum a vulneribus relictis propterea recentibus praecipue planis contingit, quo vergat Natura modo ducatur, proprio enim suo pure, Sarcosis vices gerente, curatur, in quo abstergendo sit parcus ac cautus Chirurgus, ne papillas carneas laedat, sed epylotico post *Mundificationem*, uti vocant, conveniente iis prospiciat, vel nimium propullulascentes Mercurio praecipitato rubello semel iterumque tepida abluto coërceat, lintheo rasili muniat, fasciis ac ligaturis deinde religet, nihil enim sinistri ab hujusmodi ulceribus, ut sequela individua, praesagiendum, nil renunciandum.

Haud ita morigerum *Ulcus Cariosum*, quemadmodum in Carie, Spina Venenosa, Fistula Lachrymali, Maxillis dente putido corruptis experimur, quapropter ob (n) *diuturnum ulcus in obliqua linguae parte considerare oportet, an juxta ulceris partem acutior sit*, quod medicamentis non minus quam Chirurgia corrigendum, mali foco quippe funditus extincto, Ulceris causa, brevi tollitur effectus; hinc integumen-

(n) Hippocr. Praenot. Lib. II.

gumentis communibus, si locus ferat, scalpello remotis aut dissectis, ac haemorrhagia composita, ossis sejunctionem promoventia Cariei inspergenda, adhibenda, *Fistulam Lachrymalem* solo Euphorbio cum ossis Unguiformis separatione se sanasse testatur (o) Fabricius Hildanus; priusquam vero *Ægylops* in hanc degeneret, gladiolis ante diem, momento (p) Marco Aurelio Severino, aperienda, ne glandula Lachrymalis penitus exulceretur. Quibus remediis, nisi Ulcera obtemperent, igne castigare oportet.

Priusquam vero hoc tententur imprimis si majora, nec tamen fistulosa fuerint, (q) cataplasma contra Gangraenam observatione de Inferioris Maxillae separatione, exhibitum vel simile in usum vocetur, qua indies absque ullo alio paratu bis iis prospiciatur, donec puris copiam evomant, mundificentur, ossisque separatio promoveatur, deinde sequente decocto e ligno Guajaco, Corticibus Quercinis, Radicibus Aristolochiae rotundae, Iridis Florentinae, Herbis Scordii, Abrotani, Marrubii, Absynthii vulgaris, Rosis rubris, Floribus Meliloti, tinctura Myrrhina ac Melle Rosarum additis suscipienda, quo madidis fasciis caeterum ligatura religentur. Raro huic remedii generi non auscultant, crasin quippe fibrarum motricum augendo, putredini resistendo, quaevis ignava in actum ducuntur, ac separatio promovetur, corporis habita interna ratione.

Majorem pariunt nauseam *Fistulosa*, seu Abcessu, Bubone, Phlegmone, Empyemate quolibet oboriantur, prae caeteris varios sinus in parte principe habentia, vel sub vasis sanguiferis majoribus, ac nervis excurrant, qua causa medicamina

(o) Centuriae V. Observ. XXII. (p) Medic. efficac. de Sectionibus Caput LXIX. (q) Pagina. XLVII.

na recusant, ipsam Chirurgiam negligunt, ac in pejus degenerant. Si vero illorum latebrae solummodo integumenta corporis respiciant communia, scalpello quantocius tundantur, (r) *Si sub profunda carne ulcus fuerit, ab ejus ore si fieri poterit secare oportet.* Quod facile ferunt, uti in aperiendis cloacis, Ani Fistulis non ultra (s) indicem Anum ingredientibus animadvertimus; quae apertae nil praeter munditiem, rasilis lintei impletionem, ac debitam requirunt religationem.

Quaeritur vero num tanti ponderis habitum Unguentum Felicis Wurstii in pilularum formam redactum curandis Fistulis sit par, aut impar? num laudatissima Aqua Phagadaenica e Calce viva & sublimati Corrosivi aliquot granis parata has, licet pedales, sanandi, quam attribuunt, qui de magnis majora loquuntur, facultatem habeat, nec ne? cum priori tum posteriori varias vidisse sanatas meminisse juvat, neutiquam vero profundas sub cartilagine, osse, caeterisque repentes; minus in ulceribus callofis, quae potius ferrum & ignem, monente (t) Laurentio Heistero requirunt. In promptu causa est, ulcerum enim angustia, ac fotu puris augetur secretio, quae nisi supprimatur, ac foruli callosi radantur, irritus labor, eorumque morositas ferro candente corrigenda, nisi conspicua Arteria, Nervus vel locus adfectus contrarium imperet; quaslibet enim Abdominis, aut Thoracis a sclopetorum ictibus inurere Fistulas, saperet potius temerarium, quam Medico Chirurgum. Hinc rarius easdem, nec non ab Ambustione profunda, Uteri, Vesicae Urinariae, Perinaei ac Scroti pertinaces relinquere convenit.

Fa-

(r) Hippocr. Lib. de Ulceribus. (s) R. J. C. de Garengot Taité des Operat. Chirurg. Tom. Second. Art. II. de L' Operat. de fistul. de L' Anus. (t) Het V. Boek des I. Deel.

Facilius ulcera plana, licet vetusta cum labiis duris, oris inverfis, nigredine ac sordibus squalentia domantur, quibus, si Nervis ac Arteriis vacent, sequentis pulveris quantum satis ad superficiem obtegendam inspergatur, quo eschara in posterum separanda, inducatur, ac pituitosum iis inhaerens expurgetur, quo sejuncto iterum ac tertium adhibeatur. Accipe Mercurii praecipitati non abluti unam, Alumini usti dimidiam, Vitrioli Cyprini tertiam partem, dum crustae illatae separationi studeatur cataplasmate superius praescripto, corpusque cathartico, e Mercurio dulci purgetur, victusque habeatur ratio, quibus haec respuentibus salivatione succurrendum, (v) quae, uti mox laudatus auctor recte monet, saepe saepius Medicorum fini satisfacit; nisi anguis in herba latuerit, in fistulosis enim ferrum requirentibus docente (x) eodem, haud tantae efficaciae, quam in Chronicis, Veneris, ac a foeda scabie oriundis, postremis, si fides Leproscopis habenda, affinibus.

Nec raro omnem lapidem in curandis *Varicosis* movemus, nihilominus parum promovemus, humorum enim adfluxu madent continuo, purisque legitimi turbatur separatio; quapropter, nisi admodum frequentes, ac majores, simul & semel exsecandi Varices, adhibito quippe quocumque labore hujusmodi ulcus coalitum iri desperandum omnino, cui encheiresi si locus non concedatur, scalpello aut scarificatu (y) *ipsum Varicem alias atque alias compungere oportet*, caeterum ei recte prospicere, neutiquam morem gerentem (z) inurere: Hoc vitio ut plurimum crebro puerperio urgentur mulieres, jam ad crura, iterum ad femina, interdum ad utraque, hinc saepius incurabile ac cura

(v) Idem ibidem. (x) Idem ibidem. (y) Hippocr. Lib. de Ulceribus. (z) M. A. Severinus de Medicin. efficaci part. II.

ra palliativa suscipiendum, instar *Carcinomatis*, *Ulceris Cancrosi*, ejusdem tituli *Fistularum* & *Noli Me Tangere*. Haec enim tentare, movere, eorumve curationi studere, esset cum Naidibus aquam haurire.

Pessimae quoque indolis integumenta corporis ac carnem depascens *Phagadaena* nulli medio, nulli Chirurgiae cedens, nec inter limites indies vitiosior coercenda, quae cum *Noma* ulcere a Voracitate nomen, & omen habet.

Nec pluribus impar (a) *Herpes Corrosivus* cuniculos patrans, hinc non insulse eundem Vermem vocaverunt, ac more Myrmeciarum potius excindendus quam inurendus, nullum enim post Carcinoma ulcus insolentius & pertinacius, quapropter in ipsis cunis (b) lima peculiari radendum, ne in dirum & inexorabile degeneret *Telephium*. Herpes vero solummodo cutis superficiem respiciens, nec altas adhucdum egerit radices, refrigerantibus, absorbentibus, Aceto, Aquae Calcis, (c) *Phagadaenae*, Saccharo Saturni caeterisque obtemperat requisitis. (d) *Herpetes autem minime omnium ulcerum, quae depascendo proserpunt periculosi*.

Caeterum ulcerum curandorum post Hippocratem methodum videre est apud Fabricium Hildanum, (e) Marcum Aurelium Severinum (f) Guidonem de Gauliaco (g) Franciscum Theveninum, caeterosque, Antiquorum vestigia prementes, qui Ulcera cauterio castigaverunt, ac illorum furorem refrænaverunt.

Nec plane abolevit haec curandi methodus: memini quippe

(a) Esthiomenos. (b) M. A. Severinus de section. cap. LIV.
 (c) Cours de Chymie par N. L'Emery. (d) Hippoc. Lib. praedictor. II. (e) Pyrotechn. Chirurg. Lib. II. part. 1. (f) Chirurgia Magna Tract. IV. Doct. 1. cap. 1. (g) Les Oeuvres des Operations de Chirurgie.

pe Patrem narraſſe ſaepius, ſe quondam Groninganum habuiſſe Diſcipulum Cyprianum Felbier nomine, ipſumque, poſtquam per aliquot annos Praxin Chirurgicam in Omme-landis Groningani Domini exercuiſſet, ac iterum per Hollandiam peregrinatus, grati animi cauſa, antiquum praeceptorem conveniens, ſe quaelibet ulcera abſque diſcrimine cauterere concoquere, & funditus inurere tandem ſanare retuliſſe, ipſumque iſtius Regionis Incolas Uſtorem vocare, ac horum neminem non hoc vitio adfectum Cito, ac Tuto, Jucunde [dubitandum] Bene curaffe.

Quid mihi contigerit non erubeſco fateri. Suscepi ab hinc viginti & aliquot annos vetuſtum ulcus curatum, quo Magtilda Cornelii Filia pagana diu circa tibiam laboraverat, quaelibet pharmaca reſpuente, donec antiquorum veſtigiis & ſtimulis incitatus, cauterio plagam funditus emendaverim, brevique cicatrice obduxerim.

Abhorrent equidem ab hac carnificina adſecti, modo ſpes altera ſanandi ſuperſit! quibuslibet enim vero in medium productis incuſſum, duro nodo durus abhibendus eſt cuneus, quo ſaepius ulcera domavi, coërcui.

Venerereum, niſi valde vetuſtum ac corpus ſenile adſectans, aut cum organorum, praecipue Seminis, Urinarumque ſecretioni inſervientium diminutione, Salivationi nunquam non auſcultat. Quae ut recte inſtituatur, corpus crebro tepidae cum hordeo mundato coctae hauſtu in antecellum rigandum, deinceps vicibus interpolatis Mercurii ſublimate dulcis, Electuario Diaſcordii Fracaſtorei, aut conſervae Roſarum rubrarum aliquot grana immixta, pone quinque, ſex, ad decem uſque ter indies, vel pro ſymptomatum, aut Decumbentis ratione propinanda, ſuperbibendo lac dulce cum pari aquae communis menſura concoctum, quo crebrius eo melius, donec ſaliva juſta profluat copia; quam tamen,

ne nimia quantitate adflctum debilitet, aut postea ei Marasmus adferat, enervem, aridumve pessundet, moderare oportet. Nec tantum his studendum, etiam Linguae, ac Faucibus, Labiis Gingivae & Dentibus, ne Escharae profundiores excitentur, hinc fontium salivalium orificia nimium dilatentur, indeque in posterum incurabilis Ptyalismus provocetur, prospiciendum. Quamobrem Mercurius ter, quater, aut quinquies sublimandus, ac potius parciori, quam largiori, aut simul, semelque, dosi exhibendus. Insuper confortante & placide refrigerante oris collutione temperandus aestus, quae ex aqua Sambuci, Rosarum, Cinnamomi & Melle Rosarum parata, tepide porrigenda, quaelibet enim frigida huic morbo, ut & omni Ulceri nocentia ac Paralyfi inducendae paria, teste (b) Sene. Ulceribus externis merum, seu unguento defensivo munitum lintheum, his enim Mercurius, absque alio auxilio, satis superque medetur, sufficit abunde.

Sunt qui suo Arcano Corallino, Mercurio praecipitato rubello Luis Venereae curationem auspiciantur. Nonnulli se hos Tineosos absque ullo discrimine stantes & ambulantes, uti vocant, sanare contendunt; cedo; nec horum arcanum myrotheciumve scrutabor ullius, minus amplectar sententiam, quia me vestigia terrent, ob non rarum hac medendi methodo susceptum, in posterum dirissimis adflctum symptomatibus, de quo phoenomeno colligo, Mercurii per os adsumpti, vel ab Jatralypta articulis illiniti, ac nullo vitae regimine moderati actum fuisse turbatum, postea glandulis inhaerentem acorem adscivisse, easdem rosisse, ac liquidorum legitimam secretionem sufflaminasse; quemadmodum imprimis in Artifice quodam, cujus nomini parcendum, observavi, cui, hoc modo curatum suscepto postea os incepit foetere, corpus

(b) Aphorism. XX. Sect. v.

pus doloribus urgeri, cum summa praecordiorum anxietate, quam Ventris & Hypochondriorum intumescencia, induratio ac tormina secuta, donec stamine nondum abrupto, animam exhalaverit.

Easdem noxias in iis, qui provectioris sunt aetatis, experimur, vel a legitime propinato Mercurio, hic enim, ut ipsa Venus corpora succulenta & Juvenilia diligit, quorum vasa flexibilia sibi operanti, ut veloci, ut ponderoso cedant facilius, ac aditum ad minutissimas permeandas ramificationes praebeant; ad quas in jam senectutem agentibus non ita facile pervenire potest, hincque illis Tophi in capite, aut aliis corporis partibus oboriuntur, & propterea potius Catharticus admixtis Mercurialibus purgandi, decoctis e Lignis, Radicibus exoticis & nostratum Antiscorbuticis, ne lupanari Teredine penitus rodantur, sustentandi; nec delinquente Mercurio, primo Capite doleant, deinde Vertiginosi, tandem Phrenitici evadant, donec foras e corpore eliminetur, sin secus moriantur.

Quibus vero Mercurii virtute miasma Venereum ad Glandulas Intestinales determinandi ac evincendi arriserit methodus (i) Jacobum Vercellonum volvunt, versentque, num in hisce regionibus, quae Auctor Astae, praestare valeant?

(i) De Pudend. morbis & Lue Venerea tetrabiblion.

EXULCERATI PERINAEI HISTORIA.

Quae Postliminio redeunt bona nunquam non sereno, tristi perpetim quondam sanati morbi recidivae recipiuntur vultu.

Gual-

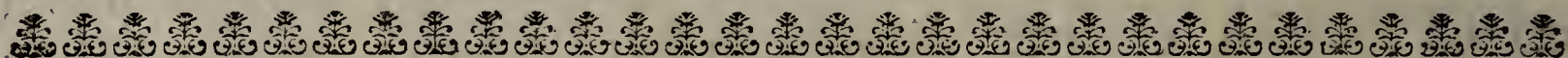
Gualterus Genen adolescens aeger ulcere Perinaei, vindicatus licet ab illo, Juvenis matrimonium inivit, sed propter rem domi angustam Foederati Belgii Castra Anno MDCCCVIII secutus, flagrante Insularum obsidione in fossa militari glande plumbea e catapulta onusta pulvere pyrio explosa, circa Zonam a fimbria ossis Ilii usque in Lineam Albam Peritonaeo tenus, Ventris integumenta turpiter lacerante, vulneratur, in Castrense hospitium locatur, brevi curatur, ac Penates visum rediit: non vero sine antiqui vitii summo discrimine; quaevis enim incommoda ferenti, crudis pasto, tandem saucio supervenere febres, fistulosi ulceris stigmata, quocum luctatus fuerat antea, referentes, imo Militem diriori cruciatu agitantes, totumque Urinarum Seminisque secretioni dicatum Organum perturbantes, ut vix quid reliqui sine labe: hinc dolor ingens reddituro Lotium, quod album, purulentum, tenax, membranis refertum, redolens sal lixiviosum, acriter nares feriens, cujus circiter dimidium per Penem, mox, instar roris, per Perinaeum tertium per Anum subinde tanto cum conamine, ut semen non minus, quam faeces foras eliminarentur, tandem per alterutrum Natium conum protrudebatur; Phaenomena horrenda, medius fidius ominis infauti! sanando, primo adspectu, semitas praecludentia, nulla pristinae valetudinis prosperae recuperandae spe superstite homini enervo, pallido ac arido, Diaeta tamen, Medica manu, praeside Natura, instaurato, ab alea ancipiti redempto.

Victus ratione quaevis ex Hordeo, Milio, Pane, Jusculis, Lacte dulci, Cerevisia recente & pingui commendavimus; medicamentorum incidentium, attenuantium, Urinas blande moventium, e Radicibus, Lignis, Herbis, Seminibus, Oleis, Balsamis naturalibus, vel arte compositis

pro re nata petitorum varia exhibuimus, Medica encheire-
si interim vocata in auxilium.

Ulcus quodlibet horum forfice vel scalpello refecimus,
aditumque mediis praebuimus, fornicemque callosum ab-
stergentibus funditus purgavimus, deinde Sarcoticis munivi-
mus; donec cicatrice obduceretur; hisce indicationibus non
minus Unguento Felicis Wurstii inserviente, quam Praecipi-
tato rubro ancillante, cum Perinaei Ulceribus debellatum
est.

Deinceps speculae per apicem Clunis in Rectum Intestinum
hianti, omnium sinuum ultimo prospeximus, quo similiter
curato, in integrum restitutus Homo; ut, qui primo sci-
pionibus innitens gradus stabiliverat, recte incederet, iisque
jam inutilibus rejectis, Lugduno Batavorum Hagam Comi-
tis, Tempe Fossis Castrensibus amoeniora, stipendium accep-
tum, plus semel profectus fuerit pedes.

*ULCERIS FISTULOSI PERTINACISSIMI
MEMORIA.*

Virgo viginti quatuor annos nata Tumorem in Ossis
Sterni parte superiori sub Claviculis sibi adscivit, qui
ut Chronicus per triennium ignavum, tandem vero ineunte
labentis seculi anno quadragesimo agrestem agens, & rup-
tus materiem sanguineopurulentam evomuit, variosque sinus
cum superius tum inferius, maximum vero dextrorsum Axil-
las versum reliquit.

Hujus vitii primam labem in ipsis fasciis suppressere quo-
libet modo Simon Toutfaint Chirurgus mecum sudavit,
parum vero promovimus, immo in pejus cessit noxia, su-
per-

perbiens ejus facies externa hyperfarcofi, labia nihilominus contrahebantur, integumenta corporis communia cavernosa tamen, quae in longitudinem forfice refecimus, qua encheiresi brevi sinistrorsum excurrens sinus repletus, ac subjacentibus fuerit junctus; dextrosam vero Axillam respiciens antiquum obtinuit morem, specillum tam in longum, quam profundum, vel ipso sub Costarum Chondro, admisit, omnemque Chirurgiam ferrum & ignem, ob locum adfectum respuit. Quamobrem nullis non mediis, jam aperientibus, iterum abstergentibus, confortantibus caeterisque foveam emendare meditati sumus; irriti vero labores! pus quippe, licet jam laudabile, crassum, album & aequale, mox tenue, lacteum, acre, varium & mutabile. Donec tandem sequentibus ei attulimus suppetias.

Ligni Guajaci cepimus duas, Corticum Quercinorum, unciolam, quibus in sufficiente quantitate aquae communis per noctem maceratis postridieque per sesqui horam coctis, addidimus herbarum Marrubii, Absynthii, Serpilli, Rosmarini, Rosarum rubrarum singularum manipulum, ac post levem ebullitionem colaturae fortiter expressae librae immiscuimus Mellis Rosarum unam, Tincturae Myrrhinae Spiritus Matricalis singulorum sesqui unciam; queis Syphone injectis tandem auscultavit pertinax malum, carnis luxuries composita, cicatrix inducta, Virgoque pridie Iduum Septembris anni quadragesimi hujus seculi ab atroci vitio redempta.

*HERPETIS ESTHIOMENI, SEU CORRO-
 SIVI EXEMPLUM MEMORABILE.*

Hoc morbo contumaci inexplebilis heluonis sobole fi-
 liolam septennem adfectam quondam vidisse memini,
 oriente a Naso, occidente ad Aures finistram, tanto cum
 puris effluxu & carnis erosione, ut Facies foedaretur turpissi-
 me, donec indies depascens, Lupi rapacis instar, Nasum
 offetenus & Genas in Collum usque devoraverit, ac tandem
 extinxerit misellam.

Quovis modo vitium tentavimus, jam e Mercurio praepa-
 ratis, iterum Acidum temperantibus, denuo Aceto, aqua
 Calcis, Phagedaena, similibusque, neutiquam latices corri-
 gentibus neglectis, quibuslibet vero incassum adhibitis.

Hujusmodi adfectus postea speciem praecedente mitiorem
 observavi, quae, postquam integumenta depaverat, ultro
 ficcabatur, mox vero adjacentes sua labe inficiebat partes,
 quo equidem diutius mortem distulerit, sed tandem exsuccus
 ac enervis Homo oneri succubuerit, ac naturae debita per-
 solverit.

Morbus aetati puerili familiaris magis, quam adultio-
 ribus, quamobrem in his minorem quam in illis, ob
 carnis mollitiem, exercent tyrannidem, quae mediis raro vel
 nunquam obtemperat & propterea, uti in (a) praecedentibus
 monuimus, excrucandus, vel secundum Avicennae sententiam
 exterebrandus. Utile consilium! modo absque ulla cuncta-
 tione ab initio in cunis suffocetur vitium; si enim post Car-
 cinoma nullum atrocius, funditus auferatur oportet, ne
 pars sincera trahatur, quae, ut plurimum Vultus, postea
 turpetur, nec de Naso Faciei ludatur decore, Nasutis ae-
 que

(a) Pag. 87.

que ac Refimis necessario. Qua Chirurgia peracta, num salivatio huic morbo congruat? latices corporis ea corrigendo, ne in posterum eodem urgeretur adflictus vitio? eruditi Lectoris diquisitioni relinquo. Cujus praesidii Mercurius sit morbis Cutaneis a Pfora, faeda Scabie, Impetigineque oriundis, nullus ignorat. Quantum emolumenti a Mercurio ceperint Tineosi plus semel expertus sum, vel in iis, qui jam capillitii evulsionis damnati, quorum detonsa coma, Favis Achoribusque pure purgatis, sequente succurri medicamine.

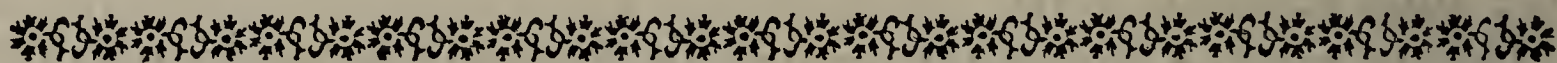
Recipe Mercurii e Cinnabare redivivi aquae Fortis sufficiente quantitate extincti uncias duas, quae lento in fictili vase evaporentur igne, spatulaque moveantur lignea, donec liquidi Mellis adipiscantur consistentiam, quum iis axungiae Porcinae membranulis purgatae addantur unciae viginti per vices & paulatim, ac placide inter agitandum ad tabellarum duritiem coquantur, deinde in lembos chartaceos gelida saturos marmorique gelido impositos effundantur; usus sequens esto.

Hujus massae liquefcat parum indiesque bis inungatur Ulcusculis, quae mitra e vesica Porcina vel concinnata Vaccina tegenda. Interim, detonsa Coma echino totum quantum caput postquam semel iterumque fuerit inunctum, ac sapone Veneto ablutum linteo abstersum calido, atterendum, methodoque praescripta unguento muniendum. Alterno vespere sequentium pulverum unicum adsumat aeger.

Recipe Florum Sulphuris dragmam, Baccarum Lauri, Radicis Aristolochiae Fabaceae singularum scrupulos duos, Oculorum Cancrorum, Antimonii Diaphoretici dragmam dimidiam singularum, Mercurii dulcis decem granula, quae invicem misceantur, ac pro pueris in decem, pro aetate proVectioribus in septem vel octo dividantur doses aequales, queis

queis pro re nata Mercurius addendus, quo saepius, admixtis cathartâicis, purgandus est afflictus.

Si alicui, certo huic morbo convenit diaeta legitima serio & sedulo ut corporis munditie, ut victus ratione putanda. Prae caeteris dapibus, se carne suilla abstineant, nec piscibus vescantur planis, seu Fluviatilibus, seu fundo editis Marino, exulet caseus, adeps, difficilia digestu quaelibet, spirituosâ, cerevisia vetusta, ac sanguinem irritantia ejusve motum morantia, eique lentorem inducentia. Adpetant juscula cum refrigerante olere cocta, Panem, Hordeum mundatum, Oryzam, Milium, fructus maturos recentes & conditos, pro ut quemque sua sequitur culina. Potus sit recens ac tenuis cerevisia, qua tamen communis aqua praestantior, magis diluens, ac acidum temperans quod in hoc morbo corrosivum agit, & propterea potu frequenti obtundendum; nil enim Gelida melius, nec adeo absorbens, hac enim aestus refrigeratur, materia peccans demulcetur, tandemque e corpore eliminatur.

TUMOR OCULI ET PALPEBRAE CANCROSUS.

Arnoldus van der Plas bonae frugi homo, valetudine utens perfecta quinquagenarius. Anno *cicicccxxvi* conquestus fuit de sinistri oculi dolore, quando eundem pruritus ergo, vel leviter digitis fricaret, trimestri spatio exacerbescuit indies cruciatus, seseque durus, lividus, inaequalis, & digitorum tactui resistens tumor in superiori Maxilla prope Canthum Oculi maiorem & Nasum exaltavit, ad omnem dimensionem luxurians, ruptus ejaculavit Ichorem,

rem, qui vicinias Genae contagio suo conspurcavit, Faciemque dimidiatam turpissime foedavit: tamen ultra pergere tendit, ac variis monticulis, & Hyperfarcosi superbiente, Ulceribus Malignis, non rara sanguinis suspecta effusione, foetore inseparabili comite tantopere prorepens, ut atrox Venenum, postquam machinam oculi contaminaverat, tandem integerrime destruxerat, mox totam expulserit, Nasum ac Labia Oris dextrorsum contorserit, faciem adspectu torvam, miserumque luscum reddiderit.

Simon Toutfaint Chirurgus hunc mecum conveniens circa Autunnum Anni MDCCCXXXVII rem ad triarios esse redactam judicavit; ambo itaque monitu, cum (a) Galeni, tum (b) Fabricii Hildani *Cancros non esse irritandos emollientibus, nedum pinguedinosis* cauti; sed putredini resistere studendum, nulla non tentavimus; incassum vero! de vitio enim in vitium, de flamma cessit in ignem; subjacens Os sine ullo dubio cariosum omnem lusit operam, nihilque, Gypso excepto, admisit, quo filamentis insperfo frequentes Haemorrhagias, & contumacem saniem utcunque fraenavimus, tandemque, praemisso prognostico, huic palliationi ferinum commendavimus malum: urgentibus vero indies symptomatibus, haud diu versatilem vitae scenam claudentem distulit mortem.

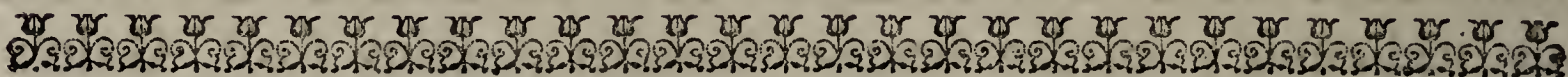
Forfitan, [non equidem ausus sum adseverare] si Tuberculum, primus vitii index, scalpello fuisset resectum, ac congruis ei medicamentis prospectum, metus expers evasisset, uti (c) Marci Aurelii Severini *Cancris Palpebrae, ac Temporum historia, Nihil subinde melius, quam & scalpro excindere radicitus, & exurere*, nec non (d) Fabritius Hil-

(a) De Simplic. Medicam. Facultatib. Lib. V. (b) Centur. I. Observ. LXXXIX. (c) Pyrotech. Chirurg. Lib. II. Cap. xxix. (d) Centuriae I. Observat. I.

Hildanus testatur. Immo nequaquam (e) Posteris defunt exempla, totum oculum quondam ossea orbita *cum felici eventu, ne vel aliquod Ulcus, Fistula, aut Caries post se reliquerit*, fuisse excisum, modo summa sedulitate utamur, ac premamus vestigia sagacissimi (f) Chirurghi, cujus intrepida manus, Comite prudentia & consilio, pari passu nunquam non cum impavido ambulabat animo.

(e) G. Bidloi Exercitat. VII. Decadis I. de Oculo purulento.

(f) G. Bidloi.

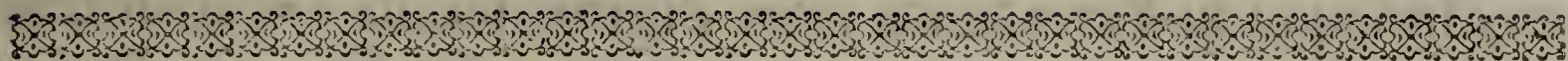

LENTIS CRYSTALLINAE EX OCULO EXPULSIO.

Ipfis Calendis mensis Maji Anno MDCCCXLII me convenit Lugdunensis mulier, quatuor circiter hebdomadam puerpera, petens examinarem infantis sui Ophthalmia laborantes oculos; cui examini quum me accingerem, illa religionis paratum solveret, pusilli oculo excidit Lens Crystallina integerrime diaphana, in quam, ob rei infrequentiam, penitus inquisivi; vix enim mihi persuadere valebam, Corneam oculi membranam, sine praevia suppuratione, laesione externa, casu, aut infortunio rupturae obnoxiam, quam nihilofecius fissam experiebar, bulbumque oculi in orbita defossum. Quapropter sententiam rogatus casum lugubrem per se insanabilem, ac de visu actum, nec pusillum, ulla arte a coecitate istius Oculi adferendum renuciavi.

Lentes Crystallinas a praegrediente Oculi Cancro explosas ante hac semel iterumque una cum Wilhelmo Ellinkhui-
zio

zio mihi videre contigit, easdem vero repperi opacas, atque omnimodo suam diaphanitatem amifisse, vel in hanc praecedente animadversione observavi.

*CONSPICUI TUMORIS, SUPERVENIENTE
GANGRAENA, IN FOETIDUM ULCUS
DEGENERATI MEMORIA.*

Humani corporis hanc illamve machinam, subinde praeter naturam expandi, inflammari, ac in Tumorem Abscessum mentientem, extolli, ut neutiquam, vel artis peritissimi eundem pure turgidum non modo dubitarent, verum etiam scalpello pertundere artis judicarent; quum e contra rerum eventus nequaquam in se vel sua cloaca quid materiei continere doceat luculenter, subinde experimur.

Hujusmodi Tumore Bernardus Sys in Xenodochio Sanctae Catharinae conviva labentis seculi quadragesimo primo, suae aetatis sexagesimo adfligitur, cum exquisitissimo dolore, ac circumjacentium partium, ut inguinis sinistri intensa inflammatione, febre continua, caeterisque hujus generis symptomatibus, futuri Empyematis, ut plurimum indicibus. Quamobrem Carolus Gervais Chirurgus dexterrimus eundem tundendum judicavit, & equidem recte; quum vero postridie detumuerat Tumor sententiam mutavit, eique emolliente Cataplasmate prospexit, animadvertitque, eundem sinistri quid portendere, quin immo vergere in Gangraenam, hinc fatius, si quae materies intus haereret, ne forte fortuna Abdominis cavum ingrederetur, eandem cau-

stico elicere foras congruum duxit. Quo Eschara facta est, nil puris exprosum; integumenta vero corporis communia, una cum Abdominis Musculis circa Inguinis sinistri regionem in Syderationem ruerunt orbicularem sesqui palmarem, indeque in Perinaeum duos digitos latam excurrentem, qua, superveniente pure, macerata, Intestinum Colum repperit adfectum, faeces eructans graveolentes & stercoreas. Quis rite perpensis, Tumorem ab inflammatione Intestini Coli duxisse livorem experti sumus.

Gangraena vitiata separari curavimus linteo rasili tinctura Myrrhyna & melle Rosarum saturo, superimposito putredini resistente Cataplasmate, quorum efficacia brevi a fordibus purgatae fuerunt; nequaquam ab ulcere profundo non minus quam Augusto adsertae; nec mirum! ob continuum excrementorum effluxum, qui cuilibet plagae cum medentium nausea remoram parit, nec raro stercoream in Abdomine relinquit fistulam, nisi Naturae praesidio, ac summa Medicorum sedulitate lacerae suppuratione machinae consolidando redintegrentur, quod non equidem in quolibet casu adfatim votis respondet; prae caeteris, si ulceris labia callosa, aut nimium indurata abstergentibus morem gerere recusent: quapropter eadem exasperare, ac causticis castigare convenit, deinceps cloacam linteo carpto implere, caeterum fasciis & ligaturis eidem prospicere oportet. Quibus medelis, habita corporis, ejusque victus ratione subinde instaurantur adflucti, quemadmodum iterum in hoc sexagenario observare licuit.

Ante octennium enim ad dextrum Inguen eodem aeger vitio, cujus focus non secus ac jam jam recitati ab Intestinatorum inflammatione, cum vix credibili anxietate, vomitu, perpetua febre, ac diris symptomatibus originem duxerat; Naturae tamen molimine, arteque duce, integerrime

me fuit adfertus, absque naturalis ingestorum excretionis per Anum ulla perturbatione.

Felix equidem adfectus infauta minitantis catastropha! quoties enim hujusmodi suppurationes in faedissimas degenerant fistulas atque perennes, oeconomiam animale[m] pessime laedentes, quae in posterum adflicti neutiquam alvum per Anum exonerant, sed ejus faeces in pelves corpori cingulo aut zona adpositas recipere coguntur; uti ab hinc aliquot annos Lugduni Batavorum in peregrino quodam mihi animadvertere contigit, cui excrementa per aniformem fistulam sinistro inguine superiorem, non per podicem foras eliminabantur.

Tumores inflammationi originem suam debentes inopinatos nonnunquam subire casus, nos eorundem docet exitus, quilibet vel dissipatur resolvendo obst. uctionem causam antecedentem, vel suppuratione purisve vomitu, vel sectione, qua sua materia levatur, sin secus induratur; nisi, licet raro, suum contentum pus instar roris per integumentorum corporis communium praeter naturam dilatatos evacuet poros.

*ULCERIS CUM LABIIS DURIS, ORIS
INVERSIS, COMITE VIX CRE-
DIBILI INTUMESCENTIA
EXEMPLUM.*

Ulcera raro, nisi vel Ambustione conspicua, vel Osse carioso ei subjacente, vel Spina Venenosa, Melice-ria, Ichoreve producta, membranam Cellulosam penetrare, Medico Chirurgis in comperto est; subjacentes vero ma-

chinas in consensum trahi, non est, quod dubitemus; praecipue, quum adfectum Organum omni modo propriam suam amittat conformationem, venustatem, sive jam Atrophia extenuetur, vel superveniente praeternaturali tumore augeatur ulceroso.

Hujusmodi Ulcus Anno labentis seculi xxxix in egeno quodam adpectu horridum observare mihi contigit, non tantum cum labiis duris, callofis prodigiose expansis, quaquaversum excurrentibus superbiens, totumque crus inferius turpissime defoedans; sed in tantam explicans molem, ut potius Elephantis, quam hominis recte formati computasset, eumque laborare (a) *Elephantico morbo*, qui est *Apostema melancholicum*, quod in cruribus fit, & pedibus. Et ejus signum est, quod pedis figurae Elephantis similis sit, aequalis & non diversa. Quum quoque ab aliis pro Tumore pedum ulceroso ac maligno Arabibus familiari habetur.

Mirabar objectum! magis vero ipsius noxiae religationis adparatum! cui nullo, praeter unguentum Basilicum, fuerat prospectum medicamine. Quum nos cum ratio, tum ipsa experientia ignavos, inertes, stagnantesque latices efficaciori medicina in actum ducere doceat luculenter! ne, delinquente Natura, pars quoque illaesa contrahat livorem, Gangraenam, aut tandem integerrime Sphacelo suffocetur. Recte equidem (b) Magnus Cous cataplasmata motum augentia praecipit, quorum fotu quaelibet agitantur, hinc *pus decedat*, & *quae indurata sunt molliantur*, laticum promoveatur separatio, tandem inhaerentes Ulceribus explodantur Escharae.

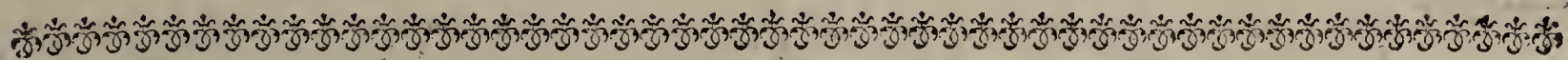
Quid

(a) J. P. Ingrassiae de Tumor. praet. Nat. Tract. Lib. de Ulceribus.

(b) Hippocr. Lib. de Ulceribus.

Quid boni Unguentum Basilicum? quid pinguedinosa huic generi adfectus adferent frugis? si quaeras! expediam. Adjacentium nondumque eadem tactarum urtica partium obstructionem, expansionem, stagnantisque materiei jam vel in profundam Escharam conversae infarctionem majorem. Quibus, in Chirurgica trutina positis, neutiquam pinguedinosis, sed recitatis ab antiquitate praeceptis mederi convenit auxiliis. (c) *Pingua quippe ad inflammata non conducunt, neque ad ea, quae non sunt purgata, neque ad putrescentia.* Ab hac vero disciplina desuefactos & alienos Tertius Cato revocet Coelo demissus ab alto!

(c) Hippocr. Lib. de Adfectionibus.

*CONSPICUI TUMORIS CARCINOMATOSI
E VARIIS TUBERCULIS CONGLO-
MERATI CAESURA.*

Ruricola prope Lugdunum Batavorum sibi absque manifesta causa & pedetentim abhinc aliquot annos ad Crus superius extrorsum supra Genu contraxit Tuberculum, paucique habuit; quum vero deinceps indies augmentum caperet, atque in varias Protuberantias sese explicuisset, tandemque inferius versum in Carcinoma faniem fundens subcruentam degenerasset, hinc ipsi ob molem & pessimum foetorem molestum, Medicam manum in auxilium vocavit, monituque doctissimi Medici Hermani Van Dinter, Extirpationem, secundum artis Chirurgicae leges adhortantis, meum quoque collegit suffragium.

Exa-

Examinato Tumore, partibusque circumjacentibus rite perpenſis, eundem quantocius ferro abrumpendum renun-
ciavi, ac decimo ſexto Calendarum Octobris labentis ſeculi
Anno XLII ejus pedunculo numella prehenſo, cultro lu-
nari ſimul & ſemel ad muſculos uſque ſuſtulimus, vulnuſque
inſiſtum Simoni Toutſaint Chirurgo curatum commiſimus.

Extirpatum Tumorem examini ſubjectum e frequente Glo-
mere conſtructum, figuram Colei Vitulini, ſeu glandulae
conglomeratae, quam Thymum vocant perfectiſſime aemu-
lantem offendimus; prae caeteris vero unum horum glome-
rum materia Gypſeacea inſarctum, reliqua Glandulas car-
neas, ſed Scirrhoſas referentia, ipſum Carcinoma, jam pu-
tredine ſqualens, uſque in membranam Celluloſam pe-
netraſſe, eamque Genu verſum turpiter foedaſſe animadver-
timus.

*IN SPINAM VENTOSAM
ANIMADVERSIONES.*

Ossa totius machinae humanae solidissima licet organa, suos tamen patiuntur abscessus, teste (a) Hippocrate (b) aliisque mediæ aevi scriptoribus. *Nec adeo dura adamantinaque ossa existere ut extendi nequeant.* Quos inter *SPINA VENTOSA*, quibusdam (c) *VENENOSA*, non est infimi subsellii, quoniam hujus vitio partes os construentes proprie loquendo a se invicem abscedunt, ac in se materiem quandam praeternaturalem, ipsius substantiam intus conterentem, exasperantem continent; *ex Corruptione enim (d) ossis Abscessus* oritur, secundum Senem.

Trifariam morbus distinguitur, atque a Medico Chirurgo, si recto vultu eundem animadvertant, observatur. *SPINA VENTOSA* nempe, *SPINA VENENOSA* & hisce duabus *SPINA MITIOR*, licet omnes sub una eademque nomenclatura Ossivori, aut ossis Ventositatis jure merito veniant.

SPINA VENTOSA sese in immensam expandit molem, atque glabram ossis superficiem ejusque tubulos subinde pariter ab ipso osse inflat, unde nomen, tanquam a Vento, mutuatur; dum integumenta corporis communia, non minus, quam musculos, & eorum tendines, nec non iis intertextata vasa sanguifera ad diametrum auget solito
ma-

(a) Popular. Libro II. (b) J. Ph. Ingrassias de Tumorib. (c) M. Aur. Severinus de Section. (d) Aphor. LXXVII. Sect. VII.

majorem, vitiis *VENENOSAM* urgentibus immunis, ut Ulcere, Ichore, Pure, Foetore, [nisi inconsulto scalpello pertusa,] caeterisque, dolore excepto, uti recte sedulissimus (e) Ruifchius notavit; qui hujus morbi sub titulo *Tumoris Spongiosi*, seu *Ossivori*, quoniam ossis substantiam conterit ac comminuit instar pultis, meminit.

Nullis adulta cedit mediis, quam laesae partis amputationi, minitantem rupturam mors praevenit, auctis enim vasis fanguiferis lividisque, jam impetui imparibus, decumbentem, si artus conspicuos, genu puta, cubitum, aut os humeri vitiaverit, enecat; quemadmodum mihi ab hinc aliquot annos una cum eximio Chirurgo Wilhelmo Ellinkhuizio, in Orphano quodam, observare contigit, cui Os Femoris circa processum inferiorem instar bullae in orbem erat inflatum, cujus circumferentia adminimum, mensurae nostratum, ulnae implevit quinque quadrantes, venis admodum expansis, absque ullo Ichore, Pure aut Foetore, ruptis vero vasis fanguiferis crebra Haemorrhagia brevi fuit misellus extinctus. Resectum Os Femoris examinandi nobis praebuit facultatem, mihiq; in *SPI-
NAM VENTOSAM* sedulo inquirendi addidit stimulum.

Integumentis corpori communibus itaque resectis una cum osseo fornice, cui adhaerebant firmissime, mox sanies sanguine quodammodo mixta, neutiquam foetens, subolens tantum, effluxit, quibus remotis sequentia offendimus, quemadmodum adstans (f) delineatio prae se fert, exhibens Os Femoris quaquaversum erosum, sine pondere, sale, oleo, caeterisque illud construentibus vinculis orbem, ad medium suum fornicationis osseae tenens re-

(e) Centuriae Observatione LXXXI.

(f) Tab. VI. Fig. 1.

Fig. 1.

Fig. 11.

liquias. Eodem vitio ejus Apophysis inferior urgebatur, solito enim porosior, adeoque spongiosa, levisque, ut aquae supernatet.

Tabula Sexta

Figur. I. A. Os Femoris a medio ad ejus extremum erosum, cinerei coloris demonstrat.

B. Ejus expansae superficiei medio adhaerentes exhibet reliquias.

C. Ossis Tubulos a caeteris adstantibus pullulascetes

Figur. II. D. Apophysim, uti eandem descripsimus, ponit ob oculos.

Quo certius vero hujus morbi, nec non jam jam descripti ossis pateant phaenomena, eaque sese ita habere, sequente Femore, mihi a Clarissimo Viro Bernhardo Sigfrido Albino Anatomes Professore Lugduni Batavorum, ac ejusdem civitatis Collegii Chirurgici Praefide, Adfessoribus Archiatri, Decano, caeterisque ejusdem Societatis Collegis aeri incidendum, quam humanissime anno MDCCXLI exhibito, adstruere conabor.

Tabula Septima

A. Os Femoris demonstrat,

B. Ex ejus superficiei, ac filamentis osseis orbem instar bullae, seu vacuae clavae expansum, frequenti pertusum Foramine, quorum maximum

C. Stylus permeat, ac ossei fornicis, nil praeter aërem continentis, notat vacuum.

D. Articulationem cum crure inferiore exhibet.

Hujus phaenomeni rationem, vel ipsius noxiae inexorabili ac credini, ejusve longiori morae, ac erosioni attribuendam autumo, vel morbi fomitem huic ossi inhaesisse medullitus, profundiusque, quam illi; quo tubuli ossis magis magisque a se invicem fuerint sejuncti, ac in vacuum clavam una cum sua superficie expansi, qua illud, uti ex praecedente archetypo patet, in praesenti caret; nec mirum! integumenta quippe corporis communia adeo huic fornici adhaerebant, ut illorum separationi, praeter sarco-phagum, ad osseam orbitam conservandam, vel dexterimus impar, quam, licet grumorum instar, in hujus observationis, ac veritatis tessaram, cum ejusdem subjecti Patella, sollicito custodio. Non mirum itaque! hujusmodi ossa tam raro, nisi forte fortuna e coemeteriis, aut ferilibus repositoriis eruta in Anatomico Medicorum gazophylaciis offendi; praeter hoc enim, unicum mihi tantum vidisse licuit, atque in eo observasse, lamellam vitream ossibus communem, instar epidermidis, solummodo inflatam; quod discrimen ab ipsius subjecti aetate petendum. Quo quippe corpora adultiora, eo firmiora, quo juniora, eo impetui cedant facilius, quod tamen sagaciorum Medico Chirurgorum discussioni relinquo.

Quo modo *HAEC SPINA* differat a *VENENOSA* nec non a *MITIORI*, quantumque discrepet a caeteris ossium adfectibus, ex illorum aequiparatione experiamur.

Primoquidem ab Exostosi, qua modo descriptum os non nulli onustum, sed perperam autumaverunt, haec enim firma, solida, ponderosa, ut ipsum os, cui adnascitur, absque ullo substantiae detrimento aut pauperie, quae *SPINA VENTOSA* adfecto inducitur perpetuo. Exostosis insuper ipsos articulos [Anchylosim excipias] raro, sed aliquantulum infra eosdem infestat, uti videre est apud

(g) Frédéricum Ruischium, ac sese in tumorem durissimum, laevigatum, & integerrime osseum, lentissimo passu, ac longa annorum serie progrediens, sine manifesto dolore extollit, quo ab aliis hujus solidissimi organi distinguitur vitiis, quemadmodum Clarissimus (b) Godefridus Bidlous, quondam Anatomes Lugduni Batavorum Professor, sagaxque Chirurgus retulit, discrimen exposuit, ac ipso subjecto adstruxit.

Quem morbum, si cum jam jam descripta expansione comparas, hanc merito bullam vento inflatam dices, illum merum osseum solidissimae substantiae nodum, totoque a se invicem differre coelo, fateberis equidem!

A Tophis Venereis, vulgo Gummatibus Gallicis distinguitur, haec quippe ossa ut plurimum circa eorum medium vexare solent, quae, remoto periostio, ob ossis sejunctos quodammodo tubulos, in sua superficie scatent cuniculis, caeterum neutiquam laevia licet, ut Exostoses, satis tamen ponderosa, ut ipsa cui inhaerent machina.

Quae quum ita sint, me convincerunt hujusmodi expansionem nequaquam Exostosin, proprie loquendo, sed verissimam ac genuinam *SPINAM VENTOSAM* jure merito agnoscere, quo enim, nisi aëre, vel *VENTO*, id est vacuo [sit venia verbis] ossis vice impletur? Mehercule nullo!

Sed quam promiscue quaelibet ossium expansio, jam pro *SPINA VENTOSA*, iterum pro *Exostosi*, tertium pro *Topho Venereo* a quibusdam habeatur, ex illorum scriptis collectu difficile non est, non rarum enim Abscessum osseum pro *Exostosi* salutant, quoniam ab osse, cui adhaeret,

(g) Theaur. Anatom. X. Tab. II. Fig. ix. & x. (b) Exercitatio nona Tab. II.

ret, abscedit; quum e contra, uti Abscessus proprie in arte Chirurgica denotet puris collectionem in parte molli, sic quoque Abscessus osseus, quia in se continet materiam ipsum os comminuentem, conterentem, eandem adquisivit nomenclaturam; quemadmodum observationibus Hippocratis, Marci Aurelii Severini, Johannis Philippi Ingrassiae, Frederici Ruischii, ac harum descrimine osse femoris verissima *Exostosi* onusto, jam jam probavi, eamque cum Clarissimo (i) Godefrido Bidloo nodum solidum plane osseum ac neutiquam sic dicto Abscessu separandum, sed instar arboribus adnatorum tuberum succi nutritii adfluxu augmentum, absque manifesto dolore, capientem demonstravi.

Hinc Illorum sententiae, qui contendunt *Exostosin* vitream solummodo superficiem, *SPINAM VENTOSAM* vero ipsius ossis substantiam perpetim adficere, neutiquam adsentiendum puto; quum sedulo *SPINAM VENTOSAM* animadvertenti compertum sit, hanc jam ossis superficiem, iterum ejus propriam substantiam adficere atque subinde easdem simul inflare; *Exostosin* vero, cum superficiem glabram, tum ei subjacens os nunquam non pariter expandere, atque conspicuo onerare pondere, quo *SPINA VENTOSA* adfectum omnino immune, leve quippe, atque aqua, modo sordibus purgatum, ac aëre exsiccatum, emergens observabit.

Signa diagnostica, infante morbo, difficillima, nec certo distinguenda, progrediente vero, eodemque, quin immo dolore urgente, majori rubedine, comiteque expansione ubique aequali, tactui resistente, cedente parum, integumentorum tandem aucto venarum diametro, a cae-

teris

(i) Idem ibidem.

teris adfectibus dignoscitur ; quorsum enim licet sese explicet, neutiquam abit in purulentum abscessum, nec rumpitur facile, quemadmodum *VENENOSA*, ac hisce *MITIOR*, ejus vasa vero sanguifera impetu fracta prorsus delinquant, ac haemorrhagia extinguitur adfluctus, uti in definitione notavimus, atque exemplo, ni fallor, adstruximus.

S P I N A V E N E N O S A.

Altera hujus tituli *SPINA*, cujus ventositatis meminit (k) Arabum Medicorum princeps Avicenna *Ventositatis spinæ causa sunt humores acuti, penetrantes in os, & corrodescentes ipsum, & incessus ventositatis spinæ, est incessus doloris juncturarum, &c.* (l) a Marco Aurelio Severino *VENENOSA* habita adficit quoque ossium Apophyses, ut plurimum vero Carpum, Metacarpum, Tarsum, Metatarsum, ut & Spongiosa ossa Calcanea, intumescencia praeternaturali, Carie, Foetore pertinaci, Ulcusculis minutis, lividis, profundis, specillis patentibus, Ichorem, Saniem, jam Pus unctuosum, iterum acre, una subinde cum (m) fragmentis osseis pessime foetentibus, ac fuscis aqua emergentibus evomens, partes laesas turpiter mutilans, causaque ineluctabilem erumnarum cum dolore, vix athleticis, quid dicam pueris? quibus familiaris, (n) hinc merito Paedarthrocace, quasi puerorum membrorum malum vocata, ferendo.

E qua definitione unius & alterius *SPINAE* discrimen inter has & ossis caetera adparet vitia.

Quan-

(k) Tom. II. Lib. IV. Fen 5. Tract. 1. (l) Medic. efficax de section. (m) Tab. VII. Figur. I. a. b. c. d. e. (n) Cunrad. Ludew. Waltheri specimen Chirurg. Hoogd.

Quantum ab ulceribus a Carie seu Teredine contaminatis [omnes licet malum corporis, ut plurimum, agnoscant habitum] differant, properabo fateri.

Primoquidem *SPINA VENTOSA* nullis urgetur ulceribus externis, nisi Epidermidis tantum, vel ab excoriatione oriundis, sed adfecti ossis substantia instar farinae, sive pultis, praeunte conspicuo abscessu intus comminuitur. Ulcera vero a Teredine pertusa ossium fragmenta aspera ac fulvi, docente (o) Hippocrate separant, *SPINAE VENTOSAE* e contra sunt cinerei coloris. Ossis Caries requisitis subinde domatur auxiliis, *SPINA VENTOSA* nullis, nisi extirpationi cedit mediis.

SPINA VENENOSA, licet Cariem habeat comitem, ac ipsius fragmenta sint aspera, in eo a Carie differt, quod hujus ulcera sint angustiora, *quod enim vitiatum est, vel cariosum, quae supernatis gravibus ulceribus aut fistulis hisque vel longa vetustate, vel Cancro occupatis, eveniunt.* (p) Aurelio Cornelio Celso monente, illius minutissima, stylos exploratorios tantum admittentia, & propterea Spongia cera cocta, Medulla Sambuci, vel Radice Gentiana, si ferrum aut ignem recusent, in antecessum dilatanda, ossis adfecti fragmenta omnimodo fusca, putida, quovis vinculo orba, atque aqua emergentia, quum a Carie vero pertusa ac explosa ut plurimum submergant.

A *SPINA MITIORI* toto Coelo differt, haec enim cum Carie seu corruptione, tum foetore, Teredini adfatim familiari integerrime vacat, ac aculeos osseos separat Eburneos, ponderosos, neutiquam foedatos quemadmodum sequentibus observationibus demonstrare enitar.

S A-

(o) Lib. II. de Morbis.

(p) De Re Medic. Lib. VIII. Cap. II.

*SANATAE SPINAE VENENOSAE
OBSERVATIO.*

Hujus morbi ferocitatem domavimus quondam in uxore Theodori Pret Cauponis ad primum circiter Lapidem Lugdunum Batavorum inter & Dominium Oegstgeestanum, cujusque, adstruxioni definitionis mox descriptae, intervenientem, hisce inferere placuit, memoriam.

Mulier haec, postquam cum inflammatione circiter inferiorem Ossis Tibiae terminum Talumque, praeprimis internum, fuit luctata, nec non laesae partis expansione praeternaturali, & exquisitissimo dolore adfecta, donec in abscessum abierit noxia, quae rupta puris foetentis, denuo Ichoris, subinde una cum fragmentis osseis putidis eructavit copiam, incessu privata, rerumque domesticarum peragendarum impos nonnullorum petiit auxilium, postremo quoque meum.

Tibiam uno alteroque ulcere angusto cavernosam examino, eique stylum impingo exploratorium, eamque Ossiforo laborare renuntio. Postridie alterutri plagae spongiae cum cera flava coctae immisi segmentum, ac fasciis & ligatura in alteram diem loco retinui, quo tum extracto mihi patuit in ipsam cariem aditus, quem linteo rasili sequenti mixtura saturo opplevi. Receperam Spiritus vini uncias sex, Tincturae Myrrhynae, Euphorbii singularum dimidiam Mellisque Rosarum unicam, additis olei Chariophyllorum guttulis viginti. Quorum efficacia, nec non largo haustu decocti e Radicibus, Corticibus, Herbis, Foliisque Antiscorbuticis parati, ac corpore per vices Extracto Catholico & Mercurio dulci purgato, victusque regimine

conveniente, brevi quinque (q) fragmenta fusca, foetentia ab ossis tibiae processu fuerunt separata, mulierque circa ejusdem Anni MDCCXI exitum pristinam recuperavit valetudinem.

Hac methodo plus semel *SPINAM VENENOSAM*, praecipue vero pubertatis favente epocha, quae non raro Chronicos judicare solet, curare mihi licuit.

*SPINAE VENENOSAE SANATAE
ALTERA OBSERVATIO.*

Petrus Michaëlis Filius sedecim circiter annos natus prope Lugdunum Batavorum ab hinc aliquot annos Hac *SPINA* ad pedem urgebatur, quae ipsi incessum omnimodo negaverat, atque Os Calcaneum suo veneno integerrime adeo contaminaverat, ut Digitum auricularem ab utroque latere ad suum medium admiserit, jurassesque hanc ossis foveam potius a glande plumbea e fistula ignivoma missa, quam corporis malo habitu productam.

Quaelibet in auxilium, incassum vero! vocavit nihil enim, praeter Mercurium dulcem, ipsi attulit suppetias, eumque a morbo vindicavit.

*SPINAE VENENOSAE CURATAE
OBSERVATIO TERTIA.*

Juvenem annorum triginta sex eodem aegrum vitio, Os Calcaneum foedante, salivatione, absque ulla ossium fragmentorum separatione, brevi ab ancipiti alea redemi.

SPI-

(q) Vid. Tab. VIII. Fig. 1.

SPINA PRAECEDENTIBUS MITIOR.

Tertia, quam ad exemplum (r) Fabritii Hildani utramque Celsi Meliceriam describentis, pace tua, Benevole Lector, liceat dixisse *MITIOREM!* Ossis medium, sive duriorum substantiam adficit, eamque nunc instar laminarum, iterum tubulos & filamenta ossea Eburnei candoris ponderosa aqua submergentia, separat, praevia intumescencia, cum puris concocti separatione, sine foetore tamen; stipantibus nihilominus minutis ulcusculis, si unicam tantum ossis regionem infestaverit morbus, si vero plures urgeat, ulcera plana profundas escharas nonnunquam inducentia, sese sistunt, vel utrumque processum superiorem, ac inferiorem in consensum trahit; quemadmodum Chirurgo Ellinkhuizio videre contigit in puero, novem circiter annos nato, hac noxia adflucto, oriente a genu, occidente ad talum internum, cui postquam cum Erysipelate, Oedemate, Inflammatione, tandem Ulceribus integumenta corporis communia erodentibus luctatus fuerat, Tibia primo denudata, postremo integerrime separata, succedente ferrumine ossis vicem gerente, incessum felicem, ac praeter expectationem conciliante. Nae de raro contingente phaenomenon! Natura monstrante viam, eam quo vergat ducente Chirurgo, qui hunc casum mihi communicavit (s) ossisque fragmentum delineandi aeri que incidendi copiam fecit.

SPINAE MITIORIS SANATAE MEMORIA.

Ipsis Nonis Februarii Anni *MDCCXIII* recreandi animi causa praemonitus Puer super glaciem ambulans, hujus lu-
bri-

(r) Tractatus de Ichore & Meliceria Celsi. (s) Tab. VIII. Fig. II. & III.

bricitate prolabitur, qua tacta resurgit, ac per aliquot dies absque ulla noxa, vel negato incessu hilariter degit: postea vero Erysipelate, prima morbi labe, adficitur, cui siccis pulveribus prospectum, ac inflammationi resistens pharmacum interne assumendum puerulo fuit propinatum, nihilominus sese pejus habuit; qua de re Medici opem imploraverunt, qui pedem ac tibiam inferiorem obsessam Oedemate, immo inflammationem in genu excurrentem vergere in suppurationem detexit.

Chirurgus Ellinkhuizius hoc tempore arcessitus partes laesas examinat easque fotu resolvente munit, quo postera luce evanuisse Oedema, sed sese ad mediam tibiam collectionem locasse animadvertit, cui imposuit cataplasma, quo tandem ruptus abscessus puris copiam evomit. Tribus aut pluribus diebus elapsis facile majus fractum experiebatur innatans materiei, cujus rei novitatem pueruli matri innuit, quae attonita, hoc impossibile fore regerit, contendit tamen contrarium Chirurgus, qua renunciatione sublesta mater alterius Chirurgi sententiam colligere decrevit, qui parte adfecta rite examinata suum prioris calculo addidit, hinc tibiae tanquam fractae consulere fasciis, ligaturis, caeteroque adparatu ratum duxerunt ambo; puris vero fertilitate mox splenia undique maduere, superveniente non rara collectione, neque genu Empyemate restitit immune, quibus Os Tibiae tandem in lucem prodierit, cujus separationem tinctura de Myrrha promoverunt quantocius, ac fragmentum jam magis magisque vacillans postremo vulnere exemptum examinaverunt, illudque nullomodo fracturae, sed morbo osseo ortum, causamque debuisse opinati sunt. (t) Hoc exploso ulcera carne implebantur, (u) cava & profunda

(t) Vide Tabulae VIII. Fig. II. & III. (u) Aphorif. XLV. Sect. VI.

funda cicarrice, ut docet medicorum princeps Hippocrates, operta sunt, ac puer duodecimo calendarum Maji Anni subsequenti MDCCCXIV integerrime a vitiis vindicatus, cui in posterum eodem morbo adfecto, una alteraque (v) festuca, haec ab Osse Claviculari, illa a Scapula ulcere praevio, postea sanato, fuit sejuncta, testis verissima puerum non Tibiae Fracturam, sed Ossivorum fuisse perpeffum; quem admodum ex ipsa ossis separatione & experientia a posteriori adparet.

(w) *Fractura* enim *continui* est *Solutio* in *ossibus* ab *instrumento* *duro* *vi* in *ipsum* *adacto*, casu, lapsu, ietuve, queis munere fungi nequeunt, atque a figura varias mutatur nomenclaturas. *Rhaphanedum* quippe *Rhaphani* modo, seu transversam, *Apocopen* sive abscissionem, *Unguiformem*, *Afferalem*, *Caryedum* aut nucatim, & *Alphitidum* instar farinae comminutam *Fracturam* (x) appellant. Quorum omnium in hoc ossis fragmento nullum reperitur vestigium, illud vero, puris adfluxu, a suo continuo sejunctum, ipsius separationis testantur stigmata, tanquam tot indices, hoc vitium nullo modo a *Fractura*, sed morbo, & nimia humorum copia, critice circa tibiam evacuata, ortum duxisse, uti e morbi recidiva, cum ad Scapulam, tum ad os Claviculare cum (y) separatione ejusdem indolis ac tibiae, collectu non est difficile.

*ALTERUM SPINAE MITIORIS SANATAE
EXEMPLUM.*

Septennis Puer paganus non Procul Lugduno Batavorum,
post-

(v) Fig. IV. A. B. C. (w) Pauli Barbette Chirurg. (x) C. Van De Voorde Nieuw ligt. Fakkel. enz. Laurens Heister II. Boek I. Deel. (y) Tab. VIII. Fig. IV.

postquam variis ulceribus tibiam undique obsidentibus, escharis profundis ac fordidis, non rara minutissima ossis fragmenta candida ac Eburnei coloris absque ullo foetore evo-mentibus usque in undecimum aetatis suae, labentis vero seculi annum decimum tertium fuerat afflictus, me una cum istius stationis Chirurgus convenit, opemque imploravit.

Plagis sub patella in Talum per Tibiam excurrentibus stylo exploratorio examinatis, hinc illincque perioestio eandem offendimus orbam. Parti laesae prospeximus cataplasmate e sequentibus parato; Herbis & Foliis scilicet Abrotani, Marrubii, Absynthii, Scordii, Rutae, Malvae, Althaeae, quarum singularum cepimus manipulum, Florum Rosarum rubrarum tres, sambuci duos, Meliloti ac Chamaemillae vulgaris unicum, quibus incisus, contusus, ac vasis rite clausis in lora Gallica cum sufficiente quantitate farinae Lini & Fabarum ad consistentiam Cataplas-matis coctis, igneque remotis Theriacae Venetae unciola, mellis communis duae immixtae fuerunt.

Hujus fomento ac facultate actutum ulcerum fordibus separatis augusta semita penitus inquirendi nobis copiam fecit. Hinc e re judicavimus horum quaedam in longum per Tibiam scalpello pertundere; ossi separando exitum praebere; quo citius mediante (z) Mixtura in observatione Spinae Venenosae praescripta eructaretur. Hoc medicami-nis genere linteam rasile imbutum ulceribus adhibuimus, deinde fasciis fomentatione e Rosis ficcis, Vini rubelli fac-cibus, aqua communi Vinoque Gallico saturis partes adfectas obligavimus, brevique varia tibiae candidissima fragmenta, prae caeteris vero unum conspicuae magnitudinis medium di-gitum longum, sejuncta, ulcera sanata, puerque adser-tus.

S P I-

*SPINAE MITIORIS SANATAE EXEM-
PLUM TERTIUM.*

Neutiquam ita, ac jam jam recitata ejusdem indolis *SPINA*, fuit morigera, quam tamen una cum Chirurgo Petro Toutfaint quondam Mercurio domavimus in adolescente duodecim circiter annos nato, cui a Trochantere Femoris majore usque in Genu adminimum decem, minoribus exceptis, sese frequente loco sistentibus, inhaerebant ulcera sordida, lardum referentia, quorum nonnulla specillum periostiotenus lubenter recipiebant, variasque particulas osseas aqua submergentes eructaverat, absque ullo foetore.

Quaelibet in antecedente observatione in usum vocata adhibuimus, iisque ut laesas ut sinceras minivimus, voto vero nostro minime responderunt, quapropter adflicto, corpore in antecessum largo haustu praeparato, Mercurium dulcem ad justam dosin propinavimus per aliquot dies & licet ad drachmas sex, interpolatis vicibus adsumpserat, nihilominus salivationem haud eodem promovimus, curationem vero, tandem e voto adsecuti sumus. Quam medelam saepius, raro sine fruge, in posterum adhortatus sum,

MITIOR haec est caeteris, quia in partes carneas minorem tyrannidem, quam si in tendineas circa articulos, quemadmodum *VENENOSA* inciderit, exerceat, nec eas ullo viru contaminet, simulac rupta aditum medicamentis, ipsi scalpello, & ferro candenti saepius, ob partes subjacentes ab aliis vetito, praebeat faciliorem.

Harum omnium signa diagnostica e definitione, ni fallor, adparent abunde.

Non ita *Causae* antecedentes, quae vel internae, vel externae

ternae habendae, praecipue corporis nutritio mala, crudorum ingluvies, humorum depravatorum copia, ossis medullae corruptio, quamobrem egenorum pueris praecipue *VENENOSA* familiaris, Catharrus circa articulos, eorum Contusio vehemens, Casus, Ictus, Contorsio, quin immo antecedentis morbi imperfectum iudicium.

Proxima animadvertitur ex ipsa laesa parte, *VENTOSAE* quippe os in inmensum expanditur, *VENENOSAM* comitatur Caries, *MITIOR* morbum, Catharrumve agnoscit causam.

Quod harum prognosin, curamque spectat, difficilis quocunque veniat de gramine, quocunque se sistat loco, curatu: *VENTOSAE* jam Conformatae nulla, amputatione excepta, medela.

Hinc *VENTOSAM* quolibet medicamine escartico tentare esset in consultum! scalpello pertundere piaculum! quid dicam hominem necare! adserente (z) Frederico Ruischio. Quamobrem, antequam vasa rupturam minantur, quo citius, eo tutius, in afflicti commodum, ense recidenda, ne pars sincera trahatur.

VENENOSA, si in Osse Calcaneo incidit, illudque suo contaminet veneno morosissima, sua mollitie spongiosa quaevis medicamina respuit, cauterii stigmata humorum copia negligit, ut irriti laboris conamina, nullomodo, ut solidum os castiganti ferro auscultans, profluvio enim saniei de malo in pejus, de vitio in vitium cedens indies (a) raro excepto; hinc ultimum tanquam ad facram anchoram junioribus pubertatem, juvenibus aut vegetis salivationem, refugium, queis saepius, non adfatim *SPINA MITIOR* quoque morem gerit.

Quo-

(a) Observat. LXXXI.

(b) Job. a Meekren Cap. LXX.

Quoniam Hic *VENENOSUS* morbus nostratibus adeo familiaris , aequae ac subinde perperam a Barbitonsoribus secus , ac Agyrtis curatum suscipitur , lubet in medium variae speciei varias proferre medelas.

Hi Ossis separationem emollientibus , maturantibus pinguedinosis , unctuosus promovere satagunt , illi Balsamum Leucatelli, tam interne assumendum , quam externe adhibendum , commendant ; sagaciores , nisi eundem concomitentur infanda symptomata , nil praeter purum & merum linteum indies renovandum , eoque huic malo mederi contendunt. Sunt qui unguenta defensiva partibus adfectis imponunt , iisque fasciis & ligaturis prospiciunt , alii nocens membrum extirpandum adserunt , quam operationem in Spina Ventosa supra memorata nullus Medico Chirurgorum non laudabit , in Venenosa vero eam procrastinandam recte monebit , nec desunt , quos olim meminisse juvaverit adolescentis hoc vitio laborantis , cui , teste Clarissimo inclytæ Academiae Lugdunensis Professore Medico Hermanno Oosterdyk Schacht tum temporis urbis Lugduni Batavorum Archiatro , utrumque brachium ferro fuisset abruptum , nisi prohibuisset , & martyrem cum ab hac lanientum a morbo vindicasset.

Pinguedinosa , quantum ipse notavi , morbum augent ; ossa quippe , tendines , membranae sicca exigunt medicamenta , putredini resistentia , confortantia simul separationem promoventia , quae e vino , Spirituosus petenda ; Spiritus matricalis , Tinctura de Myrrha , Euphorbii , Mel Rosarum rubrarum , oleum Chariophyllorum indicationibus curativis satisfaciunt , si vires ferant & pateat aditus ferrum candens primas tenet. Victus ratio e re adflictorum habenda est parca ciborum eupeptorum & facilioris digestionis , interne Decocta e lignis , corticibus , radicibus , herbis , fo-

liis antiscorbuticis cum exoticis, tum nostratibus propinanda, subinde purgantia e mercurialibus, extractis caeterisque, exhibenda; porro pubertas, quae huic morbo non secus ac aliis crisin adferre solet, expectanda; quibus si pertinax cedere nescius, curam absolvit salivatio ut plurimum, hac Spinam Venenosam saepius, Os Calcaneum defoedantem bis observavi funditus sublatam. Dignum notatu Mercurium Dulcem vicibus interpolatis ad dragmas sex, vel integram unciam pueris hoc morbo laborantibus exhibitum, ignavum ac inertem, caeteroquin efficacem velocem, egisse; nihilominus omnibus numeris, scopo medico, mederi scilicet, satisfecisse, quemadmodum mecum experti sunt Chirurgi. Quibus rite perpensis, quanti momenti Mercurius, quantumque *SPINA* adflictis *VENENOSA* contulerit commodi, liceat mihi corollarii loco hoc proferre in medium problema!

Num eadem methodo Spinae Ventosae incipientis curam auspiciari conveniat, num Mercurius paulo post membri nocentis amputationem, ad Synceras partes a morbi recidiva redimendas proficeret, nec ne? quatenus mihi videtur, quadra-
ret ad morbum, nulli dubitanti, quin Mercurius hunc in ipsis fasciis, latice corrigendo, ejusque adfluxu exsiccando, impetum ac progressum compescendo, penitus extingueret: nam simulac eundem *MITIORI* & *VENENOSA* ossa calcanea perforante laborantibus noxa propina-
verim, vel mox in nonnullis symptomata mitigaverim, ulcera absterferim, eorum pus emendaverim, squalorem abstulerim, partis inflationem subprefferim, tandemque ulcera cicatrice obduxerim. Quid ni materies *VENTO-*
SAM patrans coërceretur eodem? contra naturam jam vero ossi inflato Mercurium omnibus numeris priscam venustatem redintegrandò imparem fateor equidem, eun-
dem

TAB. VIII.

Fig. 11.

Fig. 1.

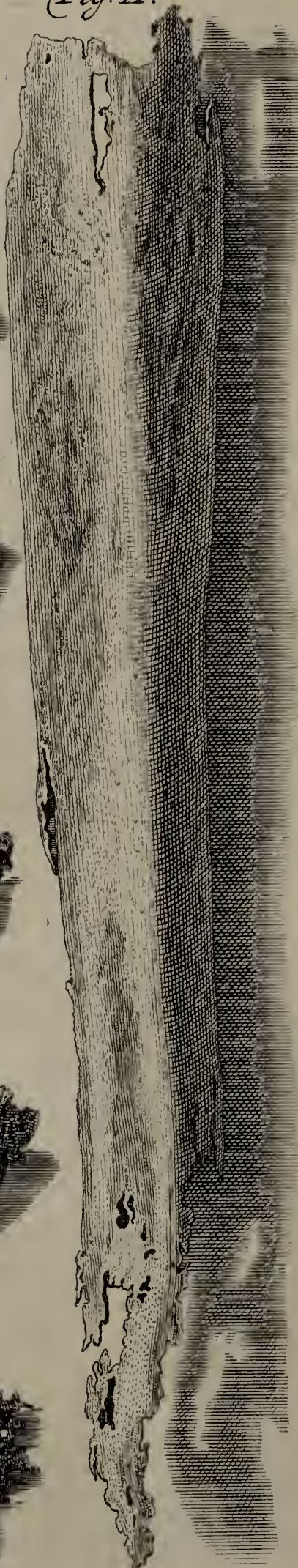
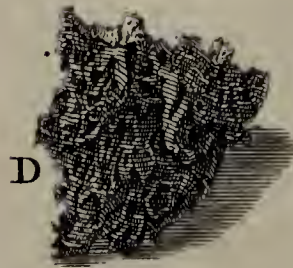
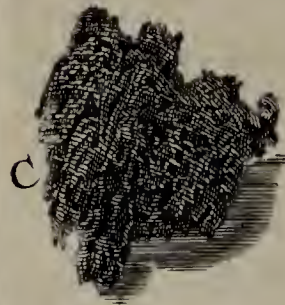

Fig. 111.

Fig. 1V.

F. v. Micris delin.

J. v. d. Spyk Sculp.

dem tamen causae efficienti fixum fore terminum, etiam atque etiam confido: hunc enim gummata Venerea componere, eorum excursum & morositatem duntaxat fraenare, nemini non notum; quid ni acredinem, Catharum, vel causam qualemcunque ossium superficiem glabram ejusque tubulos expandentem fomitemque suffocaret? cujus efficaciam, fidemque susceptam, prima data occasione, si meae, quod torqueat Lachesi superfit, per hunc Oceanum rupibus horridum *SPINOSIS*, *VENTO QUE* turbidum, hac viam monstrante Cynosura Pharoque experiar, quo propriis, licet utcunque deformibus potius, quam Anaplerosi substitutis se portent pedibus, nec opus sit cultris, queis mutilentur adflucti.

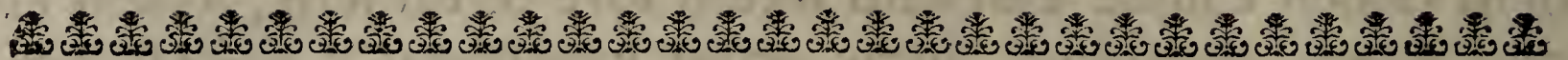
Tabulae Octavae Explicatio.

Figura prima quinque ossium fragmenta Spina Venenosa corrupta, nigra adeoque levia, ut aquae innatent, A. B. C. D. E.

Altera maximam tibiae partem Spina Mitiori ab Osse hujus tituli separatam,

Tertia eandem a parte postica, ejusque stigmata separationis,

Quarta tria fragmenta, ut a Scapula, ut ab Osse Claviculari eodem morbo in eodem adflucto explosa demonstrant. A. B. C.

MELICERIA CELSI.

ICHOR, MELICERIA, HYDRARTHROS, HYDROPS ARTICULORUM a (a) Fabricio Hildano habentur Synonyma: respicit morbus Nervos, Tendines, Membranas Articulos ambientes laesos, nec non *Glandulas Interarticulares Mucilaginosas*, quarum inventum ac descriptionem debemus industriae (b) Cloptonis Havers de Republica Medica meritissimi. Mutuatur nomen a materia e praedictis organis effluente, quae, Protei instar, jam limpida, mox flavescens, iterum tenuis, acris, erodens pro atrocitate & contumacia morbi, vel postremo ejus progressu concocta in pus album, laeve & aequale, nunc sine, rursus cum foetore, stylos exploratorios nigredine contaminante separatur: quod phaenomenon, in Nervis, Tendinibus, Membranis, Cartilagine appendices ossium vestiente, eorumque ipsis apophysis inquinatis equidem apparet, nae tum teste Fabricio Hildano merito Ichor acer, ut plurimum artus mutilans, eosque inflexibili rigiditate, Anchylosi, Gummatibus aut papulis osseis, caeterisque ineluctabilibus urgens vitiis, renunciandus. In omni Ichore & Meliceria haec non observantur, in punctura Tendinis etenim animadvertitur Ichor cum tardae tum sine mutilando adfectam partem rarae curationis, Ossibus vero orbis Cartilagine sua, horumque appendicibus acredine erosio, separatis atque curtis, rigiditas illorum est comes perpetua.

Est

(a) Tractat. de Ichore & meliceria Celsi.
servat. de Ossib. Sermo. quartus. Cap. I.

(b) Nov. quaed. Ob-

Est autem Ichor & Meliceria Celsi, seri acris ad laesos, & dolore magno, & inflammatione tentatos Articulos, & cum ingentibus doloribus, inquietudine, febre, viriumque prostratione effluxio, aliorumque Symptomatum scaturigo definiente (c) Fabricio Hildano.

Est enim, inquit (d) Celsus, quaedam Sanies: quae vel Hydrops vel Meliceria nominatur, est pus quod Elaeodes appellatur. Hydrops tenuis, subalbidus ex malo ulcere exit: maxime ubi nervo laeso inflammatio secuta est. Meliceria crassior & glutinosior subalbida mellique albo subsimilis fertur. Haec quoque ex malis ulceribus: ubi nervi circa articulos laesi sunt, & inter haec loca maxime ex genibus Elaeodes tenue subalbidum quasi unctum colore atque pinguitudine: oleo albo non dissimile apparet in magnis ulceribus sanescentibus.

Hujus crudelitatem una cum Bernhardo Schepers honorati nominis Chirurgus apud Lugduno Batavos videre contigit in juvene, cujus nomini parcam. Huic Ichoris Meliceriaeve effluxu unius pedis tota digitorum Phalanx, unico excepto, instar liquaminis deciderat. Alterius hac adfecta ossa digitorum, cum separata cartilagine iis alias munimento, deliquerunt, potius limbum Metatarso adnatum, quam digitos prae se tulerunt, ut, incessu omnimodo negato, corpus ignavum sedili impositum manibus quaquaversum movere fuerit coactus. Quamnam causam hic morbus agnoverit internam, nullatenus enim ab externa productus, acrem materiam, rodentem interarticulares mucilaginosas glandulas, & quidem criticam, si quis renunciet, nullus inficior, hoc enim vitio dum urgeretur, Mania immunis, Ichoris vero effluxu composito, primo vesanus, mox furibundus evasit.

Ejus-

(c) Tract. de Ichore & Melicer: Celsi. (d) Lib. V. Cap. XXVI.

Ejusdem genii morbo Anno *MDCCCXXXV* laboravit opes-
fex Janus Zantvoort sexagenarius, qui hunc adquisivit con-
tortione, Carpus illi variis ulcusculis lividis minutissimis
erat perforatus, specillum lubenter recipiens, evomens pus
nunc concoctum iterum saniem, denuo (*e*) succum gela-
tinofum, mucagini, in abscissis ruminantium jumentorum
articulis observandae, simillimum, subinde cartilaginem
ossa carpi ambientem, hoc tantum cum discrimine, quod
pessimus foetor priori frequens, huic rarus aderat.

Miserrime adflicto prospeximus, ac varia in medium
duximus, compescendo fluxui par nihil melius sequente
expertum. Accipe ligni Guaiaci Corticum Querci singulorum
quadrantem, stent in infusione aquae communis per vi-
ginti quatuor horas postea coque per duas, sub finem adde
Herbae Marrubii, Abrotani, Absynthii vulgaris, Ru-
thae, Scordii singularum manipulum, Florum Rosarum
Rubrarum manipulos duos, Faecum Vini Rubelli li-
bram, postquam leniter ebulliverint Colatura librarum
duarum addita Vini Rubri selibra, usui fervetur.

Ad faectorem coercendum usi sumus Spiritus matricalis,
Tincturae de Myrrha, Mellis rosarum, Spiritus Vini sin-
gularum unciola, olei Chariophyllorum aliquot guttulis, pro
exigente malo, ultimo instillato, vel filamentis adhibito,
priori liciniis madidis fervide impositis religabatur Carpus,
ac melius inde sese habuit. Non licuit tamen devincere
hostem, qui, vel homine superstite, dubio procul degene-
rasset in Anchylum, sive Anchylosin, hujus consummati
adfectus, monente (*f*) Fabricio Hildano, comitem perpe-
tuam, quam paucis explicare conabor.

ANCHYLE aliis *ANCHYLOSIS* articulorum con-
tractionem, artuum motum difficilem, ligationem, & quod
ety-

(*e*) Synovia.

(*f*) De Ichore & Meliceria Celsi.

etymon spectat Cubiti Incuvationem denotat, cui Orthocolon, sive articulum rectum, quando muscoli partem flectentes non sequuntur, sed articulus perpetuo tenditur, nec flecti potest, opponunt, uterque tamen morbus rigiditas reddit articularum juncturas.

In duas, ut plurimum species hunc adfectum distinguunt, in *Veram* scilicet & *Spuriam Anchylosin*, quarum differentiae consistunt in motu omni modo negato, aut valde molesto.

Prioris signa diagnostica sunt ipsius articuli, sive recti, sive inflexi motus abolitus & penitus amissus, contractio, ligatio, perpetua tensio, quae simul sumpta *Verissimae Anchylosis* symbola.

Alterius vero indicia, cum motus licet difficilis, attamen utcunque superstes, tumque stridor, fragor, & strepitus comes.

Causae hujus vitii antecedentes sunt variae, Ichor, Meliceria, Hydarthros, Fractura, Dislocatio, Contorsio, vulnera articularum profundiora, liquidi *Glandularum Interarticularium Mucilaginosarum* penuria, obstructio, depravatio, inflammatio, quibus (g) *Princeps hujus mucilaginis usus lubricare nempe Juncturas, extremitates ossium, per articulos sibi commissorum, atque ita laeves retinere, ut animal illas partes cum summa facilitate movere & dirigere possit, prout occasio voluerit, omnimodo turbatur. Adde quod praeter humorem a mucilaginosi glandulis suppeditatum, adsit quoque oleosa substantia ex ossium cavitatibus in eadem receptacula, vel interstitia per meatus eum in finem paratos, transmissa, quae cavet ne mucilago inspissetur gelatinaeque consistentiam sibi contrahat.* Exostoses articularum per-

(g) Clopton. Havers de Natur. & usu Mucilag. Cap. II.

perpetua quies , ipsa Senectus , (g) morbus non recte judicatus , prae caeteris a variolis , ac denique medentium subinde incuria ; quae tanquam tot hostes impaciferi hunc adfectum patrare valent. Ichore enim , Hydrarthro , aut Meliceria maceratis & erosis apophysibus , earumque cartilagine , Os cum osse conjungens succedit ferrumen callum mentiens , hac differentia , quod hic e filamentis os con-
struentibus diffractis separetur , illud vero iisdem Meliceria suppuratis instar liquaminis primo tanquam solutum , deinde ulceribus fanescentibus induretur. Huic adstruendo inferviat Iconismus Ossium Carpi & Metacarpi cum Radio coalitorum , quae non ab infarcta materia [uti quibusdam placuit] sed ejus penuria potius naturalem dimensionem , ut pote qua minora , amiserunt , morbo ejusque stigmate conspicua , comesa , curta , in unicum Os coacta videntur

Tabulae Nonae

Figura Prima

A. Radium.

B. Ejus conjunctionem cum

C. Officulis Carpi &

D. Metacarpi exhibent.

E. Stylus est permeans foramen ab ulcere quondam relictum.

Figura Secunda.

Exhibet simplici linea hujus manus faciem internam.

A. Fractura vero *Anchylosis* generatur a praecedentibus toto coelo differens , callo enim nimium excurrente , os
cum

(g) Job. a Meekeren Observ. Posthum. Cap. XI.

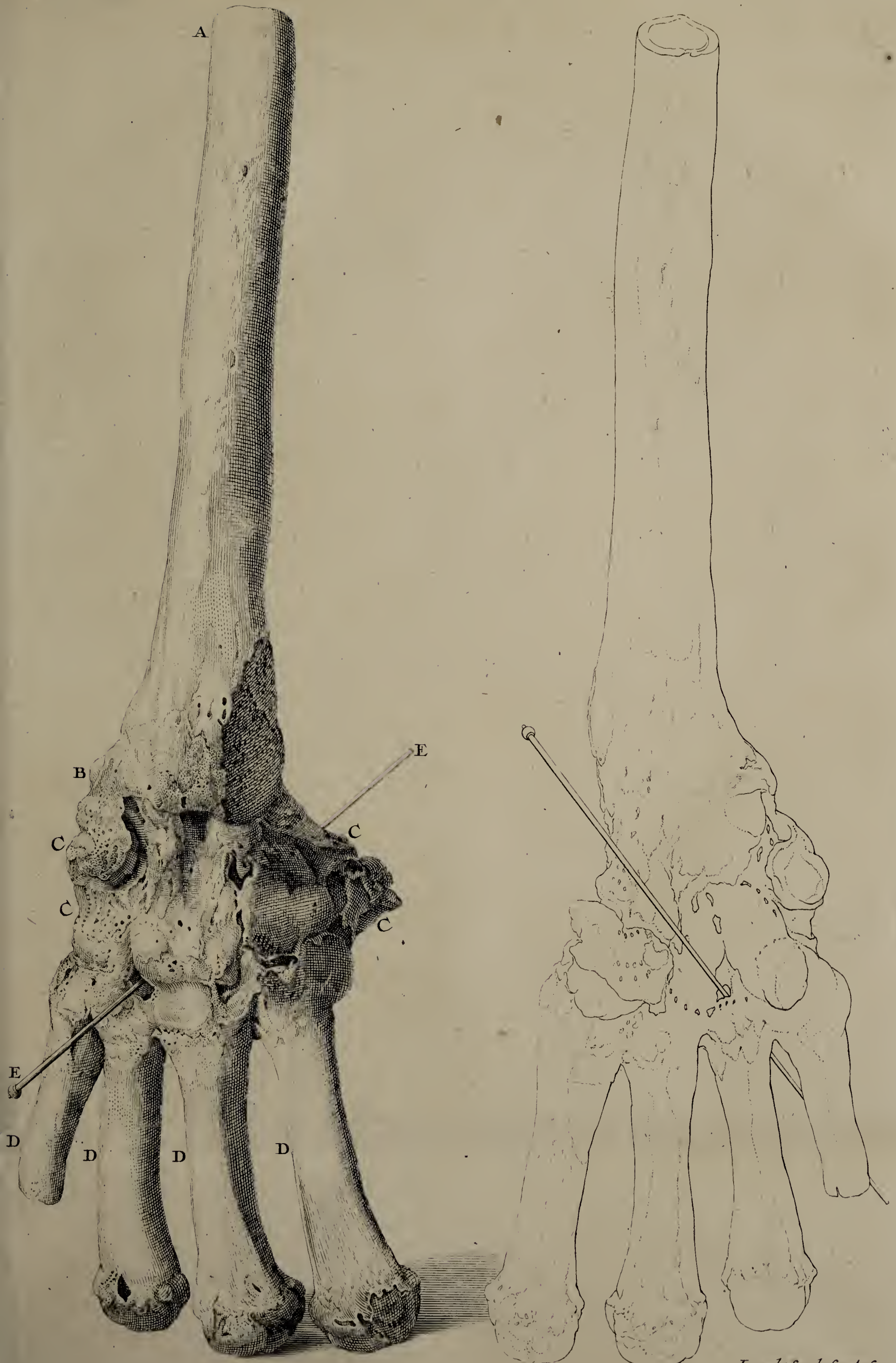

Fig. 11.

Fig. 1.

Ben. Moreis delin.

J. v. d. Spye Sculp.

cum osse vicino jungente, morbosus articulus evadit solito major, tanquam in callosa & aspera theca conditus, quemadmodum videre est apud (b) Fabricium Hildanum in confracto & plumbea glande trajecto femoris osse Anchylosi vitiato, quod Phoenomenum a se primo sua memoria prae caeteris observatum refert.

Quo constat ossa a fractura sibi invicem praeter naturam juncta augeri, ac fasce calloso onerari, quemadmodum e sequente schemate probatur.

Tabulae Decimae

Figura Prima.

- A. Os coadjutorium,
- B. Ulnam,
- C. Fracturam inter hanc & ejus
- D. Olecranium,
- E. Asperitates & excrescentias osseas ad Cubitum monstrant.

Haud raro longa ferruminantur ossa quiete, praecipue in iis, qui vel ab ineunti aetate, propter *Spinam Venenosam*, vel aliquod chronicum pedis incommodum, grallis innixi incedere coguntur, quo circulatio liquidi *Glandularum Interarticularium Mucilaginosarum* impediatur, tandemve omnino sufflaminetur, ossaque sibi invicem jungantur; quemadmodum sequens Ossis Femoris, Tibiae atque Patellae exprimit archetypum, demonstrans discrimen inter jam jam recitatam, & hanc Anchylosin, quae propriam Ossium servavit dimensionem.

Tabu-

(b) Cap. XXV. de Ichore & meliceria Celsi.

Tabulae Decimae

Figura Secunda.

- A. Os Femoris,
- B. Tibiam,
- C. Patellam,
- D. Horum omnium coalitum prae se ferunt.

Quo modo osseo adparatu valde molesto, five ab ictu, vel alia qualibet externa vi illata, onerentur, adstans Os Femoris ponit ob oculos, quaquaversum non raris exuviis, vel ipsum Trochanterem majorem occultantibus onustum, nequaquam a Fractura, nec Hydrarthro nec Meliceria, sed dubio procul laesa superficie ossea; ejus caput enim, si recto vultu examines, glabrum animadvertes, unicam excipias regionem, qua labes harum excrescentiarum orbem Ischii Ossis adfecerit, quae tractu temporis eundo caput Femoris illius cavitati inhaerens ulterius abdidisset immobile. Evidens argumentum, *Anchyloses* jam ab infarcta materie, iterum a Callo, denuo a penuria ipsius ossis substantiae Meliceria eliquatae nancisci genesin.

Tabula Undecima.

- A. Os Femoris,
- B. Ejus Caput,
- C. Hujus glabram superficiem,
- D. excrescentias referunt.

Tabula Duodecima

Idem Os Femoris a parte postica demonstrat.

J. v. d. Spyk Sculp.

Nec minus hoc fatum ipsos manet decrepitos, quorum, prae reliquis, Ossa Innominata, Sacrum, Coxae, Ischia, Pubis, & Ilia, Pelvim construentia, nec non tractus vertebrarum lumbarium, solo liquidorum defectu, motu negato, ac Cartilaginis interosseae ariditate, rigescunt, quae examini subjecta, unione excepta, nihil heterogenei portendunt.

Qua causa totus *humanus truncus e vertebrae dorso & lumborum, e costis, ex ossibus Sacro & Innominatis in unicum inseparabile corpus osseum evaserit?* explicet (i) Bernardus Connor; eundem a senio confectum, & productum credere subit.

Incuria medentium huic vitio ansam praeberi, testentur tot ambulancia & saepius nobis obviam euntia artis male administratae opprobria.

Hujus Morbi causae, licet variae, nullam praeter rigorem articuli agnoscit causam proximam, qua semel laesae parti quovis modo inducta flecti nequit.

Prognosin explicare non opus est multis, vitium enim a qualibet causa productum, & consummatum nulla arte sanandum; Os enim quodcumque cum sibi vicino semel conjunctum ac evaserit rigidum, diffringi nequit; diffringaturve licet! quis Chiron restaurabit? ac veteres revocabit machinas? quo menstruo exostoses? senectute unitas dissolvat Vertebrae? ossis Gummata liquefaciet indurata? vel Papulas sub tendinibus repentes abrumpet radendo? praeveniendum, si a fractura prope juncturas ginglymo licet unitas, nullus dubitat, quod & ipsemet ad Olecranon sinistri cubiti perpeffus & expertus sum. Hujus modi attamen Fracturas, ut molestas, ut periculosas, equidem renunciamus; plagulis

(i) De Stupendo ossium coalitu Dissertat. Med. Physic.

gulis vero & ligaturis rite adhibendis, articulo a (*k*) nimio ac validiori compressu redimendo, iis est prospiciendum: non enim cuivis infortunio culpa noxae, quae subinde nosmet ipsos, aut Chirurgos redarguit, objicienda, quorum religationibus nimium constringentibus partibus prope talum & cubitum inducitur pauperies; hinc illae lachrymae, obstructions, inflammationes, tensio, expansio, suppuratio tendinum, membranarum, ipsius lymphae interarticularis corruptio, quae tandem pronae ruunt in Meliceriam, Cartilaginem interosseam cum latice purulento eructantem, *Anchylosin* postea provocantem, articulum turpiter mutilantem, aut teste (*l*) Laurentio Heistero ipsam Gangraenam, quin immo, uti observavimus, Sphacelum provocantes lethiferum.

Hunc adfectum consummatum sanandi e praemonitis adparet difficultas & nausea; idcirco aegri commodo cura palliativa studendum. In spuria vero ratione causarum nihil non tentandum, emollientibus, blande aperientibus, subinde, pro re nata, confortantibus, modico adfectae partis motu, diaeta naturae morbi conveniente nonnunquam absolvitur cura. Omnibus palmam praeripiunt (*m*) Thermae Aquisgranenses, prae primis quas Douche vocant. Quibus vero non vacat easdem adire, cataplasmatibus requisitis, fotibus ac similibus mederi convenit. Haec saepius ab *Anchylosi* fractae patellae, neutiquam vero sine mutilando redimunt, si callus articuli cavum fuerit ingressus.

Si

(*k*) Institution. Chirurgic. Agricolae. (*l*) L. Heister. Heelkundig Onderwys Tweede Boek, 1. Deel, I. Hoofdst. van de Beenbreuk. en de Aanmerk. van Hend. Ulhoorn. (*m*) Les Amusemens des Eaux d'Aix La Chapelle & Traité de Maladies des Os par Jean Petit.

Si fracturae comitem vereamur contusionem, eamque degeneraturam in inflammationem, tundenda est vena, sanguinis quippe depletionem, nunquam non in hujusmodi casu laudanda, nocturnae convulsiones ossi fracto, ob laesum periostium, familiares arcentur.

Quod si *Hydrarthros* fluctuet, metumque futurae *Anchylosis* incutiat metum (*n*) evacuandus scalpello.

Dislocationes suspectae sunt, quapropter easdem restaurare quantocius oportet; ne nimia quiete liquidi glandularum turbetur separatio, vel stagnando acescat, tandemque acore suo Meliceriam adferat: eadem habeatur ratio contusionis, contorsionis cum tendinum tum ossium apophysium, quae promptissimam requirunt medelam.

Si a sanguinis diathesi, scorbuto, Arthritide, depravato latice, aut a nimia lymphae copia, vel penuria originem ducat, (*o*) contraria curentur contrariis.

A causticis omnino abstinendum, pingua fugienda, restaurantia, haud tamen nimium adstringentia, in usum vocanda.

In parte adfecta movenda sit Medicus cautus, nec eandem nimis extendat, hinc enim dolor, inflammatio, quin immo augetur malum, saepius itaque ac iteratis vicibus, sed placide movere praestat.

Requisita convenit diaeta e lacte aqua ac melle diluto, jusculis e carne vitulina, additis hordeo mundato, radicibus Scorzonerae, Lactuca, Acetosa, Portulaca, blande nutrientibus, inflammationi resistentibus; ut ferculis e Milio, Avena excorticata, Pane biscocto, quae facile ferunt & conferunt. Exulent Aromata sanguinem irritantia,

(*n*) Petit Traité des Maladies des Os. Sect. II. (*o*) Hippocr. Aphor. XXII.

tia, ut & Cerevisia vetusta, quae recens & tenuis requiritur. Vinum defaecatum prae caeteris rubellum prodest, sed modice sumptum.

HYDRARTHRI CURATI OBSERVATIO.

Rhedarius quispiam postquam Arthritide ad humerum ac brachium laborasset tandem inter manus suae sinistrae Carpum & Metacarpum sibi adquisivit Hydrarthrum, quo motus membrae flexura abolevit, nec minus nervi instar inertis jacuit manus. Varia a variis fuerunt praescripta praesidia, suffimina Gummatum, libavit & Mascula Thura, quae parum cessit Synovia: hinc alicujus Chirurgi memque imploravit auxilium. Manum eique incumbentem ovo gallinaceo in longum dissecto similem examinavimus tumorem, ac fluctuans articuli serum, membrumque offendimus Paralyfi proximum.

Misero ac egeno homini partem mutilam fasciis & ligaturis fervente fotu saturis expressisque usque in brachium inferius religare praecepimus.

Fotum paravimus e sequentibus. Corticum Quercinorum Trienti adfudimus sufficientem quantitatem aquae communis, & post macerationem unius noctis coximus per duas horas, deinde colaturae librarum duarum fortiter expressae vini rubelli austeri addidimus dextantem, cui brevi auscultavit noxia, & Hydrarthros discussus, manus eodem confortante restaurata, eique reddita facultas.

HYDROPIIS ARTICULI SANATI AL- TERA OBSERVATIO.

Civis Lugdunensis nomine Bouman una cum nuperrime
de-

defuncto Jano Provo, dum viveret, Chirurgo sagaci anno hujus seculi ciorccxl me convenit sinistri Brachii Cubitum Hydrarthro onustum ostendens, quem examinamus, ejusque gelatinosam intus contentam materiam animadvertimus, simulque semelque a noxia hominem adferere rati, mox tundimus Synoviam, qua elicitam, inflicto vulnere rasili linteo, fasciis & ligatura prospeximus, pridie vero decocto in jam jam praecedente animadversione tradito spleniis fervente madidis laesam obligavimus partem, queis brevi fuit a vitio redemptus.

Haec equidem fluctuantem articuli Hydropem omnium curandi brevissima semita, quam non sine summo jure in hoc morbo adflictorum commodum adhortatur (p) Petitus.

INCIPIENTIS ICHORIS PINGUEDINOSIS PERPERAM MUNITI ADSERTIO TERTIA.

Opifex quispiam ulcere a nervi punctura impudici digiti adflictus, post varios casus, ac Barbitonsoris alicujus invocata praesidia, priores istius membri amisit articulos, talo tertii internodii omni modo sphacelato, tandem Chirurgicam Medicamque imploravit opem. Partem laesam, demptis fasciis, ossis separandi gratia, Unguento Basilico munitam offendimus sublesti! mox illud removendum, Cariei tinctura Myrrhyna, Euphorbii, Spiritu Matricali, oleo Chariophyllorum ac Melle Rosarum rubrarum, caeterum Cataplasmate contra Gangraenam, jam saepius recitato, prospicere jussimus; quibus brevi officulum fuit sepostum, ac

homo,

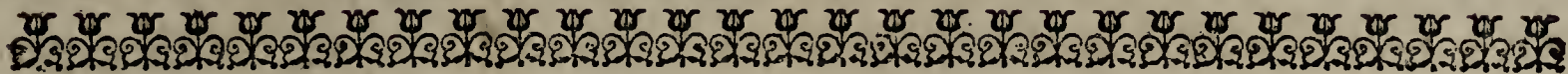
(p) J. L. Petit Traité des Maladies des Os.

homo, pessima in scitia digito truncatus, a minitante Ichore adfertus.

*HYDRARTHRI UTRUMQUE GENU OB-
SIDENTIS CURATIO QUARTA.*

Villica Lugdunum Batavorum inter & Voorschootanum Dominium a Genuum flexu, [absque ingeniculando enim difficile mulgere vaccarum ubera] sibi relaxationem membranarum ac tendinum his organis armillae fungentium officio adquisivit, iis restaurandis unguenta nervina adhibuit diuque inunxit, donec ambo in praeternaturalem excreverint Genua molem, quam brevi inflammatio, hanc Gangraena non raro loco ad patellam fuit subsecuta, qua separata, materiei foetentis, Synoviae vero effluxit copia major, praemonito confortante decocto additis herbis, foliis caeterisque putredini resistentibus, religatione requisita Hydrarthrum penitus exhausti, ac Villicam ab Anchylosi vindicavi. Exemplum evidens pinguedinosa ad articulorum Hydropem curandum plus fellis quam mellis habere, quin immo iisdem vitium augeri ac majori exponi putredini. Nihilominus hoc morbi genus a quibusdam saepius, ab Alyptis nunquam non adiposis & oleosis curatum suscipitur, quum nihil tonum relaxantibus ab ingenuis (q) Chirurgis habeatur pejus; quaevis enim crasin membranarum augmentia, confortantia requiruntur, nisi quis statuat Paralyticis, ignavis & emollientibus pharmacis mederi satius, quam motum conciliantibus, roburque partium augmentibus conveniat. Natura enim delinquente, eandem tibicine fulcire, in causam noxiae inquirere, ac labefactatae arte succurrere oportet.

(q) Vide notas H. Ulhoorn in L. Heister Lib. IV Cap. XIX. Tom. I.

FUNESTI SPHACELI PEDIS GENU
TRANSGREDIENTIS MEMORIA.

Virgo Nicolaa Diderici Vlasveld Filia vigesimo tertio
 suae aetatis Anno seculi labentis decimo quinto, a
 male judicato morbo inflammatorio contraxit primo in dex-
 tro pede mox ejusdem lateris in osse tibiae, tandem femoris
 genu transgredientem sphacelum decimo quarto, postquam
 morbus eam invaserat, die, cujus summo mane, [sive mate-
 ries morbifica imperfecte judicata, vel per metastasin infe-
 rius exitum quaesiverit,] sequentia matri suae innuit, *Alte-
 riter Pes, Crus, Femurque mihi instar inertis ponderis, in-
 quit, absque ulla movendi facultate jacent! eaque demortua
 persentisco luculenter.* Mox in auxilium vocatur Chirurgus,
 qui partibus adfectis prospexit fotibus ex herbis feminibus cae-
 terisque feroci vitio resistantibus petitis, sed oleum & ope-
 ram perdidit, nec enim calor, nec sensus reconciliabantur,
 virginemque, ut vera vaticinantem, ut pedem integerrime
 sideratum tum temporis prima vice arcessitus experior; cae-
 terum partes in Genu tendentes e lurido in lividum colorem
 vergentes, quas in sanas, vel sese sinceras mentientes sca-
 rificandas jubeo, sed incassum, nullo enim dolore adficie-
 batur decumbens, nec, praeter laticem fulvum atrumque,
 quid effundebatur; cardiacis & refocillantibus ei consulere
 ratus, laesis partibus cataplasma fragrans addita theriaca ve-
 neta & melle, ferinum malum compescens, imponi cu-
 ravi, nullius vero haec fuerunt efficaciae, vitium enim in-
 dies cessit in pejus, quapropter aliorum quoque Medicorum
 ac Chirurgorum, prae caeteris expertissimi viri Huberti Dek-
 ke-

keri hoc tempore Archiatri, Bernardi Scheperi atque Guilhelmi Ellinkhuzii peritissimorum Chirurgorum, collegimus sententias, qui communi suffragio hunc *sphacelum criticum* & jam ultra ipsum genu progredientem lethiferum renuntiaverunt, nec vanum vaticinium! brevi quippe frequenti animi deliquio, tandem sudore colliquativo Virgo fuit extincta.

Tabulae Decimae Tertiae

Figura Prima Utrumque Crus exhibet

- A. Pedem ejusque digitos, & ad tarsum & metatarsum scarificationes,
- B. Crus inferius, cujus integumenta, nec non
- C. Musculos cum nigredine, tum Sphacelo inquinatos offetenus corruptos,
- D. Puris ac squalidi laticis effluxum,
- E. Genu & Femur, se sana mentientia, attamen
- F. Ulcusculis obsessa subtus cava demonstrant.

ALTERIUS SPHACELI DIRISSIMI EXEMPLUM.

Nec praecedente minor, eundem funestum atrocissimus nuperrime a me cum Chirurgo Simone Toussaint observatus sphacelus, fortitus est exitum, cujus historiam, malorum iliadem, expediam paucis.

Elizabet Huberti Fontyn civis Lugduno Batavi Filia, annos circiter novem nata, in octavum vixerat vegete, superveniente vero convulsione mense Junii anni post millesimum septingentesimum trigesimali octavi, valetudinaria ac dextro latere convulsiva restitit. Pridie calendarum Julii labentis seculi *MDCCXXXIX* totius Pedis sinistri Crurisque
Genu

Genu superantem circa medium Femoris incidit in Sphacelum, atque cum variis luctata fuit aerumnis. Miserrime adflictae quovis requisito medicamine succurrere nervos intendimus, cardiacis, antispasmodicis & confortantibus interne prospeximus, laesae partis secundum artis leges rationem habuimus, sinceras defendimus, quo minus a contagio ducerent livorem, bis indies cataplasmate Gangraenae medente reficiendo. Vigebant sensus, fortisque patiens diram morbi crudelitatem forti fustinuit animo; saepiusque manum suam Chirurgo porrigens clamitavit *abrumpe Magister, abrumpe mihi Pedem, Genuque molestum!* confitebatur decumbentis mater, se frigus ab inferiori pede, quem manibus, fovendi causa, tenebat, paulatim sursum adscendere nocte ante Calendas Julii percepisse luculenter, ac subsequente mane totum quantum Crus, Genuque omnis caloris expers, observasse.

Quo aestuante morbo, nova clade corripiebatur diarrhoea, qua viribus exhausta tantopere, ut brevi de ea actum fore judicatum sit, prae primis altera accedente calamitate octavo Iduum mensis Julii, ventris tumore, & (a) inflatione, morituris ominis infausti. His licet faeventibus, & agmine facto misellam circumfilientibus, septimo tamen Iduum Julii sinceras inter & necrosi adfectas partes crenam, tanquam circino designatam, & quarto ejusdem mensis Iduum puris primitias, futurae separationis tesseram, immo adflictam se melius habere, experti sumus.

Pridie Iduum Julii integumenta corporis communia sursum versus a recto & reliquis circumjacentibus musculis putredini & separationi jam cedentibus trahebantur, quum
nobis

(a) Aph. XVII. Sect. VIII.

nobis articulationem ossium Cruris cum Femoris extremitate nudam inspiciendi daretur facultas. Hoc in statu versanti supervenit convulsio, recrudescente diarrhoea tanto cum impetu, ut unica die plus quam quadragies alvum deposuerit, ac dextra quaquaversum lividis maculis conspurcicaretur, phenomenon alterius futuri Sphaceli metum nobis incutiens, dum interim ulcus pulvere Myrrhae caeterum cataplasmatè munivimus.

Decimo sexto Calendarum Augusti aegerrime praemonitis vitiis diarrhoea, convulsione, ventris induratione, faciei tumore urgebatur, hinc postera luce ulcus aridum ac luridum reperimus, appropinquantis mortis indicium, quum sana mente, sub lamentabili ploratu, *jam de me actum est! jam actum est!* decimo quarto Calendarum Augusti vitam cum morte mutavit.

Hujus adfectus, ut praecedentis graphidem curavi, ne casus cedro digni, ob varias vicissitudines, & tot labores a tenera & Hemiplectica tam longa dierum serie exantlatos, artis Chirurgicae fautoribus deficeret memoria, cujus meminisse horret animus, refugitque moerore.

Integram (a) Pedis, Cruris, Genuque usque in Femur siderationem demonstrat, crenam purisque separationem cum integumentis Corporis communibus ad medium fere Feminis prae se fert.

A defunctae parentibus impetrata venia necrosin examinandi, Os Femoris scalpro denudatum circa separationem superius offendimus sanum, & a contagio librum, ab hoc vero in Tibiam, Pedemque descendentibus quaevis ossa sub Genu suffocata, eorumque membranae perioestia, e rutilo fusca sese nobis obtulerunt. E quibus (b) Aphorismum

Fa-

(a) Tab. XIII. Fig. 11. (b) Tractat. de Gangraena & Sphacelo.

Fabricii Hildani adstructum, nec pati exceptionem, uti practicis saepius, mihi tertium observare contigit. Non equidem crediderim ob partes Femoris adeo carnosas, sed materiem morbificam male judicatam, laticum penuriam, praecipue in hac arida atque enervi, cui nihil penoris ad puris requisitam secretionem congerendum, tantique Sphaceli separationem promovendum. His insuper adde, quo vitium cordi propius, eo virus per vasa bibula sanguini immisceatur citius, aptum Cardialgias, Syncopen, Convulsiones, tandem ipsam inferre Mortem, quas lachrymas in hac Misella observavimus abunde.

Si enim lethalitatis causa in Femoris musculorum mole computanda foret, nullus Cruris extirpationem supra Genu perpeffus evaderet discrimen; quum tamen Spina Ventosa laborantes, prae caeteris vero Sclopetorum ictibus vulneratos, hac operatione opportune suscepta, e mortis faucibus multoties vidimus ereptos.

Tabulae Decimae Tertiae

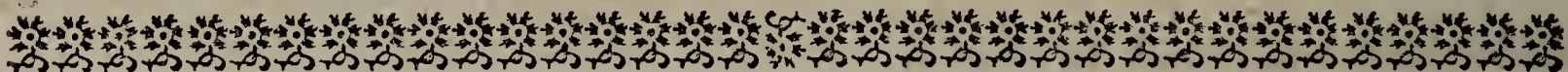
Figura Secunda.

- A. Genu usque ad
- B. Digitos pedis totum quantum Crus inferius Sphacelo corruptum,
- C. Crenam inter adfectas & synceras partes cum sordis effluxu monstrat.

SPHACELI CURATI HISTORIA.

Ne vero Lectori malis avibus moveam fastidia, huic tetae fronte hilariori, ejusdem tituli Morbum, exitum ut spondentem meliorem, ut a morte hominem vindicantem, annectere lubet.

Inclytae cujusdam Nostratum Civitatis Incola , acuto praeunte morbo , incidit in pedis torpedinem , quam Sphacelus secutus ; & usque in medium surae musculorum serpsit , delinquente morbo , tandem circa partes recitatas sub Genu gradum sistitit. Huic medendi causa Agyrtham in auxilium imploraverunt amici. Qui laesae parti cataplasmate prospexit , brevique crenam inter mortuas ac sinceras observavit , qua visa adeo sublestus , ut Medicam opem manumque adhortatus fuerit. Accedit Medicus comite Chirurgo , qui noxam examinant , purisque effluxum , quin immo Incarnationis primitias. Hisce diligenter animo perpensis , sequens ferunt judicium. *Hunc Sphacelum soli naturae committendum , certi , quod pars siderata separatione decideret* , cui praesagio respondit eventus , ac homo , arte duce , incolumis evasit discrimen.

*LINGVAE STUPENDAE MAGNITUDINIS
AC FACULTATIS OBSERVATIO.*

Virguncula honestissimi civis Lugduno Batavi Diderici Kesting nomine , Vietoris in postrema sic dicta Fossa degentis filia , quindecim in praesenti annos nata , in sua infantia , intensa corripitur febre , qua cum per aliquot hebdomadas fuit luctata ; tandem vero ab eadem vindicatae pedetentim lingua tantam excrevit in molem , ut circiter quatuor pollices longa , ore , cujus rictum omnimodo implet , mento dependeat inferius , eamque argentea theca , oneris causa , adfabre concinnata fulcire , nec non occurrentium oculis abdere teneatur ! Quid quaeso consensus hoc habeat cum febre explosa materie phoenomenum ?

num? Quae haec? Quae crisis? Tu dic Princeps Medicorum Hippocrates! Galene! vel his Mythologie sagacior!

Materiam morbificam, natura monstrante viam, expelli docemur, quo modo? per quas semitas judicaturam? ignoramus! hinc illud eximie Hippocrates tuum ab omni memoria, (a) *quo vergat ducenda natura per loca convenientia*, quamvis equidem verum! conjectu tamen quam difficile!

Examinemus potius Hujus Macrogloussae indolem, ac miremur facultates! queis aërem moderari, voces formare, sermonem articulatum, eloquio neutiquam balbutiente proferre, nec minus corporis nutritioni consulere, quolibet stupente, valeat perfecte! eandem litteras labiis, iterum indentes linguae impulsu, tertium ejus apicis motu tremulo, aut palatum feriendo formandas enunciare, quis crederet? Tu nihilominus crede Lector! sin secus, Adi, Vide, Vale.

(a) Aphor. XXI. Sect. 1.

F I N I S.

T Y P I S D A M M E A N I S.

T A B U L A E

Huic operi infervientes sequentibus
explicantur pagellis.

Tabula I. ad Paginam 7.

II. - - - - 24.

III. - - - - 44.

IV. - - - - 58.

V. - - - - 75.

VI. - - - - 107.

VII. - - - - 107.

VIII. - - - - 123.

IX. - - - - 128.

X. - - - - 129.

XI. - - - - 130.

XII. - - - - 130.

XIII. - - - - 138.

Respiciunt.

